

FES FESTA!

RITUALS, CULTURES I RELIGIONS DEL MÓN

Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós

MATERIAL
DE CONSULTA

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

FES FESTA!

RITUALS, CULTURES I RELIGIONS DEL MÓN

Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós

MATERIAL
DE CONSULTA

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Fes festa! : rituals, cultures i religions del món

Conté: Material de consulta -- Guia de propostes didàctiques

I. Monteis Febrer, Núria, escriptor de contingut textual suplementari II.

Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós, autor III. Catalunya. Direcció General d'Afers Religiosos

1. Festivitats religioses 2. Religions

2-565

21/29

Fes festa!

Aquesta publicació és fruit d'un encàrrec de la Direcció General d'Afers Religiosos.

© Autoria: Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós – AUDIR

© Edició: Direcció General d'Afers Religiosos

Coordinació de la publicació: Clara Fons Duocastella i Francesc Torradeflot Freixes

Autora del text de les propostes didàctiques: Núria Monteis Febrer

Disseny i maquetació: www.teresacanal.com

Revisió lingüística: Helena Cots

Consultors i consultores:

Budisme: Montse Castellà

Cristianisme: Pilar Claret, Maria Rosa Ocaña, Ignasi Ricard i Jaume Triginé

Fe bahá'í: Emilio Egea i Elisabeth Lheure

Hinduisme: Dvarka Das (Fabián Ezequiel)

Islam: Ahmed Benallal

Judaisme: Jorge Burdman

Sikhisme: Gagandeep Singh Khalsa

Han cedit fotografies: Francisco González Pasqual, Josep Maria Cortina, Marc Planagumà (Museu dels Sants d'Olot), i l'Ajuntament de Barcelona, el Bahai Media Bank, el Centre Zen Barcelona, la comunitat sikh de Catalunya i l'Església ortodoxa. S'han utilitzat, també, altres fotografies extretes d'Internet i publicades sota la llicència Creative Commons.

D.L. B 5352-2018

Impressió: ARGRA Trading, s.l. - Tordera 38, 08012 Barcelona

Barcelona, novembre de 2018

ÍNDEX

PRESENTACIÓ 5

INTRODUCCIÓ 7

BUDISME 9

CRISTIANISME 21

FE BAHÁ'Í 33

HINDUISME 45

ISLAM 57

JUDAISME 69

SIKHISME 81

**CELEBRACIONS
INTERRELIGIOSES
I INTERCONVICCIONALS 91**

Imaginar un món sense festes és imaginar un món gris, monòton, mancat d'estímuls. L'ésser humà sempre ha tingut la necessitat de trencar la rutina diària i dedicar part del seu temps a crear espais de comunicació amb el sagrat, a rituals i a accions que el posin en relació amb la dimensió absoluta de la realitat.

Quan sentim la paraula festa, immediatament ens vénen algunes idees al cap. Sens dubte ens remet a la idea d'alegria, fins al punt que gairebé entenem els dos termes com a sinònims. No sembla possible celebrar plenament una festa des de la tristesa o des del dolor, en tant que les festes són justament mecanismes per posar en relleu tot allò de positiu que ens dóna la vida.

La paraula festa, però, també està íntimament associada a la idea de grup, de comunitat. Només hi pot haver una festa si som capaços d'expressar la nostra alegria conjuntament, en el si d'una col·lectivitat. De fet la pròpia col·lectivitat es fa conscient de la seva existència en el moment de les festes. Són un instrument d'expressió col·lectiva i com a tal permeten adonar-nos que efectivament no ens trobem sols davant del món, sinó que són molts els qui comparteixen uns mateixos sentiments o uns mateixos anhels.

I finalment, és un moment de transcendència de la pròpia privacitat. Per molt discreta que sigui, una veritable festa sempre pretén llençar un missatge a l'esfera pública. A vegades el missatge serà tan sols d'autoafirmació d'un determinat col·lectiu. Celebrem i per tant existim!, podrien dir alguns. En d'altres serà un missatge d'orgull per unes determinades idees, valors o creences que hom voldria que la resta del món conegués i, perquè no, compartís.

La festa és doncs, un fenomen universal. I un fenomen també íntimament lligat a la història de les religions. Bona part de les festes que se celebren aquí i arreu són de caire religiós o tenen uns orígens clarament vinculats al fet religiós, de manera que potser no és casual que la paraula "festa" tingui unes arrels etimològiques comunes amb d'altres mots clarament lligats a l'esfera religiosa com les paraules "temple" o "teisme". I és que al capdavant les religions són en darrer terme, fonts d'esperança i no hi ha res més digne de ser celebrat que la confiança en un futur millor o en ser capaç de trobar un sentit a la pròpia existència.

Durant segles els carrers i ciutats de Catalunya han vibrat amb les celebracions de Nadal, les processons de Setmana Santa o les de Corpus. Avui, però, el món s'ha fet petit, i al nostre país, les celebracions de l'Església catòlica conviuen amb aquelles pròpies de, com a mínim, 12 altres confessions religioses. Sovint moltes d'elles encara passen desapercebudes. En d'altres casos, com en el del ramadà o el baisakhi sikh, es tracta de celebracions que per diferents motius han aconseguit un cert ressò social malgrat que sovint n'ignorem el seu origen o la seva veritable significació.

Trobar-se en la celebració és fàcil. O més ben dit, hauria de ser fàcil. Hom només es pot unir a la celebració d'altri si no la percep com una amenaça cap a la pròpia identitat o cap a una determinada manera de fer. La celebració és, doncs, un instrument que té enormes potencialitats per a la cohesió social, però també certs riscos. Uns riscos que es poden conjurar mitjançant el coneixement del sentit de cada festa i la constatació que aquestes ens acaben remetent a valors humans de caire universal.

D'aquí la importància de materials com el que teniu a les mans. "Fes Festa" ha estat concebut com un recurs que acosti les principals festivitats religioses de les grans confessions religioses al conjunt de la ciutadania, però de manera molt

especial als joves que avui en dia cursen l'Educació Secundària Obligatòria o el Batxillerat. A través d'unes senzilles fitxes i d'unes propostes d'activitats, tots ells podran conèixer quins són els moments més especials de l'any per als budistes, els cristians, els bahà'ís, els hinduïstes, els musulmans, els jueus o els sikhs. Però també podran saber quines són les seves creences, quins són els seus principals rituals o quines són les principals diferències a l'interior de cadascuna d'aquestes comunitats religioses.

Aquests materials són un complement al "Diccionari de les religions per a noies i nois de 10 a 14 anys" i han estat elaborats amb cura i rigorositat per l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós, una entitat amb la qual compartim el convenciment que com a societat ens és imprescindible lluitar contra la ignorància religiosa i fomentar l'acostament entre les diferents opcions religioses i de pensament. Un convenciment que es tradueix en la inclusió en aquests materials d'unes fitxes dedicades a les celebracions interreligioses i interconviccionals.

Celebrar és quelcom pròpiament humà i alhora pròpiament religiós. Tal i com us dèiem al principi, la celebració ha estat històricament el mecanisme per a expressar-nos com a comunitat; com una comunitat alegre, unida i amb un missatge d'esperança per transmetre a la resta del món. Ara al nostre país hi ha més celebracions i més diverses que mai. No podem desaproveitar l'oportunitat perquè cadascuna d'elles sigui un instrument útil en aquest sentit. Una eina que ens permeti relligar-nos com a societat, fer més forts els vincles que ens uneixen i posar de manifest tot allò que tenim en comú.

Direcció General d'Afers Religiosos

Davant del creixent pluralisme religiós i conviccionat, és cada cop més necessari desenvolupar i oferir eines actualitzades per facilitar que els joves coneguin la diversitat religiosa i conviccionat i la reconeguin com un valor.

A Catalunya ens calen eines valuoses per a l'aprenentatge qualitatiu d'aquesta diversitat, especialment en les etapes d'Educació Secundària i Batxillerat. Per això, aquest és l'objectiu de la proposta que presentem: oferir als alumnes de secundària i batxillerat, i per extensió als adolescents i joves del nostre país, una eina de referència que contribueixi a fer-los comprensibles, de manera fàcil i senzilla, les principals tradicions religioses que conviuen a Catalunya.

Presentem *Fes Festa!*, un projecte que posa el centre d'interès en les celebracions, les formes de celebrar i acompanyar la vida de les principals tradicions, com a manifestacions que permeten conèixer-nos, fomentar l'empatia i ser constructors, així, d'una societat sanament diversa.

La voluntat pedagògica de la publicació no és doncs, només, presentar la diversitat, sinó també oferir eines bàsiques per capacitar l'alumnat de manera que pugui viure responsablement i respectuosa en un entorn de diversitat religiosa, moral i cultural. A *Fes festa!* es proposa facilitar aquesta capacitació a través d'un aprenentatge actiu i dinàmic. Amb el convenciment, d'altra banda, que el coneixement i l'experiència de la dimensió lúdico-festiva de les tradicions permet un accés més planer i atractiu a la diversitat religiosa, alhora que garanteix una bona predisposició inicial no conflictiva i capaç de prevenir i combatre estereotips per part dels joves.

Considerem que l'adequada comprensió i el coneixement rigorós i empàtic de la diversitat religiosa és un instrument fonamental per prevenir malentesos, prejudicis i estereotips que massa sovint deriven en falses imatges sobre l'alteritat, alimenten l'hostilitat i les fòbies i malmeten la cohesió i la convivència. Els sistemes d'Educació Secundària i Batxillerat estan, sens dubte, en mesura d'ajudar a fomentar, des d'aquest vessant, la tolerància i el respecte dins del centre educatiu i en les comunitats locals.

Des d'aquesta perspectiva, *Fes festa!*, que s'inspira en el material *Vine a la festa* publicat en quatre llengües per l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós (AUDIR) l'any 2002, es presenta en format digital i com un compendi de dos dossiers. D'una banda, el "Material de consulta", i de l'altra, la "Guia de propostes didàctiques". Al primer dossier s'hi expliquen algunes de les principals festivitats de set religions presents a Catalunya, i, a més d'informació complementària sobre les creences de les diferents religions, els llibres sagrats, els temples, o les formes de pregària, entre altres, inclou un apartat dedicat a les celebracions interreligioses i interconviccionals. La "Guia de propostes didàctiques", basada en els objectius que exposa el currículum d'Educació Secundària, presenta propostes de treball que permeten als nois i noies submergir-se en el món de la festa, convertint-los en els protagonistes del seu propi procés d'aprenentatge. S'estructura en tres grans blocs: introducció, aprofundiment i vivència. El primer correspon a l'objectiu de conèixer les festes com una primera aproximació al fet religiós. El segon té dos nivells d'aprofundiment i busca comprendre, primerament, la religió que hi ha darrera de cada festa i, en segon lloc, els

***Fes festa!*
És una eina de referència que contribueix a fer comprensibles, de manera fàcil i senzilla, les principals tradicions religioses que conviuen a Catalunya.**

elements que comparteixen les diverses tradicions. Finalment, el tercer bloc ens porta a celebrar, a fer experiència tot allò que hem descobert i après.

Així doncs, *Fes festa!* fa una aposta decidida per l'educació de la diversitat cultural i religiosa en català des d'una perspectiva que garanteix reconèixer amb dignitat, i sense fer cap mena de reduccionisme o caricatura, la rica diversitat present a Catalunya, facilitant igualment que els alumnes de cultures, ètnies i tradicions religioses diverses s'identifiquin amb la cultura catalana pel fet de sentir-se reconeguts i dignificats en el text de la publicació i per poder compartir, amb interès per part de la resta de companys i companyes, allò que ells viuen tradicionalment.

Aquesta publicació s'adreça i serà de gran utilitat, en primer lloc, per a tota la comunitat educativa, principalment de l'etapa secundària i del batxillerat; també ho serà per a les institucions, centres d'esplai i altres col·lectius que s'ocupen de l'educació en el temps de lleure i d'oci; i, finalment, per a les famílies que volen educar els seus adolescents i joves en el coneixement i el respecte a la diversitat, des de la perspectiva del respecte a la cultura de la pau i del diàleg que promouen el Consell d'Europa, les Nacions Unides i, en particular, la UNESCO.

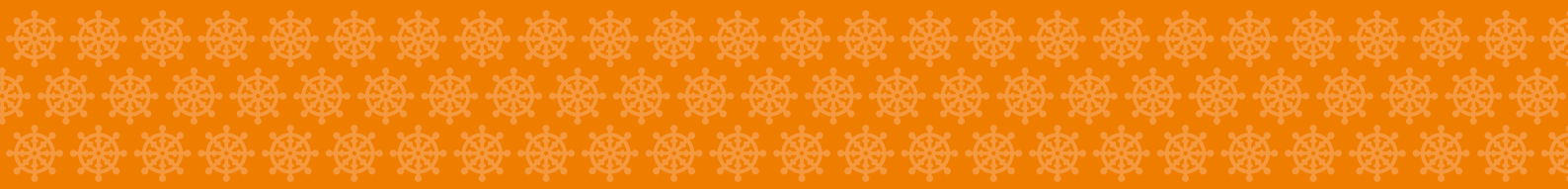
La publicació segueix la línia que va marcar la *Declaració interreligiosa "Cultura religiosa per als ciutadans de demà"* feta pública per l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós (AUDIR) l'any 2001, que promou una cultura religiosa i conviccional generalitzada. Seguint el solc d'aquella declaració s'han elaborat múltiples materials educatius i de divulgació sobre diversitat religiosa i societat plural: la *Guia de recursos sobre diversitat religiosa i de conviccions* (2009), l'informe sobre *Les tradicions religioses en els llibres de text* (2010), els posters i recursos didàctics recollits a *Llocs de culte de diferents tradicions* (2014), les *Fitxes descriptives de les celebracions religioses a Catalunya*, el *Diccionari de les Religions* (2015), i recentment la publicació del *Diccionari de les Religions per a noies i nois de 10 a 14 anys* (2017). Des de l'any 2000 AUDIR també publica de forma periòdica dues eines més de sensibilització que contribueixen a la formació i a l'educació: el *Calendari Interreligiós* i la revista *Dialogal*, que posa en valor la diversitat de creences religioses i, en general, la dimensió espiritual de l'ésser humà.

Com en el cas de les altres publicacions, a *Fes festa!* hem procurat garantir una elaboració integrativa en la qual científics de la religió, experts pedagogs i persones de referència de les principals tradicions religioses i conviccions presents a Catalunya han treballat en equip. Aquesta publicació s'inscriu en una trajectòria de col·laboració positiva en l'elaboració de materials pedagògics amb la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya.

Ara sí. Tothom a la festa!

Clara Fons Duocastella, cap de programes d'AUDIR
Francesc Torradeflot, director d'AUDIR

***Fes festa!*
fa una aposta
decidida per
l'educació de la
diversitat cultural
i religiosa.**

BUDISME

FES FESTA! BUDISME

VESAK / CHO KOR / UPOSATHA

El Vesak, o Visakha, és la festa més important del budisme, especialment del corrent Theravada. Comemora el naixement, el Despertar (bodhi) sota l'arbre de Bodhgaya al nord de l'Índia, i la mort del Buda. Es creu que els tres esdeveniments van succeir el mateix dia de l'any. Se celebra durant la lluna plena del mes de Visakha, que s'escau entre els mesos de maig i juny i que dona nom a la festa, l'esdeveniment més important de la qual és la celebració del Despertar a l'hora de l'albada –que és un fet mental, davant dels dos fets físics del naixement i de la mort. El significat d'aquesta festa va més enllà de la commemoració històrica i pretén recordar la necessitat i la possibilitat que tothom esdevingui un ésser despert (un buda). Algunes escoles del Mahayana celebren les tres festes per separat. Aleshores, la mort de Gautama Buda (parinirvana) marca el principi del temps del calendari religiós per a molts budistes.

©shutterstock.com/Photomedia.com

©istockphoto.com/Saulo Dourado

©pxhere.com

©shutterstock.com/Marcus Brown

©wikimedia.org

En ocasió del Vesak al budisme del Mahayana es veneren imatges de Buda, en posició de genolls i amb les mans juntes i prosternació (el cap a terra), el lliurament d'ofrenes (fruites, flors i encens) i la recitació de mantres.

El dia després del Vesak (kathina) els laïcs fan bones accions meritòries, com l'ofrena de menjar o almoines als monjos o l'alliberament d'ocells i de peixos captius per recordar i simbolitzar la compassió de Buda o l'alliberament de la ment que s'assoleix amb el Despertar. La compassió està molt relacionada amb la saviesa del Despertar, és el desig que tots els éssers vius puguin alliberar-se del sofriment i arribar a la felicitat, i el compromís d'ajudar els qui encara són lluny del Despertar. La compassió és, doncs, la solidaritat amb tota forma de vida sense cap exclusió.

Aquest dia els fidels banyen l'estàtua que representa el Buda de jove. Moltes estàtues del jove Siddharta el mostren amb un dit assenyalant cap a terra i un altre dit cap al cel.

©wikimedia.org

VESAK / CHO KOR / UPOSATHA

©shutterstock.com/Gina Smith

Durant el Vesak hi ha diferents serveis devocionals i visites als temples. Els laics poden pelegrinar als monestirs duent espelmes, flors i barretes d'encens. Arribats als monestirs fan la volta al recinte —que té una casa, un arbre de bodhi i una stupa— en el sentit de les agulles del rellotge tres vegades, una pel Buda, una altra per la doctrina (dharma), és a dir el seu ensenyament, i la tercera per la comunitat dels deixebles de Buda (sangha) o seguidors del dharma. També s'escolta algun sermó i s'alimenta els monjos. Les stupes o l'arbre de bodhi estan sovint envoltats de petites làmpades d'oli fetes d'un ble de roba o de cotó dins d'un petit vas de fang ple d'oli. Com en totes les festes budistes, els creients s'abstenen de fer feines agrícoles i altres ocupacions que puguin fer mal als éssers vius, i practiquen els Vuit Passos (centrats en l'ètica, l'actitud mental positiva i la meditació).

Els llums que s'encenen durant el Vesak simbolitzen la saviesa i la felicitat, i contrasten amb la foscor, són l'exponent de la victòria sobre la ignorància i el sofriment. Durant el Vesak es guarnixen sovint els carrers i les cases amb fanals i garlandes. Es fan desfilades al carrer en què els joves porten fanals fets de paper fi enganxat sobre un marc de llum de fusta.

©flickr.com

©wikimedia.org

©flickr.com

FES FESTA! BUDISME

VESAK / CHO KOR / UPOSATHA

És la festa del primer sermó del Buda al Parc de les Gaseles de Benarés. Amb aquest sermó –a partir del qual va començar a girar la roda de la llei– adreçat a cinc ascetes, el Buda va ensenyar el camí del mig, les quatre nobles veritats i els nobles vuit passos. La festa marca, també, l'inici del recés de l'estació de les pluges. En el budisme tibetà, la festa rep el nom de Cho Kor Duchen. A la tradició del corrent Theravada, la festa s'anomena Asala (nom del mes) i se celebra el dia de lluna plena de juliol, onze dies més tard que Cho Kor.

A la prèdica, els monjos recorden aquest esdeveniment que assenyala l'inici de la missió de Buda. La festa és plena de color i de joia. Cada monestir té les seves estàtues de Buda i les seves planxes rectangulars de fusta, en què hi ha gravats passatges de les escriptures budistes (Tripitaka). Tota la comunitat (sangha), siguin homes o dones, laics o monjos, porta les estàtues i les planxes en una gran processó amb música i molta alegria. Això simbolitza la promulgació de l'ensenyament del Buda. Després de la processó s'acostuma a fer un pícnic.

©iStockphoto.com/Astrida Valigorsky

Cada monestir té les seves planxes amb passatges dels textos budistes.

Mà del Buda fent el gest del dharma o de l'ensenyament.

©shutterstock.com/Radiu Razvan

El Buda va pronunciar el seu primer discurs al Parc de les Gaseles de Sarnath, als afores de Benarés (Índia), adreçant-se a cinc ascetes. En aquest primer discurs (anomenat Sermó de Benarés), el Buda va enunciar les quatre nobles veritats, una proposta per posar fi al sofriment inherent a l'ésser humà.

©shutterstock.com/TAOLMOR

VESAK / CHO KOR / UPOSATHA

©istockphoto.com/simon gurney

La Stupa de Sarnath, on el Buda va fer el seu primer sermó.

©flickr.com/Rogério Machado

El Buda va assolir el Despertar (nirvana), és a dir, l'alliberament del sofriment i l'assoliment de la felicitat màxima, mentre meditava assegut sota un arbre del bodhi com el de la imatge. L'objectiu de tot budista és alliberar-se del cicle de naixements i morts (samsara) i assolir el Despertar. El Despertar és la plenitud de l'ésser, el final del camí budista. En aquest estat s'aconsegueix la saviesa plena i s'abandona la ignorància. La saviesa no vol dir conèixer la definició de moltes coses, sinó conèixer per experiència com es pot ser definitivament feliç.

El Buda va fer girar la Roda de la Llei (és a dir, la religió budista) quan, renunciant als dos extrems —el plaer hedonista i la penitència masoquista—, va enunciar les quatre veritats fonamentals: a la vida tot és dolor; la causa del dolor es troba en el desig i en la ignorància; la destrucció del desig allibera del dolor; hi ha un camí per suprimir el dolor, que és l'eliminació del desig a través del noble camí dels vuit passos, que correspon a la via del mig.

Les tres primeres etapes d'aquest camí constitueixen la moral o ètica: la paraula justa (ni mentida, ni maledicència, ni altercat), l'acció justa (no fer res perjudicial a cap ésser viu) i el mitjà de vida just (guanyar-se la vida honradament sense fer mal a ningú). Les tres següents corresponen a tot un treball de la ment: l'esforç just (per apartar de nosaltres els estats mentals negatius i destructius), l'atenció justa i la concentració justa. Les dues etapes finals són el pensament just i la meditació justa.

ELS CORRENTS BUDISTES

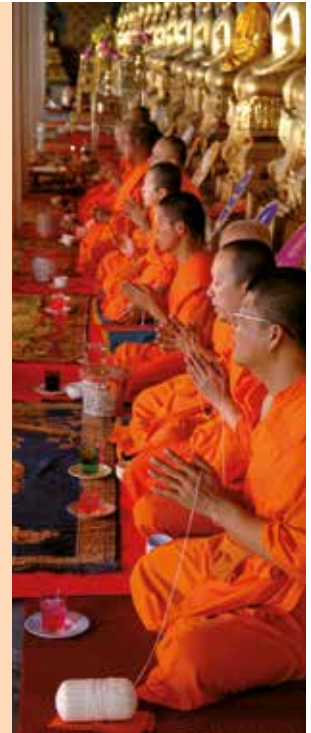
Cadascun d'aquests corrents té escoles molt diferents, de manera que configuren una extrema diversitat i riquesa en la religió o dharma budista.

Hinayana , també rep el nom de «camí dels antics» (Theravada)	És el vehicle (<i>yana</i>) petit (<i>hina</i>) perquè només els monjos hi poden assolir el Despertar: els laics han d'esperar vides futures i confiar que les bones obres i l'almoina els duren a reencarnar-se com a monjos al més aviat possible. Per als seus seguidors, el Despertar és una tasca personal i intransferible.
	Aquest corrent primordial del budisme considera que Buda és un mestre i no un salvador o un déu.
	Es troba en els països més petits d'Àsia, com Sri Lanka, Cambodja, Laos, etc.
Mahayana	És el gran (maha) vehicle que duu el Despertar a tothom sense exclusió.
	Els seus seguidors consideren Buda no tan sols un mestre que mostra el camí per alliberar-se del sofriment, sinó també un salvador, i per això li preguen a través d'imatges i rituals devocionals de tot tipus. Hi ha altres budes i bodhisattves.
	Aquest corrent desenvolupa elements de religiositat popular i ètica, abans desconeguts en el budisme. En efecte, l'ideal del mahayana és el bodhisattva («ésser despert») que ha renunciat al seu propi nirvana o alliberament per posar la seva virtut i la seva saviesa al servei dels éssers vius amb la finalitat de conduir-los a l'alliberament. Aquests éssers generosos reben un culte o reconeixement semblants als dels sants en el cristianisme o l'islam.
	Es troba a països grans com l'Índia, el Tibet, la Xina, Taiwan, el Japó, Vietnam i Corea.
Budisme tibetà , també anomenat vajrayana («vehicle del diamant»)	És el resultat de la inculturació del budisme indi en la religió autòctona xamànica, d'aquí els molts elements màgics que ha preservat.
Budisme zen	És el resultat de la inculturació del budisme indi de l'escola dhyana (que significa «meditació») amb el taoisme xinès, primer, i amb el xintoisme del Japó, després (segles VI i VII de la nostra era).

FES FESTA! BUDISME

VESAK / CHO KOR / UPOSATHA

No és una festa puntual. Els budistes acostumen a dedicar els dies de lluna plena i de lluna nova al culte religiós, i són festius en alguns països de cultura budista. És una tradició que es remunta a l'època del Buda mateix, seguint, probablement, el costum dels ascetes errants de reunir-se aquells dies, anomenats *upavasatha*, per dedicar-se a l'observança religiosa: efectivament, durant aquests dies la influència dels astres es deixa sentir sobre les persones i les seves emocions, i fa que l'energia positiva o negativa de les accions o actituds s'incrementi força. Buda, a petició del rei Bimbisara, va donar permís als seus monjos perquè es reunissin els dies d'*upavasatha* per dedicar-se principalment a la meditació. Posteriorment els monjos, requerits pels laics practicants perquè els orientessin en la disciplina espiritual i meditativa, van començar a ensenyar. Així, el Buda mateix va fer una sèrie de discursos, reunits en el *Sutra pratimokxa*, que tracten sobre la disciplina ètica dels monjos i els laics, i dels seus vots i preceptes. Més endavant, va permetre que la comunitat dels monjos recités el *Sutra pratimokxa* en les seves reunions dels dies de lluna plena i de lluna nova, sempre que els monjos assistents mantinguessin els seus vots purs. Amb aquesta finalitat es va crear una cerimònia de confessió i de purificació de vots que tenia lloc abans de la recitació del sutra.

©shutterstock.com/Pokrovskaya Elena

Des d'aleshores i fins als nostres dies, la comunitat de les diferents tradicions budistes celebra aquesta cerimònia de confessió quinzenal la nit anterior als dies de lluna plena i lluna nova: els monjos reconeixen en públic els vots que no han complert i, després d'una cerimònia de purificació, renoven els seus vots davant de l'assemblea monàstica.

També els budistes laics dediquen els dies de lluna plena i lluna nova a la pràctica espiritual, i acostumen a anar als temples i monestirs, on realitzen practiques meditatives, devocionals i ofrenes a les Tres Joies, és a dir, als tres

objectes de refugi per als budistes: Buda, la doctrina espiritual i la comunitat. Tradicionalment, en aquells dies i en altres d'especial transcendència religiosa, com el Vesak, els laics acostumen a adoptar preceptes per a un o diversos dies, durant els quals es consagren a practicar-los com si fossin monjos. Aquests preceptes, que són similars als vots dels aspirants a monjos, s'anomenen «els vuit vots del dejuni» (*Upavasa*) i són practicats tant en la tradició de Theravada com del Mahayana, tot i que, en aquesta darrera, la motivació per adaptar-los no és només aconseguir l'alliberament personal sinó que l'aspiració és l'alliberament de tots els éssers.

©wikimedia.org

©wikimedia.org

Els dies d'Uposatha (els dies de lluna plena i de lluna nova de cada mes), els monjos es dediquen principalment a la meditació, al dejuni i a la pràctica religiosa.

FES FESTA! BUDISME

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

©shutterstock.com/Anthony Mahadevan
©istockphoto.com/Kshitiz Agrawal

©shutterstock.com/Alan Morrison

LES STUPES

Són uns dels monuments religiosos budistes més antics. S'hi conserven relíquies del Buda històric o d'altres grans mestres; també hi pot haver textos sagrats o objectes culturals. És un monument que s'inspira en la doctrina Mahayana. Les relíquies simbolitzen molt sovint el cos, la paraula i la ment de Buda.

Stupes, monuments religiosos de caràcter funerari.

La pagoda, que acull en el seu interior un temple budista, és una evolució de la *stupa*. En trobem a Xina i el Japó, entre altres països.

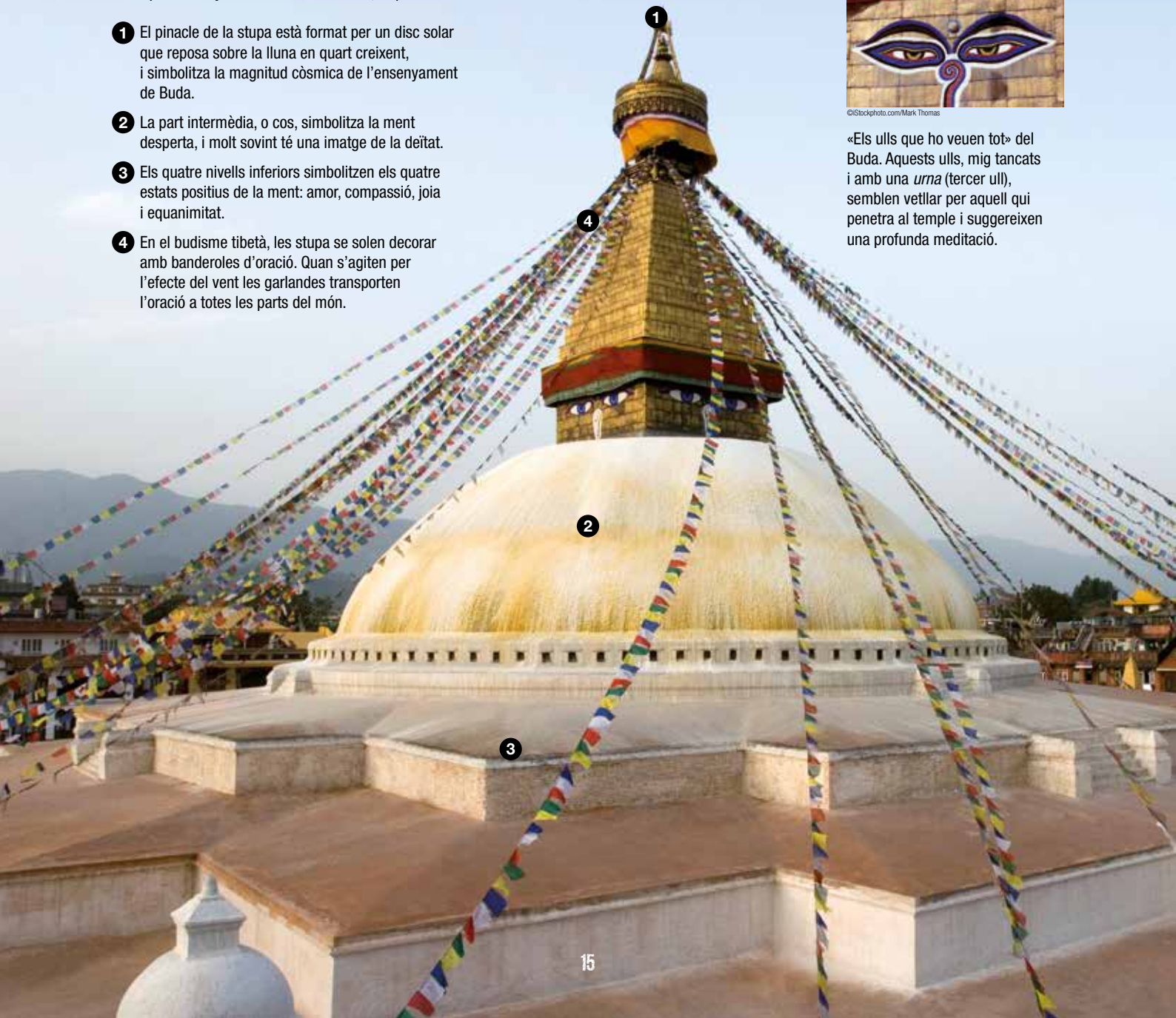
La *stupa* de Swayambhunath a Kàtmandu, Nepal.

- 1 El pinacle de la stupa està format per un disc solar que reposa sobre la lluna en quart creixent, i simbolitza la magnitud còsmica de l'ensenyament de Buda.
- 2 La part intermèdia, o cos, simbolitza la ment desperta, i molt sovint té una imatge de la deïtat.
- 3 Els quatre nivells inferiors simbolitzen els quatre estats positius de la ment: amor, compassió, joia i equanimitat.
- 4 En el budisme tibetà, les stupa se solen decorar amb banderoles d'oració. Quan s'agiten per l'efecte del vent les garlandes transporten l'oració a totes les parts del món.

©istockphoto.com/Mark Thomas

«Els ulls que ho veuen tot» del Buda. Aquests ulls, mig tancats i amb una *urna* (tercer ull), semblen vetllar per aquell qui penetra al temple i suggereixen una profunda meditació.

LA PREGÀRIA

La pregària és una pràctica habitual tant als altars familiars com als monestirs.

A través de la pregària es busca la concentració i la meditació, que obre la via al nirvana. Tots els éssers humans tenen la potencialitat d'esdevenir un buda, és a dir, un ésser en estat de plena felicitat i harmonia.

©shutterstock.com/Charles Taylor

La pràctica religiosa s'organitza al voltant dels monestirs. Els fidels fan sonar les campanes del temple.

©shutterstock.com/Nicholas Rjabov

Els fidels s'agenollen i, amb les mans juntes, s'inclinen fins a prosternar-se.

Objectes de pregària i meditació segons la tradició budista tibetana:

- 1 El **dorje** és un instrument que simbolitza la clara essència immutable de la realitat, que és la base de totes les coses. La seva immaculada transparència correspon a la idea de vacuïtat.
- 2 El **drilbu**, o campana ritual, és el símbol de l'aspecte femení del camí i simbolitza la saviesa, i el seu so, la vacuïtat.
- 3 Els **thing-shak** són uns platerets de metall lligats amb corda i gravats i gravats amb mantres. S'utilitzen durant el ritual budista com a so per equilibrar les energies.
- 4 El **molí de pregària** és un instrument que el devot fa rodar mentre prega. A l'interior hi ha diferents mantres escrits, que es reciten mentre es fa girar. El pes que penja del molí enganxat amb una cadena ajuda a fer que el molí giri.
- 5 L'**encens** té poder de concentració, de relaxació, efectes curatius i de purificació de l'ambient. S'utilitza com a ofrena.
- 6 El **rosari de sàndal** es fa servir per comptar els mantres.

©shutterstock.com/Avatavat

La salutació al Buda (*namo*), pregària budista per excel·lència, s'acompanya de prosternacions, d'ofrenes de fruites i flors, i de recitacions de textos sagrats o fórmules sagrades.

ELS TEXTOS FONAMENTALS BUDISTES

El Buda històric no va deixar cap escrit. Les seves paraules van ser recopilades per dos monjos deixebles seus que el van escoltar, Upali i Ananda. El recull d'aquests textos s'anomena cànon — regla— budista. Cada escola té la seva versió d'aquesta mena de Bíblia budista.

El cànon del Theravada es va fixar en un concili (reunió de la comunitat budista) que es va celebrar poc abans de l'era cristiana. Es divideix en tres «cistelles» — en aquells temps, els textos es portaven en cistelles atès el volum i la forma. La primera cistella (*Vinaya*) parla de les regles de disciplina de la vida dels monjos; la

segona (*Sutra*) conté els ensenyaments de Buda; la tercera (*Abhidharma*) és l'argumentació filosòfica, psicològica i exegetica.

A partir de l'era cristiana, el gran corrent reformador del Mahayana ha desenvolupat els seus propis cànons, inspirats pel Buda etern, en més de cent volums, tant en xinès com en tibetà.

Aquestes escriptures s'utilitzen per a la meditació personal o col·lectiva, per a l'ensenyament dels joves i per als debats d'idees. S'han reescrit constantment i cadascuna té una allau de comentaris. Aquests textos han exercit una profunda influència sobre la cultura i les arts, la literatura i, fins i tot, les institucions dels països de tradició budista.

Monjo budista en un monestir, llegint els textos sagrats.

©stockphoto.com/Georg Hafner

SIDDHARTA GAUTAMA, EL BUDA

Siddharta Gautama, príncep indi que visqué al segle vi aC (566–486) al nord de l'Índia, era molt feliç aïllat al seu palau. Atret pel món exterior, va decidir-se a sortir. Aleshores, malgrat les prevencions del pare i de la cort, va veure un vell, un malalt i un mort. Angoixat per la por a perdre el benestar de què gaudien ell i la seva família i mogut pel seu desig de compassió envers tots els éssers vius, va deixar el palau i es va retirar al bosc, a viure com un asceta, i allà practicà les dures penitències dels renunciants per tal de trobar una resposta al problema del sofriment. El seu ascetisme extrem el va dur gairebé a la mort. Davant del fracàs d'aquest altre camí —el primer fou simplement el de la vida plaent del palau del pare—, va decidir provar una via intermèdia que consistia a meditar fins a assolir el final del sofriment. Després d'una llarga pràctica, diu la tradició que va arribar al nirvana, al Despertar, sota una figuera mirant cap a l'est, i es convertí, així, en el Buda («el despert»). Després d'un temps de dubtes, va decidir comunicar la saviesa de la seva experiència en el Sermó de Benarés (avui Varanasi), ciutat sagrada hindú del nord-est de l'Índia.

BUDA SEDENT

- 1 El pentinat en forma de flama representa la llum del coneixement suprem.
- 2 Assegut amb les cames creuades en la posició del lotus (vajra). Aquesta és una postura de meditació, símbol del seu equilibri inalterable.
- 3 La mà dreta assenyalant el sòl recorda que la Terra és el testimoni de la veritat. D'aquesta manera posa la Terra com a testimoni del seu domini de les passions.
- 4 La mà esquerra sobre la falda en postura de meditació representa que la seva ment està absorta en la contemplació de la realitat última.
- 5 Els ulls mig closos, com si medités, els lòbuls de les orelles molt allargats, símbol de la saviesa i de la grandesa espiritual. La seva serenitat, la seva mirada compassiva i el seu somriure són expressió de la seva felicitat.
- 6 Es diu que el Buda tenia els genolls arrodonits. Aquesta és una de les 32 marques que, segons el budisme, distingeixen un gran ésser humà.

BUDA JACENT

Buda ajagut de costat, esperant el nirvana. Ajagut i recolzat sobre el braç dret és la postura que va adoptar el Buda quan va deixar la vida terrenal per passar al parinirvana. La seva expressió és generalment serena.

El Buda, fundador del budisme, va ser un príncep indi anomenat Siddharta Gautama. Les estàtues dedicades al Buda s'utilitzen com a suport en la meditació.

BUDA DRET

Buda dempeus, ple de bones intencions. Quan es representa el Buda de peu dret, sovint eleva la mà dreta a l'altura de l'espatlla. La mà aixecada és un signe de confiança, benedicció i amistat. Està dempeus sobre una flor de lotus i els discos lunar i solar, que simbolitzen, respectivament, despreniment, altruisme universal i saviesa, les tres realitzacions espirituals que porten al Despertar.

©Centre Zen Barcelona

LA MEDITACIÓ

Es tracta del coneixement intuïtiu d'allò que els budistes anomenen els tres senyals de l'existència: la no-permanència —tot és efímer—, el sofriment i l'egocentrisme de tots els fenòmens, tan físics com mentals.

En el budisme Mahayana, l'examen analític de la naturalesa de les coses duu a veure què és veritablement el món: vacuïtat. Juntament amb la calma mental, és un dels dos factors essencials per arribar al Despertar.

La meditació, entesa com una mirada interior i clara, és la pràctica central del budisme. El Japó va desenvolupar una escola del Mahayana que té com a eix central la meditació, que, en japonès, es diu zen. Segons les escoles, per a la meditació s'utilitzen preferentment unes ajudes o unes altres, per exemple, la posició del cos, els koan, els mantres, els mandales, el tir amb arc i els jardins zen.

- a) Els **koan** són paradoxes que duen més enllà del pensament conceptual, de la raó discursiva habitual i que els mestres zen ofereixen als seus deixebles com a mitjà d'entrenament espiritual i, fins i tot, com a manera d'aconseguir el Despertar.
- b) La **meditació zazen**, pràctica del budisme zen que consisteix a seure en silenci damunt d'un coixí en la postura del lotus i concentrar-se en la respiració.
- c) La **cal·ligrafia**, així com l'art de servir te, són en el budisme zen altres formes de relaxació per tal d'assolir el Despertar o el satori.
- d) El **jardí zen**: tots els éssers vius, fins i tot les plantes i les pedres, tenen valor. Els jardins zen intenten suscitar en l'aïllament d'uns metres quadrats tot l'encís de la natura. Hi ha un espai de sorra o grava (simbolitza els oceans), sobre el qual es posen les pedres (simbolitzen les muntanyes). Les pedres i els arbres expressen el misteri, la profunditat i el repòs silenciosos, molt importants en el zen. Hi ha quatre tipus de jardins: el del paradís, el sec (o de pedres), el de passeig i el del te.
- e) Els **mandales** poden ser pintats —banderes—, dibuixats i acolorits sobre sorra o fusta, representats per piles d'arròs, o construïts tridimensionalment amb metall fos, argila o massa de pa. Com que afavoreixen una visualització particular, ajuden a meditar. Aquesta paraula sànscrita pot traduir-se per «centre i perifèria».

©Stockphoto.com/Anthony Brown

©Wikimedia.org

©Forum Barcelona 2004/Eva Guallmet

Els mandales són representacions simbòliques de l'univers. Contemplar, dibuixar o pintar aquestes figures és una font de relaxació, ajuda a meditar i és un camí per assolir el Despertar. Monjos tibetans confeccionant un mandala de sorra de colors. Es tracta del mandala kalachakra, un palau quadrat on resideixen la divinitat Kalachakra i la seva consort Vishvamata, acompanyats de 722 divinitats. El palau té quatre portes, a cadascuna de les quals i al centre s'hi troba una família de budes, cadascuna associada a un color, a unes qualitats i a un tipus de saviesa; els fidels són convidats a visualitzar una d'aquestes famílies per adquirir-ne les qualitats.

ELS MONJOS

Prohibicions: els monjos tenen el deure de complir moltes normes: 227, entre les quals destaquem les prohibicions següents: 1) no destruir la vida; 2) no robar; 3) no tenir relacions sexuals; 4) no mentir; 5) no beure alcohol; 6) no menjar al migdia; 7) no utilitzar seients ni llits còmodes; 8) no adornar-se amb flors ni perfumar-se; 9) no divertir-se (cosa que engloba tots els entreteniments en general), i 10) no rebre diners. Els laics han d'obeir les cinc primeres.

Els monjos (anomenats bonzes) renuncien a tota propietat individual, a excepció de nou objectes: tres hàbits, un cinturó, quelcom per afaitar-se, una agulla per cosir, un recipient per a l'aigua, un bol per a les almoines i un ventall. Es comprometen a no fer mal a cap ésser viu. No es poden casar i viuen al monestir des de l'edat de nou anys. El compromís no és de per vida i es pot trencar quan es vulgui. A països com Tailàndia és també una tradició social que els joves passin uns mesos, durant les vacances, fent vida comunitària en un dels 20.000 monestirs del país. Quan són ordenats monjos reben un nom nou, com a prova de la nova vida. Mengen només un cop al dia, abans de les onze del matí, i el menjar és una donació dels laics.

L'hàbit: l'hàbit que utilitzen els monjos budistes és un parrac de renunciant, que expressa la humilitat ascètica (juntament amb la supervivència mitjançant almoines, l'habitatge al peu d'un arbre i l'ús, com a únic medicament, de l'orina de vaca). Avui en dia, l'hàbit pot ser de lli, cotó, seda, llana, roba de cànem gruixut i lona. Alguns monjos, com els del Tibet, poder dur, fins i tot, barret.

Els monjos budistes viuen una vida dedicada a l'estudi i a la difusió dels ensenyaments del Buda. Segueixen la vida del Buda a la recerca del Despertar i l'alliberament final (nirvana).

Tots porten el mateix hàbit, una roba que acostuma a ser de colors no primaris o colors mixtos com ara el taronja, safrà o marró i que penja de l'espatlla esquerra. Les sandàlies són permeses si són senzilles.

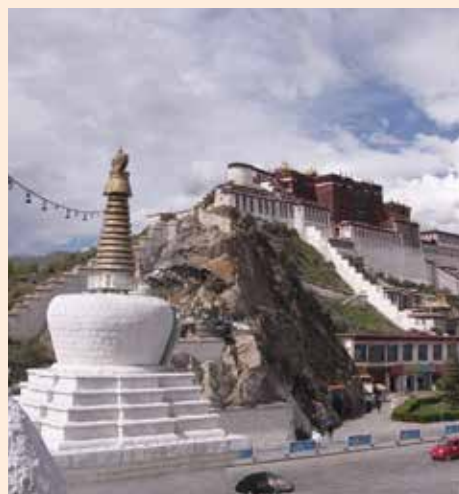
ELS LAMES

Els lames són mestres o dirigents espirituals tibetans, venerats pels seus deixebles, especialment en la tradició tântrica, per a la qual aquesta figura és imprescindible. Els lames sovint dirigeixen un o diversos monestirs.

El lama més important és el dalai-lama, que va governar el Tibet fins a la invasió xinesa del 1959. Va ser llavors quan l'actual dalai-lama es va exiliar al nord de l'Índia, però continua sent la principal autoritat reconeguda pel poble tibetà.

L'actual dalai-lama, exiliat des del 1959 a Dharamsala (Índia), la principal autoritat del budisme tibetà. Tenzin Gyatso, el catorzè dalai-lama, és el màxim líder espiritual i polític dels tibetans. Va néixer en una família camperola d'un poble del nord-est del Tibet i als dos anys va ser reconegut com la reencarnació del seu predecessor, el tretzè dalai-lama. Va rebre el premi Nobel de la pau l'any 1989.

El Palau de Potala a Lhasa, la que ha estat sempre residència del dalai-lama, fins que es va haver d'exiliar a Dharamsala (Índia).

Declarat Patrimoni Mundial de la Humanitat per la UNESCO, era l'antic palau d'hivern dels Dalai-lames. S'eleva a 3.700 metres d'altura i està format per un palau vermell i un palau blanc, així com per edificis annexos. Milers de pelegrins budistes tibetans visiten cada any aquest lloc sagrat.

CRISTIANISME

FES FESTA! CRISTIANISME

NADAL / PASQUA / PENTECOSTA

El 25 de desembre (calendari gregorià), a les esglésies d'Occident i el 7 de gener (calendari julià), a les esglésies d'Orient, se celebra Nadal, dia en què es commemora el naixement de Jesús en un estabde de Betlem, a prop de Jerusalem. Aquest fet històric s'esdevingué cap a l'any 7-5 aC, a l'època de l'emperador romà August. Per als cristians aquest esdeveniment és del tot central perquè significa l'Encarnació de Déu, en tant que en Jesús es manifesta plenament la natura i l'essència amorosa de la divinitat, motiu pel qual és considerat Déu i home.

Nadal és la festa de la humanització de Déu i de la divinització de l'home. És també l'acompliment de la promesa de Déu de salvar la humanitat, recollida per la tradició religiosa jueva en la figura del Messies. La festa de Nadal celebra l'esperança en una redempció i l'adveniment de la pau que es fa present entre els homes.

Els textos bíblics on es narra l'esdeveniment són Mt 1,18-25 i Lc 2,1-7. Segurament es tracta de la festa cristiana més popular i encara avui més celebrada. Els regals que es fan aquest dia commemoren els obsequis oferts a l'infant Jesús.

©cathopic.com

La celebració de Nadal (del llatí Dies Natalis, «dia del naixement») és molt antiga (es remunta al segle IV) i està molt arrelada. La primera menció que se'n conserva és la d'un almanac de l'any 354, encara que segurament podem considerar que la festa fou instituïda una mica abans, vers el 330. Segurament es va establir el 25 de desembre a Occident i el 7 de gener a Orient en un intent de neutralitzar la importància de les festes paganes que celebraven el solstici d'hivern el mateix dia (p.ex: culte al Sol Invicte, etc.). La festa de Nadal recolza, doncs, com en altres casos, en un seguit de celebracions que ja es feien abans de la cristianització de l'Imperi romà i els dona un nou sentit coherent amb la nova realitat espiritual.

La celebració del Nadal està precedida per una etapa anomenada advent (mot llatí que significa "vinguda"), en què els cristians es preparen ritualment per a la vinguda de Jesús. En les esglésies catòliques i protestants, aquesta etapa s'inicia quatre setmanes abans del dia de Nadal, mentre que en les esglésies

ortodoxes l'etapa comença al novembre i dura 40 dies.

Des del punt de vista litúrgic, dels cristians catòlics, destaca la tradició molt arrelada de la missa "del gall" que se celebra la mitjanit del dia 24.

Aquesta celebració commemora el moment mateix del naixement de Jesús i tradicionalment va seguida d'un ressopó, en el transcurs del qual es canten cançons típiques de Nadal (nadales). També hi ha el costum, sobretot als països nòrdics, que els nens i nenes anomenats "Stersinger" (càntics de l'estrella) passin per les cases cantant nadales i recollint donatius per a causes socials.

Les esglésies ortodoxes segueixen el calendari julià. Per això Nadal se celebra el 7 de gener (13 dies després). Algunes d'elles però, han adoptat el calendari gregorià occidental per a les festes fixes, com és el Nadal.

Les esglésies evangèliques o protestants acostumen a fer la celebració litúrgica el mateix dia de Nadal.

EL NAIXEMENT DE JESÚS

Marca l'inici del calendari cristià. Encara que l'any 1 no es correspongui, des del punt de vista històric, amb el moment que — se suposa — va néixer Jesús a Betlem, l'era cristiana comença simbòlicament amb aquest esdeveniment. A l'època del naixement de Jesús, l'Imperi romà es regia pel calendari julià (instituit per Juli Cèsar cap a l'any 46 aC). El sistema de numeració dels anys segons el sistema cristià no fou introduït fins al segle VI, en concret l'any 527, quan l'abat romà, Dionís el Petit, calculà de manera equivocada l'any del naixement de Jesús. D'aquesta manera, l'any 754 a.u.c. (ab urbe condita, és a dir, a partir de la fundació de la ciutat de Roma) fou substituït per l'any 1 a.D. (anno Domini, «any del Senyor»). El calendari julià fou mantingut fins al 1582, quan els països europeus, a instàncies del papa Gregori XIII començaren a adoptar un nou calendari més exacte (el gregorià), actualment en vigor i acceptat com a comú.

L'arbre de nadal.

©pixhere.com

NADAL / PASQUA / PENTECOSTA

La festa de Nadal també està molt vinculada a altres costums, com la instal·lació del pessebre, tant a les esglésies com a les cases particulars. Es tracta d'un costum mig folklòric mig religiós, molt antic (Orígenes ja parlà del pessebre l'any 248). Amb tot, fou el Nadal de 1223 que, a l'hora de celebrar l'eucaristia, sant Francesc d'Assís va fer la representació "del primer pessebre vivent" posant un infant en una menjadora plena de palla, les figures de la verge Maria i sant Josep, i el bou i un ase que hi havia a la casa. Aquest costum es va estendre per tot l'àmbit cristià. Els personatges que representen les figures del pessebre se citen en el relat evangèlic de Lluc (cf. Lc 2, 1-18).

En el protestantisme la instal·lació del pessebre té una finalitat pedagògica i en el catolicisme se li afegeix un element de veneració.

©istockphoto.com/Lisa F. Young

©istockphoto.com/Richard Stauffer

És un costum arrelat reunir-se en família per dinar el dia de Nadal.

A Catalunya, Nadal té també una significació familiar molt destacada. «Per Nadal cada ovella al seu corral» és un refrany que expressa aquesta percepció, encara avui tan arrelada, segons la qual la festa del natalici de Jesús és una data per ser viscuda en família. La trobada adquireix la màxima solemnitat en l'àpat principal del dia, el dinar.

Per Nadal és costum representar «Els pastorets», una peça teatral molt tradicional de la cultura catalana, que escenifica la pietat popular a l'edat mitjana. Petits i grans gaudeixen de l'espectacle.

COSTUMS I TRADICIONS CRISTIANES ORTODOXES DE NADAL

En tots els països de tradició cristiana ortodoxa hi trobem nombroses tradicions i costums que es conserven des de molt antic, sobretot als pobles. A Romania, per exemple, és tradicional que els nens i nenes cantin *colindas* ("nadales") i recitin poesies; un d'ells porta una estrella de fusta guarnida (*steana*) on al mig hi ha pintat el Diví Naixement. Les dones preparen un pastís tradicional que és un pa dolç amb nous i xocolata, que s'anomena *cozonac*.

A Rússia, quan al cel hi apareix el primer estel -símbol de l'Estel de Betlem- també apareix el primer plat de la taula parada per a la festa, el *sochivo*, un pastís d'arròs o blat amb guarnició de panses, fruites confitades i mel.

A Sèrbia, el dia abans de Nadal, el cap de família ha d'anar al bosc a buscar una branca de roure, el *badnjak*, que s'ha de tallar amb tres talls. A les ciutats es pot comprar als mercats nadalencs. Aquesta branca ha de cremar durant tota la nit de Nadal; d'una banda representa la tradició pagana eslava en què el roure és l'arbre sagrat i, de l'altra, les branques amb les quals sant Josep va fer foc per escalfar el nen Jesús.

Durant aquesta nit, sota les taules, es col·loca un feix de palla que fa referència al bressol del nou nat. En algunes zones rurals les taules es fan amb bales de palla.

Els Reis Mags arriben a Tarragona (Catalunya).

©istockphoto.com/Nito100

FES FESTA! CRISTIANISME

NADAL / PASQUA / PENTECOSTA

El dia de Pasqua, la tradició cristiana celebra la resurrecció de Jesús. És la festa central que commemora el fonament de la fe d'aquesta tradició religiosa. A diferència d'altres festes, en aquest cas no hi ha una data fixa al calendari que determini la celebració pasqual, ja que depèn d'una determinada combinació de condicions dels cicles solar i lunar. Més concretament, la Pasqua se celebra el diumenge després del primer pleniluni que segueix l'equinocci de primavera. Per això, la Pasqua es pot escaure entre el 22 de març i el 25 d'abril. És la festa cristiana més antiga de totes, de començaments del segle II, la qual cosa demostra l'extraordinària importància que té per al cristianisme la resurrecció de Jesús. És la festa central de la fe cristiana.

©shutterstock.com/prism_68

©shutterstock.com/Kondrashov Mikhail Evgenievich

Clergues ortodoxos, amb vestimentes confeccionades amb rics brodats de colors, fan processons pels carrers amb motiu de la Setmana Santa. Porten icones i creus, canten, preguen i llegeixen i reciten l'Evangeli, i els sacerdots escampen encens sobre la gent i les icones.

Aquesta celebració és, per als cristians catòlics i ortodoxos, la culminació del cicle litúrgic que inclou la quaresma (que comença el dimecres de cendra, quaranta-sis dies abans de la celebració de la Pasqua) i la Setmana Santa (la setmana anterior a la de Pasqua, que comença el diumenge de Rams). La majoria de les comunitats evangèliques o protestants no segueixen el cicle litúrgic ni celebren la quaresma; amb tot, la Setmana Santa és per a elles l'esdeveniment més important de l'any, especialment el diumenge de resurrecció.

En general, els símbols de la Pasqua posen en relleu la renovació i la capacitat de renéixer a una nova vida. D'aquí l'origen que un dels seus símbols sigui l'ou, exponent de la fertilitat, de la vida renovada i del començament de la vida. En alguns països pinten els ous de Pasqua amb aquarel·les i altres pintures.

A Catalunya, en canvi, és molt més freqüent regalar ous de xocolata, que guarneixen la mona de Pasqua (pastís que el padrí o la padrina regalen al fillol o a la fillola, els avis als seus néts o altres familiars a la canalla). El conill de xocolata és també un símbol de fertilitat des de ben

antic, per això ha perviscut, com l'ou, més enllà de la cristianització de la cultura europea.

Els Evangelis cristians expliquen que Jesús va ressuscitar tres dies després de morir a la creu, i això comporta l'acompliment suprem de la promesa messiànica de salvació: si Ell ha ressuscitat, els homes i dones també ressuscitaran. Ell és la vida nova i la nova creació.

El diumenge de Pasqua celebra aquest fet i, així, es converteix en el diumenge (del llatí *domenica*, «dia del Senyor») per excel·lència. En la resurrecció, el cristianisme no afirma la immortalitat de l'home (mitjançant la supervivència de l'ànima o la reencarnació, com succeeix en altres tradicions), sinó quelcom ben diferent: la possibilitat de ressuscitar després d'haver mort, no pas per retornar a la forma de vida anterior, sinó a una forma completament nova. No es tracta, doncs, de retornar a la vida física, sinó el pas a una nova vida totalment diferent de la coneguda, en l'àmbit de Déu. No en va la resurrecció es produeix sense testimonis, perquè es concep com una nova creació. Els cristians veuen en la resurrecció l'esperança que la mort no és el final de la vida, sinó la porta d'accés a una nova forma d'existència més plena i perfecta.

La mona de Pasqua.

©wikipedia/Kippelboy

NADAL / PASQUA / PENTECOSTA

No és casualitat que la Pasqua se celebri cap al començament de la primavera, ja que la resurrecció de Jesús va tenir lloc en aquestes dates, segons expliquen els Evangelis. El ritme litúrgic del cristianisme recull el significat d'aquesta estació com a símbol de la resurrecció de la natura després de la foscor hivernal. Aquesta imatge, doncs, s'incorpora com a reflex de la resurrecció de Crist.

Finalment, la Pasqua se celebra en el moment en què es mostra la primera lluna plena primaveral. La lluna plena és, també, un símbol de la plenitud renovada.

Més enllà d'aquestes imatges antiquíssimes, el cristianisme n'incorpora una d'arrel jueva, l'anyell pasqual, com a símbol de sacrifici. De fet, el cristianisme concep la seva Pasqua com una renovació de la noció jueva de Pèssah, que commemora el pas del poble d'Israel de l'estat d'esclavatge a Egipte a la llibertat de la terra promesa. Amb la resurrecció, Jesús realitza un alliberament suprem, la redempció del pecat i de la mort.

Durant la nit pasqual, molt especialment en l'església catòlica i també en l'ortodoxa, té lloc la festa més gran

de l'any litúrgic. El president de la celebració encén un ciri com a símbol de Jesucrist (llum nova que venç la foscor, llum del món), i els fidels solen encendre una espelma en el mateix ciri per esdevenir, ells també, llum per als seus conciutadans.

Aquesta cerimònia recorda la celebració de la Pasqua jueva, ja que en ella s'hi llegeixen els textos bíblics que anuncien el missatge de la salvació; els cristians, però, acaben amb el relat de la resurrecció.

La importància litúrgica de la Pasqua i del seu significat es posa en relleu amb el doble cicle de preparació. D'una banda, la quaresma i, de l'altra, la Setmana Santa precedida del Diumenge de Rams, que celebra l'entrada de Jesús a Jerusalem. El Diumenge de Rams és una festa molt popular en què els infants van a beneir la palma, obsequi del padri o dels pares que es podrà guardar al balcó de casa durant un any.

Les esglésies protestants també fan diferents celebracions de la resurrecció de Jesús (mitjançant la lectura de textos bíblics, himnes, la celebració del Sant Sopar) si bé amb una litúrgia més austera.

©catholic.com

NADAL / PASQUA / PENTECOSTA

La Setmana Santa són els set dies que van del Diumenge de Rams al diumenge de Pasqua, en els quals es commemora la passió, la mort i la resurrecció de Jesús.

LA QUARESMA

Del llatí *quaragesima*, «*quaranta*». És el període litúrgic de quaranta dies que precedeix la celebració de la Pasqua.

La quaresma comença el dimecres de cendra, en què es recorda la mortalitat de l'ésser humà i la relativitat de totes les coses. Es concep com una època de preparació personal i comunitària per a la centralitat de la Pasqua. En termes concrets, es caracteritza per ser un temps d'interioritat i d'autodomini personal.

Els cristians ortodoxos parlen de la Gran Quaresma. Ve precedida per unes setmanes preparatòries, que comencen el diumenge del Publicà i el Fariseu, dedicades al penediment a través de la humilitat. A partir del diumenge del Perdó en què tothom es demana perdó, comença el dejuni d'abstenir-se de menjar carn. Tampoc es menja els aliments de procedència animal, és a dir: ous, mantega, formatge, llet... fins la Pasqua. Per tant, la dieta bàsica consisteix en menjar, hortalisses, cereals i fruites. El dejuni, però, no serà només d'abstenció d'aliments, sinó també de vigilància sobre els pensaments i actituds negatives. La Gran Quaresma comença el diumenge següent: diumenge del triomf de l'Ortodòxia.

DIUMENGE DE RAMS

Commemora l'entrada de Crist a Jerusalem, on va ser rebut amb alegria, amb branques de llorer i palmes que els fidels alçaven per donar-li la benvinguda com a Messies esperat. A les esglésies catòliques i ortodoxes, aquest dia es fan processons en què es porten palmes, palmons i branques d'olivera i llorer, que després són beneïdes. El cristianisme ortodox, abans d'entrar de ple en la Setmana de la Passió (Santa) commemora el Dissabte de la Resurrecció de Llätzer i el Diumenge de Rams (a Rússia, per raó del clima, normalment es fan servir branques de salzes).

DIJOUS SANT

Commemora el Sant Sopar de Jesús amb els seus deixebles, moment en què Jesucrist va rentar els peus dels seus deixebles i va compartir amb ells pa i vi. A partir d'aquell dia s'establí l'eucaristia. Aquest gest de Jesús ha continuat en l'eucaristia que encara avui celebren els cristians. A les esglésies catòliques de ritus romà se celebra una cerimònia en la qual el capellà renta els peus a dotze persones en commemoració del que va fer Jesús.

DIVENDRES SANT

Commemora la passió de Jesús, és a dir, la mort de Jesús a la creu que portava inscrites les sigles INRI, abreviació llatina que especificava el motiu de la seva crucifixió: «Jesús Natzarè, rei dels jueus».

La litúrgia d'aquest dia és molt austera i rememora la passió i mort de Jesús. L'Església prega i guarda silenci davant de la creu. En algunes esglésies protestants també es fan celebracions especials.

DISSABTE SANT

Commemora Jesús en el sepulcre, per tant, és el dia del Gran Silenci, per la qual cosa no hi ha cap celebració litúrgica. Al vespre té lloc la vetlla pasqual. S'inicia amb el foc nou, d'on s'encén el ciri pasqual que durant tot l'any presideix totes les celebracions dels sacraments. La vetlla pasqual és la celebració més antiga del misteri de Jesús ressuscitat. Gira a l'entorn del gran signe de la paraula de Déu i dels sacraments. En aquesta llarga vetlla els cristians recorden, agraiats, la salvació que ha portat la passió i la mort de Jesús. Comença amb la lectura dels grans fets de la història de l'Antic Testament i culmina amb el Crist pasqual, el Crist ressuscitat que es continua fent present avui fins que arribi la Pasqua final de la història.

SETMANA DE LA PASSIÓ O SETMANA GRAN (SANTA) ORTODOXA:

Dilluns, dimarts i dimecres sants, el tema essencial és el de la "Pregària de l'Espòs". Aquest ofici (nom habitual que es dona a la celebració religiosa ortodoxa) és el de la vigilància escatològica: tot cristià és convidat a entrar en una actitud d'ascesi, d'atenció i d'alerta a l'espera de la vinguda de la resurrecció.

Dijous Sant, es commemora el record de l'última cena en què fou instituïda l'eucaristia pel Crist. Al vespre -és a dir, a l'ofici de matines del dia següent, perquè el dia litúrgic comença a la posta del sol-, té lloc "l'ofici de la Passió", en què es llegeixen dotze textos dels quatre evangelis que els fidels poden escoltar: els sofriments, l'agonia en la creu i la seva sepultura. Pas a pas, se segueix a Crist pel camí del seu calvari. A l'inici de cada lectura el fidel encén l'espelma que manté a les seves mans i que després s'emporta a casa seva. Divendres Sant, a vespres té lloc la cerimònia de l'enterrament de Crist. Els sacerdots i fidels porten en processó l'epitafi (una roba brodada o una fusta rectangular sobre la qual es representa el Crist mort), cobert de flors i perfums, que depositen enmig del temple perquè els fidels el venerin. A matines, hi ha un cant de lloances que evoca les santes dones quan varen anar al sepulcre i es commemora l'abaixament extrem de Déu en un context còsmic, la baixada als inferns. Després hi ha una processó, seguida per tots els fidels. L'ofici s'acaba amb unes lectures de l'evangeli.

DIUMENGE DE PASQUA

Commemora la resurrecció de Crist, tres dies després d'haver estat crucificat. És una festa molt important per als cristians, d'alegria i goig. Les esglésies es decoren amb flors i s'encén el ciri pasqual com a símbol de la resurrecció.

FES FESTA! CRISTIANISME

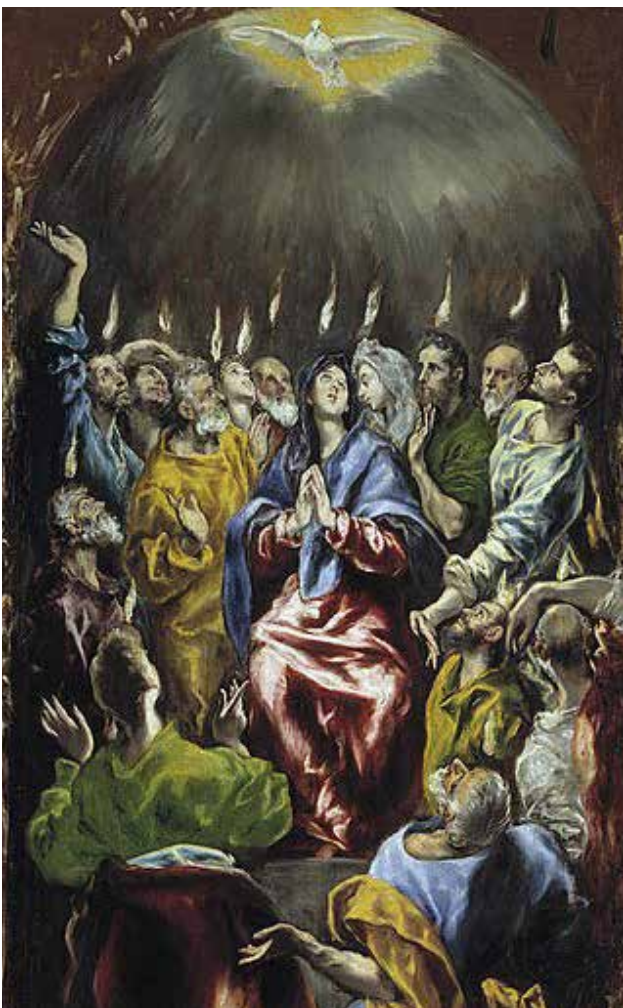
NADAL / PASQUA / PENTECOSTA

S'anomena Pentecosta (mot grec que vol dir «cinquè» o «cinquantè») perquè és una festa que se celebra cinquanta dies després de Pasqua, el setè diumenge. Pentecosta era i és la festa jueva de la sega, Xavuot, però els cristians li van donar un sentit diferent. Celebren la vinguda de l'Esperit Sant sobre els apòstols de Crist (cf. Ac 2,1-11) i l'inici de l'Església. Per als catòlics és la clausura del cicle pasqual. Fa de frontissa entre els dos grans períodes de l'any litúrgic, el que commemora la revelació de Déu al llarg de la vida de Jesucrist —des del naixement (Nadal) fins a la mort i la resurrecció (Pasqua).

Per als ortodoxos, Pentecosta és una de les dotze festes majors i va seguida d'una setmana litúrgica. El diumenge de la Pentecosta està especialment dedicat a la Santa Trinitat i la baixada de l'Esperit Sant completa la revelació. A vespres, amb pregàries, el sacerdot agenollat, igual que els fidels, farà la invocació de l'Esperit Sant. El ritu bizantí se centra en la Pasqua i el temps pasqual, i la festa de Pentecosta —juntament amb l'ascensió, el diumenge dels 318 Pares de Nicea, Tots Sants, etc.— pertany a aquest cicle. Per als armenis, les set primeres setmanes després de Pasqua formen el temps pasqual, i les set últimes van de la Pentecosta a la transfiguració. Els protestants la incorporen a les seves grans celebracions, però la Pasqua és la festa de les festes.

©johere.com

©wikimedia.org

El do de l'esperit es manifesta en tot el seu esclat el dia de la Pentecosta, que forma part integrant del misteri pasqual. La Pentecosta jueva, que originalment era la festa de la sega, es va convertir, a finals de l'època del Nou Testament, en la festa de la conclusió de l'Aliança al Sinaí i de la rebuda de la Llei. El relat de la Pentecosta en els Fets dels Apòstols s'inscriu en aquest marc.

El soroll «com una ventada violenta» recorda l'escena en què Déu, dalt de la muntanya, es disposa a proclamar el codi de l'aliança: els deu manaments. En el relat de la Pentecosta, hi apareixen unes llengües de foc que es posen damunt de cadascun dels dotze apòstols, per tal de significar el do que ha rebut cadascun de l'Esperit Sant. Perquè l'Esperit, que ha estat donat a tots, té el poder de reunir-los en la unitat i de retrobar cadascun d'ells en la seva particularitat. També es manifesta en la possibilitat que tenen els apòstols d'anunciar l'Evangeli en la llengua dels diversos pobles que han arribat a Jerusalem per celebrar-hi la festa. A Babel, els homes deixen d'entendre's tot i que parlen la mateixa llengua (Gn 11,1-9). Per la Pentecosta, en canvi, la Bona Nova és entesa per cadascú en la seva pròpia llengua. L'Església naixent en Pentecosta aconsegueix la unitat dels homes de tots els països, de totes les llengües i de totes les nacions, sense suprimir-ne les seves particularitats.

A partir d'aquest esdeveniment fundacional, els apòstols portaran l'Evangeli fins als confins del món i reproduiran, amb la força de l'Esperit, els signes que Jesús havia fet durant la seva vida terrenal.

La vinguda de l'Esperit Sant el dia de Pentecosta, d'El Greco.

La litúrgia catòlica celebra dues eucaristies: el dissabte a la nit commemora la promulgació de la Nova Llei del nou poble de Déu i el diumenge reviu la vinguda de l'Esperit Sant sobre tots els pobles de totes les llengües i de totes les races. La Pentecosta és una gran festa popular de primavera. S'hi acostuma a celebrar el baptisme, igual que per la Pasqua. Antigament, molts ritus agraris demanaven la protecció de la collita, avui dia aquestes tradicions s'estan perdent.

ELS GRUPS PENTECOSTALS

Són moviments religiosos d'origen protestant que han trobat la seva expressió mimètica en el catolicisme, en l'anomenat moviment carismàtic (de la paraula grega *carisma*, que vol dir «do de l'Esperit» o «gràcia divina»).

Aquests moviments valoren molt el do de llengües i emfatitzen la manifestació o l'acollida de l'Esperit Sant, que és la persona divina que relaciona el Pare i el Fill i que juntament amb ells conforma la Trinitat cristiana.

Molt sovint, es practiquen la guarició de malalts i la interpretació de la comunicació mitjançant les llengües i el conreu de la vida espiritual. Els cultes són molt intensos i participatius. Malgrat la seva proliferació, alguns d'aquests grups són considerats, pels mateixos cristians i per alguns no cristians, fonamentalistes religiosos.

©istockphoto.com/BirgitKorber

El baptisme o bateig, habitual per la Pentecosta, és un dels ritus sacramentals dels cristians, en què se simbolitza l'entrada de la persona a l'Església. L'aigua renta el pecat anterior. Els altres sagraments són la confirmació, la comunió o eucaristia, el perdó dels pecats (confessió), el matrimoni, l'orde i la unció dels malalts (o extremunció).

FES FESTA! CRISTIANISME

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Catedral de Colònia (Alemanya)

©istockphoto.com/Richard Schmidt-Zuper

L'ESGLÉSIA

Parlar de temple com a lloc de culte del cristianisme és parlar, també, de la comunitat. Els temples són els espais on es troben els cristians per pregar, celebrar els sacraments i sentir-se comunitat. Per això reben el nom de l'església perquè és el lloc on s'apleguen com a comunitat (*ekklesia*, en grec) el grup de creients en Jesucrist. El que és important per a les tradicions cristianes és la reunió de tots els fidels, fet que dóna sentit, fa església i crea espais de trobada.

Aquest espai comunitari es configura de maneres diverses segons les tradicions: les esglésies ortodoxes donen molta importància a les imatges, per això decoren l'altar amb l'iconòstasi, que serveix de suport per a les icones. Les icones són la representació pictòrica de Crist, de la Mare de Déu o dels sants.

Les esglésies protestants fan servir una decoració més austera, pràcticament sense imatges. És l'espai de celebració dels diferents serveis religiosos (culte dominical, celebracions especials del calendari litúrgic, baptismes, casaments...).

Finalment, a les esglésies catòliques hi ha el sagrari i imatges de Crist, de Maria i dels sants.

Catedral del Sagrat Cor, París (França)

©shutterstock.com/Carsten Medom Madsen

Catedral de Brasília (Brasil)

©shutterstock.com/Mark Van Overmeire

Catedral de l'Anunciació, Kiev (Ucraïna)

©shutterstock.com/Ron Mertens

Catedral de Sant Basili, a la plaça Roja de Moscou (Rússia)

©shutterstock.com/floki

Interior i cor d'una església baptista.

©shutterstock.com/Alexander Kalina

LA PREGÀRIA

La pregària personal és viure la unió amb Déu, així ho explica Teresa de Jesús: “que no es otra cosa oración mental, a mi parecer, sino tratar de amistad, estando muchas veces tratando a solas con quien sabemos nos ama.” (Vida 8, 5)

Cada dia, però principalment el diumenge, el cristià és convidat a la pregària comunitària de l'església que presideix el sacerdot celebrant (catòlics i ortodoxos).

L'eucaristia és el sagrament que recorda el moment en què Jesús, en el Sant Sopar, pren el pa i el vi i el dóna als seus deixebles tot dient: «Preneu i mengeu-ne tots, que això és el meu cos, entregat per vosaltres. Preneu i beveu-ne tots, que aquest és el calze de la meua sang, vessada per vosaltres». El pa i el vi evoquen el cos i la sang de Crist, i l'eucaristia expressa la comunió entre Crist i els fidels. En l'àmbit del protestantisme, juntament amb la dimensió comunitària, la pregària té un fort component personalista. Molts preguen en determinats moments, com en començar o acabar el dia i abans dels àpats. També de forma espontània en moments d'alegria o de tristor.

MONGES I MONJOS

Hi ha cristians i cristianes que decideixen viure (s'hi senten cridats) en el seguiment de Jesús segons els consells evangèlics: Jesús pobre, cast i obedient al Pare, duent una vida en comunitat, centrats en la pregària i en la donació desinteressada als altres.

©cathopic.com

©cathopic.com

©cathopic.com

©istockphoto.com/Sherril Newell

©cathopic.com

©cathopic.com

El cristià pot pregar en qualsevol lloc i de moltes maneres: tancant els ulls i fent silenci, cantant i amb gestos... Tant poden ser pregàries apreses (de petició, de perdó, d'acció de gràcies o de pregunta) com pregàries espontànies, i amb la Bíblia o sense.

LA BÍBLIA

La Bíblia va ser escrita en un espai de 13 segles. Es divideix en dues parts: l'Antic Testament (que consta de 46 llibres i està escrit fonamentalment en hebreu) i el Nou Testament (que consta de 27 llibres i està escrit principalment en grec).

La paraula Bíblia és el plural del grec "biblión". Significa "els llibres". Per als cristians és un llibre de fe que no s'ha de llegir al peu de la lletra sinó que s'ha d'aprendre a interpretar.

La Bíblia es divideix en l'Antic Testament, anterior al naixement de Jesucrist, i el Nou Testament, escrit després del naixement de Jesucrist i en el qual destaquen els Evangelis.

JESUCRIST

Messies és una paraula hebrea que significa «ungit» i té l'origen en el ritu d'entronització del rei d'Israel, en què el nou rei era ungit amb un oli que esdevenia símbol de la seva autoritat. El mot *messies* fou traduït al grec per la paraula *Christos*, és a dir, Crist.

Els jueus, d'acord amb els textos de l'Antic Testament, esperaven la vinguda d'un enviat de Déu en la forma d'un messies (d'un rei, doncs) que els havia de conduir a l'alliberament. Per això, el messies constituïa el símbol fonamental de l'esperança històrica del poble jueu.

Els cristians identifiquen Jesús com al Crist, és a dir, com al Messies esperat pels seus avantpassats. Per això, Jesús, segons els Evangelis, va néixer a Betlem de Judà, és a dir, al mateix poble on va néixer el rei David. La immensa majoria del poble jueu no va acceptar Jesús com el Crist, per això, els seguidors de Jesús es van acabar constituint en una religió separada del judaisme.

La novetat de Jesús de Natzaret rau en la seva experiència fonamental d'un Déu "Abbà" (pare), que és amor incondicional, i en la seva predicació del Regne de Déu com una manera, per als cristians, de viure la vida com a fills i filles de Déu i germans de tots els homes i dones de la terra.

Jesús de Natzaret va néixer a Betlem (Palestina) i va ser educat en la fe jueva de la seva família, Josep, Maria i germans. Va haver de fugir a Egipte quan Herodes, sentint-se amenaçat per la presència d'un nou messies que podia arrabassar-li el tron, va fer matar tots els nens menors de dos anys. Després de la mort d'Herodes, Jesús, Maria i Josep van viure a Natzaret, a la regió de Galilea, a Palestina.

© www.servicioiskoinonia.org

L'ESGLÉSIA CATÒLICA

El papa és el cap de l'Església catòlica i el cap de l'Estat del Vaticà i és considerat el successor de sant Pere i la màxima autoritat. Des del Concili Vaticà II, però, el papa comparteix amb el sínode de bisbes, religiosos i laics el caminar de l'Església (sinodos = caminar junts). Els bisbes són els successors dels apòstols; els preveres presideixen la missa, administren alguns sacraments i garanteixen l'ensenyament de la fe; i els diaques ajuden el bisbe i els preveres.

El conjunt de tots els bisbes del món presidits pel papa formen el que s'anomena el Col·legi Episcopal. Quan les circumstàncies ho exigeixen, el papa convoca un Concili on reuneix el conjunt dels bisbes per donar orientacions a l'Església.

©cathopic.com

LES ESSLÉSIES EVANGÈLIQUES

Esglésies nascudes a partir de la reforma protestant que va impulsar Martí Luter (1483-1546) durant el segle XVI. Les esglésies evangèliques són diverses i reben diferents denominacions: luterans, calvinistes, presbiterians, metodistes, baptistes, assemblees de germans, pentecostals... totes elles se senten intèrprets del pensament de Luter.

L'origen del terme protestants cal situar-lo en la Dieta de Spira (1529) en què seguidors de Luter van protestar contra els decrets de l'emperador Carles V, el qual censurava les seves idees i pràctiques religioses. El centre de les esglésies evangèliques és la predicació de la paraula de Déu (la Bíblia). No hi ha una distinció essencial entre clergues (pastors o pastores i bisbes o bisbesses en les esglésies luteranes) i laics. No hi ha devoció als sants ni altres tradicions pròpies de les esglésies romana i oriental. L'activitat religiosa fonamental dels evangèlics és la pregària i la lectura i l'estudi de la Bíblia.

©pixabay.com

©Església Ortodoxa

LES ESSLÉSIES ORTODOXES

Les esglésies ortodoxes són el conjunt d'esglésies orientals que estan en comunió amb el patriarca de Constantinoble i segueixen el ritu bizantí. Són un total de 13 esglésies autocèfales, que abracen quatre antics patriarcats orientals (Constantinoble, Alexandria, Antioquia i Jerusalem), i nou esglésies nacionals (Rússia, Sèrbia, Romania, Grècia i altres), formades a mesura que la doctrina ortodoxa s'estenia per l'est d'Europa i encapçalades per un arquebisbe, patriarca o metropolità.

FE BAHÁ'Í

FES FESTAI FE BAHÁ'Í

COMMEMORACIÓ DE L'ANIVERSARI DEL NAIXEMENT DE BAHÁ'U'LLÁH / NAW-RÚZ, ANY NOU BAHÁ'Í / LA FESTA DELS 19 DIES

Nascut a Pèrsia l'any 1817, al si d'una família noble, el fundador de la Fe bahá'í, Bahá'u'lláh -el nom del qual significa Glòria de Déu-, va destacar per la seva saviesa i bondat des de la infància. Ja quan era jove, en comptes d'acceptar la carrera ministerial que se li ofería, va preferir dedicar-se a obres benèfiques, i va arribar a ser conegut com el «pare dels pobres». Durant aquesta commemoració la gent es reuneix en una celebració solemne, amb música, oracions i lectura de textos sagrats i es llegeix una pregària específica: «Taula de la Visitació».

© media.bahai.org

L'ensenyament de Bahá'u'lláh, alhora que confirma els principis espirituals i morals de les grans religions que l'han precedit, comporta lleis adaptades a les necessitats de la societat contemporània. La seva visió nova d'una humanitat unida fa que Bahá'u'lláh denunciï tota forma de discriminació i de desigualtat entre els pobles, entre les religions, entre els homes i les dones. Els seus seguidors pensen que ha arribat l'hora que les religions s'associïn i que els estats deixin les seves divisions per formar una sola nació, sense distinció de races, cultures i llengües. El simbolisme de les celebracions d'aquesta tradició es nodreix d'aquesta creença esperançada.

© media.bahai.org

Cada 29 de maig, les comunitats bahá'í es reuneixen per fer pregàries i commemorar la mort de Bahá'u'lláh.

Bahá'u'lláh, fundador de la Fe Bahá'í, va ser succeït pel seu fill 'Abdul-Bahá, (al centre de la imatge), qui alhora va ser succeït pel seu fill Shoghi Effendi, que va dirigir la Fe bahá'í fins la seva mort, el 1957. Des de la mort de Shoghi Effendi, la direcció de la Fe bahá'í l'ha assumida una institució prevista per Bahá'u'lláh, anomenada la Casa Universal de Justícia.

©International Bahá'í Community

FES FESTA! FE BAHÁ'Í

COMMEMORACIÓ DE L'ANIVERSARI DEL NAIXEMENT DE BAHÁ'U'LLÁH / NAW-RÚZ, ANY NOU BAHÁ'Í / LA FESTA DELS 19 DIES

Se celebra el dia que comença l'equinocci de primavera; el precedeix un període de dejuni.

Les comunitats bahá'í celebren el canvi d'any amb reunions festives on no hi falta la música.

© Francisco González Pérez

El dejuni previ a l'any nou té una durada de 19 dies segons el disseny de Bahá'u'lláh. El dejuni és vist com un període de preparació espiritual i de regeneració de cara a l'any nou que comença. Les persones grans, els malalts i els infants estan exempts de fer dejuni. Tampoc cal que facin dejuni les dones embarassades i els viatgers. Aquesta festa és una ocasió de trobada tant per festejar l'any nou com per pregar i fer celebracions. La festivitat inclou música i danses, segons els països on viuen els bahá'í.

El calendari bahá'í és un calendari solar, que es divideix en 19 mesos de 19 dies, és a dir, 361 dies, més 4 o 5 dies anomenats dies intercalars, que es dediquen a la socialització, l'obsequi i a obres caritatives. Els mesos porten de nom alguns dels atributs divins (esplendor, glòria, bellesa, llum, etc.) Hi ha 11 dies festius bahá'ís dels quals en destaquen especialment nou: els «nou dies sagrats» que es corresponen als aniversaris dels esdeveniments significatius de la Fe bahá'í (naixement del Báb i de Bahá'u'lláh, proclamació de la missió de Bahá'u'lláh, mort de Bahá'u'lláh, etc.).

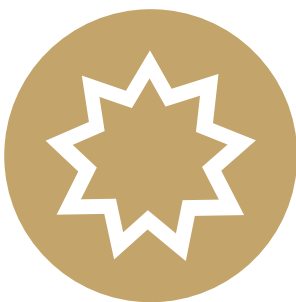

© media.bahai.org

COMMEMORACIÓ DE L'ANIVERSARI DEL NAIXEMENT DE BAHÁ'U'LLÁH / NAW-RÚZ, ANY NOU BAHÁ'Í / LA FESTA DELS 19 DIES

© media.bahai.org

No hi ha pròpiament un símbol que representi la Fe bahá'í. Sovint s'utilitza una estrella de nou puntes, perquè nou és el valor numèric de Bahá, el nom de Bahá'u'lláh, i pot representar a la vegada la unió de tots els pobles i de totes les religions.

La unitat en la diversitat és el principi fonamental de la Fe bahá'í. Els bahá'í creuen que al llarg de la història Déu s'ha revelat a la humanitat a través de diferents missatgers, també anomenats "Manifestacions de Déu", com ara Moïses, Buda, Jesucrist, Muhàmmad, o Bahá'u'lláh, tots ells fundadors de grans religions. Bahá'u'lláh és el més recent d'aquests missatgers i predica la unitat de la humanitat i de les religions. La Fe bahá'í sosté que totes les grans religions provenen del mateix Déu i tenen missions idèntiques: educar espiritualment i socialment els éssers humans d'acord amb els requeriments de cada època.

© media.bahai.org

© media.bahai.org

© media.bahai.org

Totes les celebracions bahá'í es consideren moments de rememoració, lloança a Déu i realització d'obres en benefici de la societat, i estan mancats de ritual, per la qual cosa, en cada comunitat bahá'í pot adoptar diverses expressions en funció de la cultura local.

- El primer, novè i dotzè dia del Ridván (Paradís), commemora tres dels dotze dies que Bahá'u'lláh va romandre en un jardí als afores de Bagdad, abans d'emprendre viatge al seu segon exili, i on va proclamar públicament la naturalesa de la seva missió com a missatger de Déu.
- La declaració profètica del Báb, precursor de Bahá'u'lláh, el maig de 1844.
- L'ascensió de Bahá'u'lláh esdevinguda el maig de 1892 a les rodalies d'Akko, actualment territori d'Israel.
- El martiri del Báb, ocorregut el 9 de juliol de 1850, quan va ser executat per un escamot de 750 soldats a la ciutat de Tabriz (Pèrsia).
- Els naixements del Báb i Bahá'u'lláh esdevinguts el 1819 i 1817 respectivament, però en dies seguits, per la qual cosa aquests aniversaris es consideren aniversaris bessons i se celebren de forma consecutiva.

FES FESTA! FE BAHÁ'Í

COMMEMORACIÓ DE L'ANIVERSARI DEL NAIXEMENT DE BAHÁ'U'LLÁH / NAW-RÚZ, ANY NOU BAHÁ'Í / LA FESTA DELS 19 DIES

És una trobada mensual que se celebra el primer dia de cada mes bahá'í. El propòsit d'aquesta festa és lloar Déu, consultar-se entre els creients i la institució local, i facilitar la convivència dels creients. La festa és oberta a homes i dones, adults i joves. Té el sentit d'unir els membres de les comunitats i fer-los participar activament en la presa de decisions d'àmbit local.

© media.bahai.org

© media.bahai.org

La reunió comprèn tres parts: la lectura de textos sagrats (es poden recitar, cantar en diverses llengües o acompanyar amb música per elevar l'ànima), la part de consulta (en què es comparteixen informacions i es tracten els assumptes i plans comunitaris) i, per acabar, la part social i festiva.

Eix de la vida comunitària, aquesta festa va ser inaugurada pel Bab i ratificada per Bahá'u'lláh en el seu llibre sagrat, el Kitáb-i-Aqdas.

Una comunitat local bahá'í celebrant la Festa dels 19 Dies.

Les comunitats bahá'í celebren el canvi d'any amb reunions festives on no hi falta la música.

© media.bahai.org

FES FESTA! FE BAHÁ'Í

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

© Francisco González Pérez

LA FE BAHÁ'Í

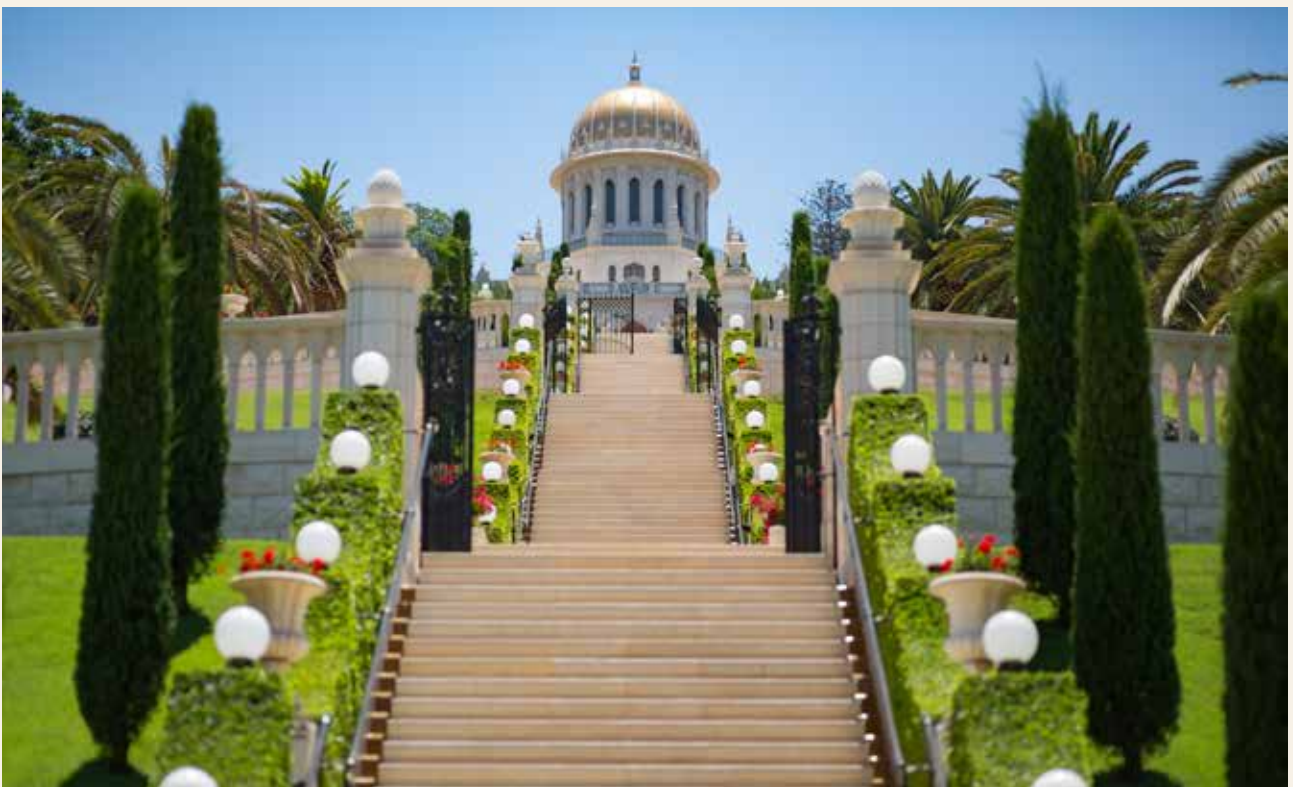
El precursor de la Fe bahá'í va ser Mírzá Alí Muhàmmad (1819-1850), que va viure en un context de crisi política i social a Pèrsia, avui l'Iran. Amb tan sols vint-i-cinc anys d'edat va proclamar la seva missió profètica i va anunciar l'arribada d'una nova era, i una nova manifestació de Déu que establiria la unitat de la humanitat. Va adoptar el nom de Bab ('Porta', a través de la qual Déu es comunica amb els homes). El govern i el clergat xiïtes el van considerar una amenaça als seus poders respectius i el van fer afusellar. El Bab anuncià l'arribada imminent d'un nou missatger de Déu, que els seus seguidors van reconèixer en Mírzá Hussayn-Alí (1817-1892), que va ser conegut amb el nom de Bahá'u'lláh i és el revelador de la Fe bahá'í.

La història y els ensenyaments de la Fe bahá'í giren al voltant de la persona del seu fundador, Bahá'u'lláh, nom àrab que significa "la glòria de Déu".

Actualment, hi ha sis milions de bahá'í arreu del món i el nombre de persones que s'adhereixen a l'ètica bahá'í no para de créixer. Segons l'Enciclopèdia Britànica, la Fe bahá'í és la segona religió present a més localitats del planeta després del cristianisme.

Cada any milers de fidels bahá'í procedents d'arreu del món visiten el mont Carmel, Haifa (Israel).

Els llocs de culte bahá'í solen estar envoltats de jardins pensats per promoure l'harmonia, la unitat i la pau.

© Bahá'í International Community

Lectura de textos sagrats bahá'í.

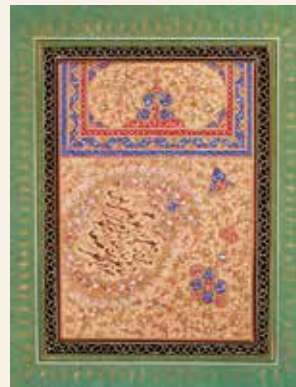
©Francisco González Pérez

ELS ESCRITS BAHÁ'ÍS

Per tal de preservar la dignitat de l'ésser humà, els escrits bahá'í reafirmen prescripcions ètiques i espirituals tradicionals, com ara la prohibició de l'assassinat, el robatori, l'adulteri o la mentida. Prediquen, a més, l'abstinència de l'alcohol i de les drogues, la prohibició dels jocs d'atzar i també de qualsevol pràctica de corrupció. Subratllen la necessitat d'una conducta impregnada de fidelitat, generositat i esperit de servei.

Els bahá'í treballen per la instauració d'un ordre mundial just i recomanen el desarmament general i una repartició més equitativa de les riqueses: moltes obres humanitàries són promogudes per comunitats bahá'í. L'ètica bahá'í ve dictada als llibres escrits per Bahá'u'lláh, principalment el *Kitab-i-Aqdas* (el llibre més sant) i el *Kitab-i-Iqan* (el llibre de certesa); també es conserven escrits del seu fill i del Bab.

Una taula de Bahá'u'lláh, escrita per ell mateix, que posteriorment s'ha guarnit decorativament.

© International Bahá'í Community

ELS MISSATGERS DE DÉU

El 1863, Bahá'u'lláh va declarar públicament que ell era el missatger de Déu per a aquesta època, anunciat pel Báb, i explicà que essent Déu incognoscible en la seva essència, s'ha revelat a la humanitat al llarg dels segles per mitjà d'uns éssers especials que coneixem com a profetes, missatgers o manifestacions de Déu, el propòsit dels quals ha estat educar els éssers humans i ajudar-los en el seu progrés espiritual i material. Tots aquests missatgers són part d'un procés de revelació progressiva la fi última de la qual és la unificació i salvació de la humanitat. Per tant, s'hauria de reverenciar tots els profetes, i demostrar amor genuí i bona voluntat cap als membres de les diferents religions. Bahá'u'lláh exhorta: "Associeu-vos amb els seguidors de totes les religions en esperit d'amistat i companyonia."

KRIXNA

Llibre: *Bhagavad Gita*

"Sempre que llangueix la justícia i impera triomfant la iniquitat, em faig néixer a Mi mateix, de manera que m'encarno d'edat en edat..."

MOÏSÈS

Llibre: *la Torà*

"Ben aviat Jo faré tremolar els cels i la terra, el mar i la terra eixuta, i faré tremolar totes les nacions, i vindrà el Desitjat de totes les nacions, i omplirà de glòria aquesta casa"

ZOROASTRE

Llibre: *Zend-Avesta*

"Tornaré i quan Jo vingui, tu veuràs una estrella a l'Est. Segueix-la i Em descobriràs ajagut entre la palla"

BUDA

Llibre: *Tri-Pitakas*

"Jo no sóc el primer Buda que ha vingut a la Terra, ni seré l'últim... i quan arribi el temps, un altre Buda s'aixecarà i revelarà la mateixa veritat eterna que Jo us he revelat"

JESUCRIST

Llibre: *els Evangelis*

"Encara em queden moltes coses per dir-vos, però ara no les podeu suportar. Tanmateix, quan vingui l'Esperit de veritat. Ell us guiarà a tota la veritat..."

MOHÀMMED

Llibre: *l'Alcorà*

"Heus aquí el Llibre i la saviesa que us entrego. Després us portarà un apòstol que corroborarà allò que ja teniu. Creieu en ell i doneu-li suport!"

EL BAB

Llibre: *Bayan*

"El Senyor de l'univers mai no ha designat un profeta ni ha enviat un llibre sense haver establert la seva aliança amb tots els homes... Us pertoca esperar el dia de l'aparició d'Aquell a qui Déu farà manifest"

BAHÁ'U'LLÁH

Llibre: *Kitáb-i-Aqdas*

"Aquests miralls se succeiran eternament l'un a l'altre i continuaran reflectint la llum de l'antic dels dies"

Temple de Sydney (Austràlia)

© International Bahá'í Community

Temple de Frankfurt (Alemanya)

© International Bahá'í Community

Temple de Panamá

© International Bahá'í Community

Temple de Wilmette (EUA)

© shutterstock.com/Adam Romanowicz

Temple de Kampala (Uganda)

© International Bahá'í Community

Temple de Nova Delhi (Índia)

© shutterstock.com/Steve Adamson

Temple d'Apia (Samoa)

© International Bahá'í Community

Temple de Santiago de Xile

© Portland State University Bahá'í Club

ELS TEMPLES BAHÁ'Í

Els temples bahá'í –o cases d'adoració– són llocs destinats a l'oració i a la meditació.

Cada temple posseeix el seu propi disseny, si bé tots ells s'ajusten a una sèrie de requisits arquitectònics que els confereixen unitat temàtica: totes les cases bahá'í d'adoració tenen nou costats i una cúpula central.

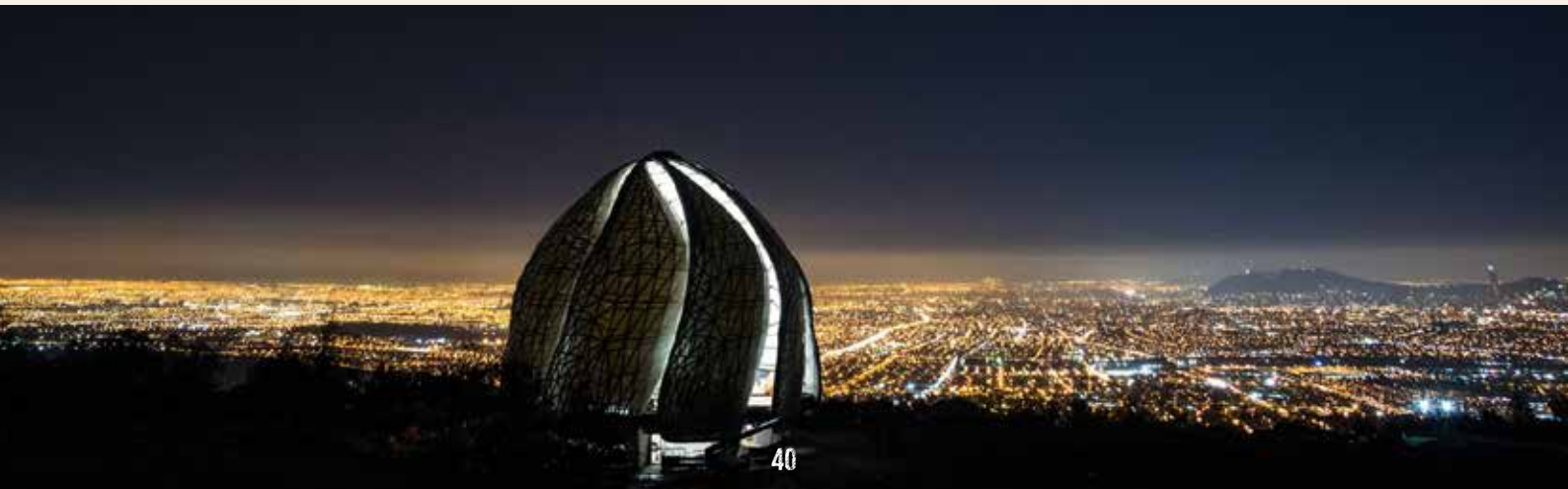
La primera casa d'adoració va ser construïda a Rússia, a la ciutat de Ishqabad, a l'Àsia Central. Va obrir les portes l'any 1908 i va complir les seves funcions al servei d'aquella regió fins que l'any 1938 va ser expropiada pel govern soviètic. El 1962 l'edifici va ser enderrocat després d'haver patit els embats d'un terratrèmol.

Actualment, hi ha vuit temples continentals bahá'í construïts al món: Sydney (Austràlia), Frankfurt

(Alemanya), Kampala (Uganda), Nova Delhi (Índia), ciutat de Panamá (Panamà), Wilmette (Estats Units), Apia (Samoa) i Santiago de Xile (Xile).

Des de l'any 2012, hi ha altres cases d'adoració locals en diferents països, a Cambodja, Índia, Kenya, Colòmbia i Vanuatu.

Les cases bahá'í d'adoració estan obertes a les persones de totes les religions sense distinció. No s'hi fan sermons, ni rituals, ni hi ha clergat.

ELS EXILIS DE BAHÁ'U'LLÁH

A causa de la seva revelació, Bahá'u'lláh va patir empresonaments, tortures, penalitats i desterraments successius durant 40 anys.

■ Persia ■ Imperi Otomà

LA RELIGIÓ

La religió d'avui no pot ser exactament el que era en una època anterior. Els bahá'í creuen que molt del que es considera religió al món contemporani ha de tornar a examinar-se a la llum de les veritats fonamentals que postula Bahá'u'lláh: la unitat de Déu, la unitat de la religió i la unitat de la família humana.

«Para esment en el fet que, en aquest món de l'existència, totes les coses han de ser constantment renovades. Mira el món material que t'envolta i veu com ha estat renovat ara. Els pensaments han canviat, s'han modificat les maneres de vida, les ciències i les arts mostren un nou vigor, hi ha nous descobriments i invencions, hi ha noves percepcions. Com llavors, no s'hauria de renovar un poder tan vital com el de la religió, el garant dels grans progressos de la humanitat, el mitjà mateix d'aconseguir la vida sempiterna, el promotor d'excel·lència infinita, la llum de tots dos mons?»

Bahá'u'lláh va establir una norma infrangible: si la religió es converteix en una font de separació, distanciament o desacord —i, més encara, de violència i terror— és millor prescindir-ne. La prova de la veritable religió són els seus fruits. La religió ha de demostrar que eleva la humanitat, crea unitat, forja el bon caràcter, promou la cerca de la veritat, allibera la consciència humana, impulsa la justícia social i promou el millorament del món.

L'ensenyament de Bahá'u'lláh, alhora que confirma els principis espirituals i morals de les grans religions que l'han precedit, comporta lleis adaptades a les necessitats de la societat contemporània. La seva visió nova d'una humanitat unida fa que Bahá'u'lláh denunciï tota forma de discriminació i de desigualtat entre els pobles, entre les religions, entre els homes i les dones. Els bahá'í pensen que ha arribat l'hora que les religions s'associïn i que els estats deixin les seves divisions per formar una sola nació, sense distinció de races, cultures i llengües.

LA PREGÀRIA

La pregària és obligatòria per als bahá'í i es fa en direcció al mausoleu de Bahá'u'lláh, ubicat a Israel.

La meditació també és molt important. És comú entre els bahá'í l'organització de petites reunions i tertúlies a les cases particulars, dedicades a l'oració i a l'estudi dels escrits de Bahá'u'lláh.

Interior del temple de Frankfurt, Alemanya.

© International Bahá'í Community

© Francisco González Pérez

Cada bahá'í està empès a reservar un temps per a la meditació diària. La pregària és obligatòria per a les persones bahá'ís i permet el progrés espiritual de l'ésser humà. Per a les persones bahá'ís, el propòsit de la vida és avançar moralment i adquirir coneixement i qualitats espirituals.

EL SISTEMA ADMINISTRATIU BAHÁ'Í

Els bahá'í tenen un sistema administratiu constituït per assemblees espirituals locals, assemblees espirituals nacionals i la Casa Universal de Justícia. Totes aquestes institucions són escollides mitjançant eleccions democràtiques, basades en un sistema únic en què no hi ha candidatures (tot adult és elegible).

Al capdamunt de tot de l'estructura administrativa bahá'í trobem la **Casa Universal de Justícia**, que està formada per nou membres escollits cada cinc anys per les assemblees espirituals nacionals de tot el món. Des de la Casa Universal de Justícia, que es troba a Haifa, s'administren els assumptes internacionals de la comunitat mundial bahá'í.

A tots els països on la comunitat bahá'í està implantada hi ha una **Assemblea Espiritual Nacional**, que té com a missió orientar i coordinar les activitats bahá'í en l'àmbit nacional. Aquesta assemblea és escollida cada any democràticament per part de delegats de les assemblees espirituals locals.

L'**Assemblea Espiritual Local**, que s'escull anualment a través d'eleccions en què participen tots els bahá'í adults, vetlla per una gran varietat d'assumptes locals.

A tots els països on la comunitat bahá'í està implantada hi ha una Assemblea Espiritual Nacional, que té com a missió orientar i coordinar les activitats bahá'í en l'àmbit nacional. Aquesta assemblea és escollida cada any democràticament per part de delegats de les diferents comunitats locals.

Cada any els bahá'í elegeixen els seus òrgans de govern mitjançant el vot secret. A la imatge, delegats d'arreu del món voten el 1998 per escollir la Casa Universal de Justícia, el consell suprem de govern de la Fe bahá'í.

Els membres de la primera Casa Universal de Justícia, l'òrgan màxim de govern dels bahá'í.

© International Bahá'í Community

Membres de l'Assemblea Espiritual Nacional de Sud-àfrica, formada per nou membres.

© International Bahá'í Community

Membres d'una assemblea espiritual local de Guyana, formada per nou membres.

© International Bahá'í Community

La Fe bahá'í disposa d'un sistema de govern fundat en eleccions lliures.

EL COMPROMÍS SOCIAL

En col·laboració amb altres individus i organitzacions, les persones bahá'í s'esforcen per contribuir a l'avenç de la societat cap a un món unit, just i pròsper, inspirats per la visió i els ensenyaments de Bahá'u'lláh.

Els esforços bahá'í s'encaminen essencialment a participar en un procés a llarg termini de construcció de comunitat, que busca desenvolupar models de vida i estructures socials basades en la unitat de la humanitat. Un component d'aquests esforços és un procés educatiu que s'ha desenvolupat orgànicament en entorns rurals i urbans de tot el món. Espais en els quals infants, joves i adults exploren conceptes espirituals i adquireixen la capacitat d'aplicar-los als seus propis entorns socials. Cada persona és convidada a contribuir a aquest esforç, amb independència de la seva raça, gènere o credo. En la mesura que milers i milers de persones hi participen, se n'extremen percepcions de la ciència i del patrimoni espiritual mundial, i es contribueix al desenvolupament de nous coneixements. Progressivament s'estan conreant capacitats de servei en diversos àmbits arreu del món, que estan donant lloc a iniciatives individuals i accions col·lectives cada vegada més complexes en pro de la millora de la societat. La transformació de l'individu i la transformació de la comunitat es desenvolupen simultàniament. Més

enllà dels esforços per aprendre sobre la construcció de comunitat des de la base, les persones bahá'í participen en diverses formes d'acció social, mitjançant les quals procuren aplicar principis espirituals als esforços per fomentar el progrés material en diversos entorns. Les institucions i entitats bahá'í, així com els individus i les organitzacions, participen també en els discursos predominants de les seves societats en espais diversos, des d'àmbits acadèmics i professionals fins a fòrums nacionals i internacionals, amb l'objectiu de contribuir al progrés de la societat.

«Dediqueu la vostra ment i voluntat a l'educació dels pobles i races de la terra, perquè podrien ser esborrades de la seva faç les disensions que la divideixen, per la força del Més Gran Nom, i tots els éssers humans es podrien convertir en sostenidors d'un Ordre únic i en habitants d'una sola Ciutat». Bahá'u'lláh

«Preocupeu-vos ferventment de les necessitats de l'edat en què viviu i centreu les vostres deliberacions en les seves exigències i requeriments». Bahá'u'lláh

© media.bahai.org

© media.bahai.org

© media.bahai.org

© media.bahai.org

HINDUISME

FES FESTAI HINDUISME

MAHAXIVARATI / KRIXNA JANMASHTAMI / DIVALI

És una festa que se celebra el gener o el febrer, el nom de la qual significa 'La Gran Nit de Xiva'. Molts hindús fan dejuni el dia anterior i romanen en vigília durant la nit, perquè la festivitat celebra la superació de la foscor i la ignorància. Es reciten oracions a Xiva i també es fan ofrenes de llet (que simbolitzen un món ideal ple de pau) a les seves estàtues i al seu símbol, el lingam (exponent masculí de la fecunditat). És un dels ritus per excel·lència en la religió hindú.

©istockphoto.com

Jove hindú fent una pregària en honor a Xiva, acompanyada de mudres i invocacions, en ocasió de la celebració de Mahaxivarati, a Ayodhya (Índia).

©gettyimages.com/Ami Vitale

Xiva ballant amb frenesí la dansa còsmica, al voltant d'un cercle de foc.

Aquesta és una de les representacions més freqüents de Xiva: l'escultura de Xiva Nataraja. Amb la mà dreta crea totes les coses i amb la mà esquerra, quan arriba el moment, les destrueix.

- 1 El cercle de foc que envolta Xiva simbolitza l'univers i el cicle de naixements i morts.
- 2 Xiva té abundants cabells, que indiquen el seu poder immens.
- 3 Xiva toca un petit tambor o campaneta que emet un so rítmic que simbolitza l'acte de creació de l'univers.
- 4 La flama representa la destrucció de l'univers.
- 5 Aquesta mà assenjala el seu peu esquerre.
- 6 Aquesta mà fa un gest de protecció i confiança.
- 7 El seu peu esquerre és símbol d'alliberament.
- 8 Xiva trepitja el cos d'un nan dimoni, l'asuraapasmara, que simbolitza la ignorància i el sofriment.

©shutterstock.com/devi

MAHAXIVARATI / KRIXNA JANMASHTAMI / DIVALI

©gettyimages.com/Narinder Nandu

El dia de la Mahaxivarati els devots van als temples i vessen ofrenes de llet sobre el lingam, símbol amb el qual es reconeix Xiva, i també dipositen ofrenes de flors i fruits.

Alguns fidels passen la nit cantant lloances a Xiva i, de vegades, llegeixen els Purana que s'hi refereixen. L'endemà, es fan celebracions en els temples del déu disseminats per tota l'Índia, a les quals acudeixen molts pelegrins. En general, els hindús es banyen al matí i després fan el dejuni. A la tarda van al temple a portar ofrenes (pots d'aigua, llet, farina, baies, pastissos en forma de lotus, llums). Les dones aboquen aigua sobre el lingam i posen ofrenes davant seu. El lingam és una pedra fàl·lica símbol de Xiva; generalment, s'agafa una pedra negra, que les aigües del Ganges han arrodonit fins donar-li forma d'ou; aquesta pedra, assentada sobre un suport estable anomenat yoni, simbolitza l'estat iòguic pur, és a dir, la unió amb Déu, la unificació harmònica de la realitat. El yoni, és el símbol femení de la fecunditat.

©istockphoto.com

- 1 El lingam, que simbolitza el fal·lus.
- 2 Base rodona, anomenada yoni, que representa l'òrgan sexual femení.
- 3 Desguàs per on flueix la llet i l'aigua abocades sobre el lingam.

Després d'aquest ritual, la gent torna a casa i acaba el dejuni. Aquest dia, les dones casades resen per la salut del marit, i les no casades resen per trobar-ne un de bo.

Xiva és l'Ésser Suprem per al xivisme. És una figura complexa, representa el poder creador i també l'aspecte destructor de la naturalesa, que així en garanteix i n'expressa el dinamisme.

Xiva pot ser representat com un asceta assegut en posició de meditació. S'està amb els ulls mig closos: els obre en el moment de la creació del món i els tanca per posar fi a l'univers. També té un tercer ull (símbol de saviesa interior), situat verticalment enmig del front, i una cobra al voltant del coll. Porta un trident que representa els patiments de la vida material i un petit instrument de percussió. S'està assegut sobre una pell de tigre, símbol de l'energia potencial. En els seus cabells hi ha la representació d'una lluna creixent, símbol del cicle del temps, i també una línia que simbolitza el Ganges, riu sagrat de l'hinduisme. Xiva és el Senyor dels ioguis i d'aquells que es dediquen a la vida ascètica o monàstica.

©pixabay.com

FES FESTAI HINDUISME

MAHAXIVARATI / KRIXNA JANMASHTAMI / DIVALI

El festival de Krixna Janmashtami, commemora el naixement de Krixna, la deïtat més popular de l'hinduisme, que es va esdevenir, segons la tradició, la vuitena nit del mes fosc de Bhadrpada (agost-setembre).

©Shutterstock.com/Bobby Deal / RealDealPhoto

Aquest dia de celebració molts hindús fan dejuni fins a les dotze de la nit, l'hora en què va néixer Krixna. Després, els fidels celebren l'esdeveniment amb molt d'entusiasme i emoció, per mostrar la seva devoció i amor. Als temples i en algunes cases, el nen diví és acollit amb cançons, balls i ofrenes (pastissos); de vegades, es posa una imatge de Krixna dins d'un bressol. Els qui acudeixen als temples en pelegrinatge se'ls troben guarnits amb flors i fruita i hi reciten pregàries tota la nit.

Construcció d'una torre humana als carrers de Bombai (Índia), amb motiu de la festa de Krixna Janmashtami. Aquestes torres humanes només actuen un cop l'any per celebrar l'aniversari de Krixna, molt venerat per la tradició popular. Tant abans com després d'aixecar la torre, els fidels fan oracions, canten i resen en el seu honor. L'objectiu de la torre és trencar una olla de fang (*handi*) plena d'una barreja de llet, mantega, coco, terra i fulles, que penja a gran alçada enmig d'una plaça. Diu la tradició que Krixna de petit era entremaliat i feia pinya amb els seus amics per intentar trencar l'olla de mantega que la seva mare li amagava, penjada al sostre.

©Shutterstock.com/Lagu

©Wikimedia.org

Krixna, una de les divinitats més estimades i venerades pels hindús, és un dels dos personatges principals del Bhagavad-Gita el text principal de l'hinduisme.

Cada any milers de pelegrins es reuneixen a Vrindavan en ocasió de Krixna Janmashtami, prop del lloc on va néixer Krixna. Un cop arribats a destinació, els pelegrins fan ablucions, en dejuni i visiten aquest lloc sant per purificar el cos i l'esperit.

©Shutterstock.com/ARTEKI

©gettyimages.com/Rob Elliott

FES FESTAI HINDUISME

MAHAXIVARATI / KRIXNA JANMASHTAMI / DIVALI

És la festa de l'any nou hindú que s'esdevé a l'octubre o novembre i que dura entre un i cinc dies. Durant aquests dies la gent penja llums i es fan focs artificials. Per als hindús -com per als sikhs- és el dia de la llum, que coincideix amb la nit més fosca del mes lunar, i celebra la victòria de la llum sobre la foscor, o del bé sobre el mal. Les divinitats més honorades són Lakxmi (patrona de la riquesa i la prosperitat), Ganeixa (patró de la fortalesa espiritual) i Sarasvati (patrona de les arts i de la saviesa).

©istockphoto.com/Russell Tate

Diwali (o Depâvali) significa 'garlanda de llums' i és la festa més celebrada de l'hinduisme. La gent posa cassoles d'oli, que serveixen de llànties, dins o fora de casa i les encén al vespre. Els rituals poden variar d'una regió a una altra, però generalment estan relacionats amb un tema de la mitologia hindú; per exemple, *Diwali* pot simbolitzar la victòria de Rama, l'encarnació de Vixnu, sobre un rei dimoni, i la tornada a casa, amb la seva esposa Sita, encarnació de Lakxmi. Per això, en segons quins llocs, els comerciants celebren a Lakxmi i en tenen imatges a la vista, per pregar perquè els beneeixi amb bona fortuna en els negocis, etc.

Alguns costums s'associen a l'època de *Diwali*: els jocs d'apostes, els dibuixos acolorits (que les dones posen a terra, a l'entrada de les cases), les decoracions de la llar, les postals als amics, els bombons, etc. Un dels dies de la festa, la gent va al temple per a la celebració religiosa, hi fa oracions, ofrenes d'aliments, encén espelmes, etc. Un altre dia els germans es conviden a les cases respectives, es desitgen bona sort i es fan regals (en imitació de Yama, senyor de la mort, i la seva germana Yamuna, que dona nom a un dels principals rius sagrats de l'Índia).

©gettyimages.com/Asif Hassan

©pnhere.com

Les dones s'apliquen henna a les mans (*menhndi*) per celebrar *Diwali*.

©pixabay.com

Ajupits a terra al voltant d'un rangoli, aquesta família celebra *Diwali*, l'entrada del nou any hindú, una de les nits més alegres de l'any.

Dibuix a terra fet amb guix, de figures geomètriques i colors vius. Es fan prop de l'entrada de les cases amb la finalitat d'aportar bona fortuna i protecció i com un gest de benvinguda als visitants.

©pixabay.com

Llums d'oli fets de fang. És tradició encendre multitud d'aquestes cassoles (*diyas*) durant la *Diwali* per guarnir cases, carrers i temples.

Diwali celebra la victòria de Rama sobre el dimoni Ravana, el seu retorn i coronació després de 14 anys d'exili. Així se celebra el triomf del bé sobre el mal.

Explica la llegenda que, després de matar Ravana i alliberar Sita, Rama va tornar al seu país (Ayodhya) i es va convertir en el rei legítim. Els habitants de les ciutats van omplir les muralles i les teulades de llums per donar la benvinguda a Rama i perquè aquest pogués trobar fàcilment el camí. D'aquí ve la tradició d'encendre multitud de llums i espelmes durant aquesta nit.

FES FESTA! HINDUISME

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

EL TEMPLE HINDÚ

Els temples hindús, de planta quadrangular, presenten torres còniques profusament decorades amb escultures. Aquestes torres reproduïxen la forma de la muntanya primigènica o Meru, lloc de residència de les divinitats. L'interior del temple és més sobri i és on els fidels conflueixen prop de la imatge de la divinitat principal venerada. Els devots resen i celebren cerimònies durant les quals ballen amb música sagrada i fan ofrenes.

LA PREGÀRIA HINDÚ

La pregària hindú permet al fidel purificar-se i connectar-se amb la divinitat. Els sacrificis se substitueixen per ofrenes davant la imatge que s'associen amb els cinc sentits (mitjançant les campanetes, els llums d'oli, l'encens o les flors, els aliments, etc.). La pregària està constituïda per fórmules preses dels textos sagrats, els mantrés. També es pot repetir una síl·laba sagrada, com Om; la seva vibració reverbera el so primigeni del món, ajuda a concentrar la ment, controlar el cos i la respiració. Durant les festes, es pot resar en família (davant d'un petit altar instal·lat a casa) o al temple.

Aquesta és la forma escrita del so més sagrat de l'hinduisme, el so universal «om», representa la Veritat Absoluta, Brahman, la realitat espiritual (no confondre amb Brahma).

Detall d'un temple hindú al sud de l'Índia, profusament decorat amb escultures de déus i deesses.

©wikimedia.org

©shutterstock.com/PhilipDate

Temple hindú de Keshava Somnathpur

Els temples hindús són una representació simbòlica de l'univers. La torre cònica, de gran riquesa ornamental, representa la muntanya sagrada.

LES ESCRIPTURES SAGRADES DE L'HINDUISME

Els textos dels Vedes (paraula que etimològicament ve del verb *vidya*, 'saber') representen la memòria mil·lenària dels hindús i conformen el nucli central de la shruti (la revelació feta als risi o savis primordials). Es tracta de textos sagrats i per als hindús són el so etern, escoltat pels savis en estat de profunda meditació espiritual, i que per tant, no van ser creats per homes (apauruseya).

Transmesa oralment durant més de tres mil anys, aquesta revelació va ser escrita entre els segles X i III aC. Conté quatre grans parts que inclouen himnes i fórmules rituals, models de cerimònies rituals i meditacions; així com reflexions filosòfiques (Upanisad) sobre l'ésser i la realitat espiritual Brahman.

El Mahabharata i el Ramayana són dues grans epopeies que expliquen la història de l'univers, els déus i els herois, les seves batalles, etc. Un passatge molt conegut del Mahabharata és el Bhagavad-Gita, un poema filosoficoreligiós entre Krixna i el guerrer Arjuna (abans d'una batalla mítica situada cap al tercer mil·lenni aC), que tracta de la meditació, el coneixement d'un mateix, l'acció desinteressada i la devoció a Déu.

Els fidels dipositen davant les estàtues de les divinitats ofrenes que consisteixen en flors, fruits, bastons d'encens, aigua del Ganges, arròs i altres aliments. Els devots també solen encendre llums d'oli i fer ofrenes de llum i foc. Mentre fan les ofrenes, canten i repeteixen mantrès (sons d'una o més síl·labes) i s'expressen a través de mudres (postures o gestos especials de les mans). També se serveixen de campanetes i de corgols per invocar la divinitat.

©Forum Barcelona 2004/Andreu Adrover

Els fidels manifesten una gran devoció per les estàtues de les divinitats (*murti*), les netegen amb aigua i les vesteixen, els apliquen pasta de sàndal, les decoren i els fan ofrenes. És habitual, no només als temples, sinó també a les cases hindús, que hi hagi un petit altar instal·lat amb imatges de les divinitats per celebrar cerimònies i ofrenes, recitar oracions i meditar.

L'*homa* és la cerimònia religiosa en la qual es fan ofrenes al foc. El foc és considerat un vehicle per fer arribar l'ofrena a la divinitat, per purificar i destruir el negatiu. El foc es col·loca en un recipient o altar piramidal anomenat *homa kundam*. Es cremen trossos de fustes (com ara sàndal), herbes, arròs i mantega. Sempre és present en els rituals importants (naixements, casaments, funerals), als temples, als monestirs i a les cases.

©Forum Barcelona 2004/Andreu Adrover

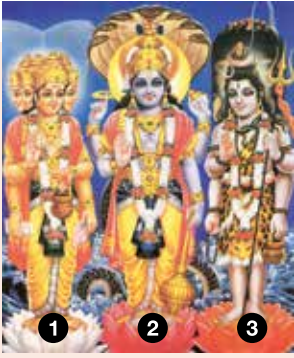
©wikimedia.org

©istockphoto.com

El Bhagavad-Gita, el text hindú més popular, és un diàleg entre Krixna (el diví) i Arjuna (l'ésser humà), que simbolitza la lluita interior entre la part material i la part espiritual de tot ésser humà.

Lectura d'un Veda, text sagrat de l'hinduisme escrit en sànscrit, que forma part de la shruti, el conjunt de textos revelats als risi o savis.

La Trimurti, constituïda pels déus Brahma, Vixnu i Xiva, que simbolitzen, respectivament, els principis de creació, conservació i destrucció.

EL PANTEÓ HINDÚ

Tot i que una visió superficial pot fer pensar que

l'hinduisme és un politeisme, un estudi més profund revela que la veritable inclinació dels hindús es divideix entre el monoteisme i el monisme. Un hindú mai parla dels déus, sinó de Déu, en singular. En el cas d'aquells que són monistes, és a dir que afirmen que "la Veritat Absoluta és Una", les diferents divinitats són diferents manifestacions d'aquesta Veritat Única. Mentre que per a aquelles tradicions que són monoteistes, només hi ha un Déu Suprem, i les altres divinitats són éssers celestials, patrons de diferents aspectes de la natura, apoderats per Déu, no déus. Això s'estableix clarament en molts passatges de la Bhagavad-Gita.

L'hinduisme engloba diferents tradicions religioses, amb diferents idees de Déu. Per a la tradició xivaïta, Xiva és aquest Déu Suprem, mentre que per als vixnuïtes, és Vixnu o Krixna; per als xaktistes, la Deessa representada en totes les formes femenines, és aquesta Veritat Suprema.

1 Brahma (no confondre amb Brahman, l'absolut impersonal) és el creador de l'univers. Té quatre rostres encarats a les quatre direccions, i quatre braços amb els quals sosté els Veda i altres emblemes. Pràcticament no té devots i només hi ha un temple a l'Índia on se l'adori, a Pushkar, però té un paper fonamental en els Purana. La seva consort és Sarasvati, la patrona de les arts i el coneixement.

2 Xiva vol dir "auspici" o "propici", és considerat l'unificador dels oposats, pot ser un iogui molt pacífic o el destructor de l'univers; pot ser un asceta solitari o estar-se amb la seva dona Parvati i els seus fills Ganeixa i Kartikeya; pot estar silenciós en trànsit meditatiu o ballant salvatgement. Superant les dualitats, Ell condueix els seus devots cap a la unitat última.

3 Vixnu, el nom significa l'omnipresent, és qui descendeix al món en la forma de diferents avatars per preservar el bé quan està en perill. És el conservador i compassiu Senyor que atorga l'alliberament als seus devots, Mukunda. També és conegut com Trivikrama, el que abasta l'univers amb tres passos i el transcendeix. La seva consort és Lakxmi, la deessa de la fortuna i de la bellesa. Vixnu té diversos avatars coneguts, com Rama (l'heroi de l'epopeia Ramayana), Krixna (figura central del Mahabharata) i Buda.

L'hinduisme té múltiples divinitats. Al carrer, als temples i a les cases, els hindús col·loquen les figures de les divinitats guarnides amb garlandes de flors i pols de colors.

Tot i la riquesa del panteó hindú, cada creient sol donar un paper definitiu i final a un déu, a aquell que hagi escollit d'acord amb la seva inclinació religiosa (isthadevata).

Hanuman, el celestial mico, fill del Senyor del Vent, símbol de l'amistat, la lleialtat i l'abnegació. Hanuman va ajudar Branca a destruir Ravana (el rei dels dimonis) i va rescatar Sita, la dona de Rama, que havia estat segrestada per Ravana. Hanuman és molt fort, és capaç de volar i de moure muntanyes, i fins i tot es diu que quan va néixer va saltar fins al Sol en confondre'l amb una fruita.

Kali és una manifestació de la xakti, o l'energia divina femenina que permet crear o mantenir l'univers. Kali, consort de Xiva, destrueix tot tipus d'éssers demoníacs, destrueix la ignorància, manté l'ordre del món, beneeix i allibera aquell que busca el coneixement de Déu. Kali simbolitza l'aspecte regenerador que destrueix tot el que és negatiu. Durga simbolitza la victòria del bé sobre el mal. Té innombrables braços que sostenen fletxes o altres armes i està asseguda sobre un tigre o lleó.

Lakxmi, Deessa de la prosperitat i la bellesa. Lakxmi, consort de Vixnu, és molt popular i molt venerada a les oracions, sobretot entre els comerciants, que l'adoren cada dia abans d'obrir els negocis. Representa la llum infinita de l'ànima, que dissipa la foscor de la ignorància, i obre el camí cap a l'autorealització i la pau interior. Té quatre braços i porta una flor de lotus a la mà, que simbolitza la puresa espiritual. Es representa asseguda sobre una flor de lotus.

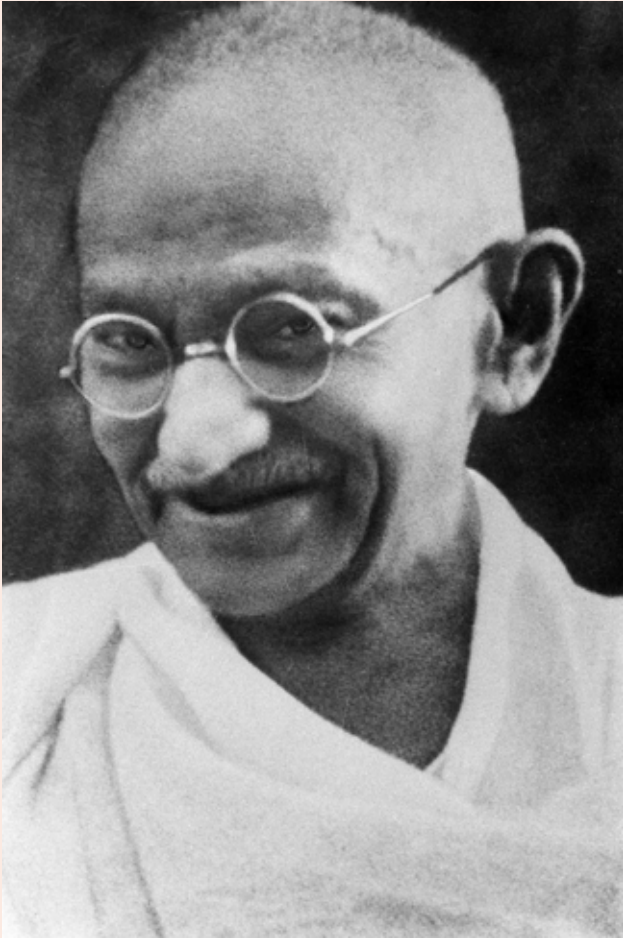
Sarasvati, patrona de les arts i de la saviesa. Sarasvati, consort de Brahma, expressa tota la creativitat natural de l'ésser, el coneixement, l'eloqüència i l'erudició. Se li atribueix la invenció del sànscrit i la protecció de les arts i de la música. És venerada a les escoles i les biblioteques. Se la representa tocant la *vina*, un instrument de cordes tradicional hindú. Està asseguda sobre un cigne blanc que, segons la mitologia hindú, és un animal que pot absorbir la llet que està barrejada en l'aigua, el que simbolitza el discerniment entre el que és real i el que és irreal.

Ganeixa, senyor de la fortuna i la bona sort. Aquest ésser amb cap d'elefant, fill de Xiva i Parvati, té una gran intel·ligència, elimina els obstacles, per la qual cosa hom l'adora i l'invoca en els començaments de tota feina, ajuda a superar dificultats i propicia l'èxit en les activitats humanes i econòmiques. És una divinitat molt popular entre els hindús, que l'invocuen abans d'obrir un negoci, abans d'un examen o abans de casar-se. És l'escriba del Mahabharata per la qual cosa té una gran influència en l'edició de llibres.

Hi ha moltes altres divinitats: Indra és el senyor de la pluja, Varuna és el senyor de les aigües, Agni és el senyor del foc, Kama és el senyor del desig, etc.

©wikipedia.org

EL SISTEMA DE CASTES

Cada hindú pertany, des del naixement, a una categoria social o casta, i això implica el compliment d'alguns ritus socials i religiosos al llarg de la seva vida, per tal d'obtenir la millor reencarnació possible. Hi ha quatre castes: 1) els sacerdots o erudits (*bramans*); 2) els nobles i guerrers (*ksatriyes*); 3) els comerciants i camperols (*vaishyes*), i 4) els treballadors manuals i servidors (*sudres*). Les tres primeres categories són considerades nobles i mereixedores d'una educació formal. La quarta casta és la més nombrosa. La resta de la població (els «fora de casta», els intocables o els *dalit*) no són objecte de discriminació des d'una llei del 1955.

Tot i que està oficialment suprimit, el sistema de castes perdura en molts sectors de la vida social índia. A més, cada casta es divideix en subcastes (que es defineixen pel mateix origen, la mateixa feina, etc.). La gent no pot casar-se fora de la pròpia subcasta. Molts reformadors hindús o neohinduistes, com Mohandas K. Gandhi o Rabindranath Tagore, han criticat i denunciat el sistema, i han proposat una reforma des de l'interior de l'hinduisme mateix.

Mahatma Gandhi va destacar per la seva lluita contra la divisió de castes, en defensa de les persones més pobres. Va lluitar contra la dominació colonial, raó per la qual va ser condemnat diverses vegades a llargues condemnes de presó. Va defensar la llibertat del poble indi fins que el 1947 va aconseguir la independència d'aquesta antiga colònia britànica.

©shutterstock.com/TAOLMOR

La societat hindú està dividida en quatre classes o categories socials. A la imatge s'hi veu un membre de la casta dels bramans. Els bramans són els que dirigeixen el culte als temples hindús.

©pixabay.com

©pixabay.com

El ioga és una pràctica religiosa molt estesa. El conformen un conjunt de tècniques físiques i mentals que condueixen a un estat d'unió amb l'Absolut o Déu (unió de l'atman amb el Brahman, que és l'alliberament final del procés de reencarnacions). El ioga ajuda els humans en el camí de la realització de la seva essència divina.

KRIXNA

En el Mahabharata, Krixna és un heroi èpic que, es manifesta com el suprem en la Bhagavad-Gita, un avatar o encarnació de Vixnu, i que és identificat com a Brahman (la realitat última de l'hinduisme).

Krixna ensenya un triple camí d'alliberament a través de l'acció desinteressada, el coneixement intuïtiu, i la devoció i l'amor. Segons l'escola, es prioritza un camí o un altre.

Entre Krixna i els creients s'estableix una relació afectiva plena de sentiment, sensibilitat i sensualitat, que té la seva màxima expressió en l'amor bucòlic i romàntic entre Krixna i les pastores (gopi). És una al·legoria de la relació amorosa de l'ànima amb Déu. L'amor desproveït de tot egoisme que es manifesta en el lliurament total, sense esperar res a canvi i sense preocupació pel benestar personal.

EL IOGA

És un sistema filosòfic i religiós (a l'Índia no separen religió i filosofia) molt conegut tant a l'Índia com a Occident; però la idea occidental, que l'identifica amb una pràctica que aporta relaxació i salut, és només que una part molt bàsica del conjunt del sistema.

La paraula *ioga*, que ve del sànscrit i significa 'unió' i 'unificació', expressa l'estat d'unitat amb l'absolut. Totes les tècniques compreses dins el ioga són diversos camins que porten a la realització (unificació) de l'ésser. El ioga inclou tres dimensions o formes de realització: l'acció sense desig -desinteressada- (karma); la devoció i l'amor absolut a Déu (bhakti); l'autoconeixement o coneixement intuïtiu i global (jñana) a partir de les escriptures com les Upanisad i els tractats del vedanta. Sovint es parla també del *raja ioga* ('ioga reial'), que inclou la meditació, l'autodisciplina, les tècniques de respiració, la no violència, etc.

Els sadhu, religiosos vestits de color groc o safrà, viuen dedicats a l'ascetisme i la pràctica del ioga. Els seus deixebles els tenen una gran devoció. La seva és una vida de senzillesa i profunditat; dejenen, per sentir-se més lliures i tenir experiències espirituals, i porten una vida de sacrifici lliurada a la meditació contemplativa, a la recerca interior i al ioga. Totes aquestes tècniques els permeten arribar a una serenitat mental amb la qual poden descobrir la realitat infinita (l'Absolut o Brahman), per arribar a l'estat més elevat de consciència espiritual, un estat suprem de pau i alegria.

- 1 Les tres ratlles verticals que porten pintades al front són un símbol de Xiva
- 2 Rosari
- 3 En aquest recipient, les persones que passen poden dipositar diners o menjar per al sadhu.

Membres del moviment Hare Krixna, una branca de la tradició Gaudiya Vaishnava, que s'ha propagat arreu del món i que difon la devoció a Krixna com a divinitat única. Sovint els anomenats Hare Krixna desfilen pels carrers cantant mantras religiosos, repartint pastissos i distribuint literatura religiosa. Practiquen el bhakti ioga, són vegetarians, no beuen begudes estimulants o intoxicants, i es comprometen a dur una vida simple. En els seus començaments a Occident emfatitzaven el celibat, encara que també s'acceptava el matrimoni; actualment la majoria dels seus membres són casats. Els cèlibes es vesteixen de color taronja i els casats, de blanc. Aquest moviment manifesta la vitalitat d'un moviment nou, universalista i missioner de l'hinduisme, que té una certa estètica hippy i molt atractiu per als joves occidentals. Hare Krixna és una branca de l'hinduisme centrada en Krixna.

©istockphoto.com

LES ABLUCIONS

Per a l'hinduisme l'aigua és sagrada. S'utilitza en els rituals religiosos i és altament simbòlica per als hindús: a través del contacte amb l'aigua o de la immersió, els creients es purifiquen.

Els llocs de peregrinació normalment es troben a la vora dels rius. Un dels llocs més importants de peregrinació per als hindús és Benarés, a l'Índia, per on passa el riu Ganges, les aigües del qual són sagrades. Es creu que les persones que s'hi banyen es purifiquen els pecats i s'alliberaran del cicle de reencarnacions en el moment de la seva mort.

Pelegrí hindú complint els aspectes rituals de les ablucions, que permeten la purificació espiritual, com a part del ritual de la pregària.

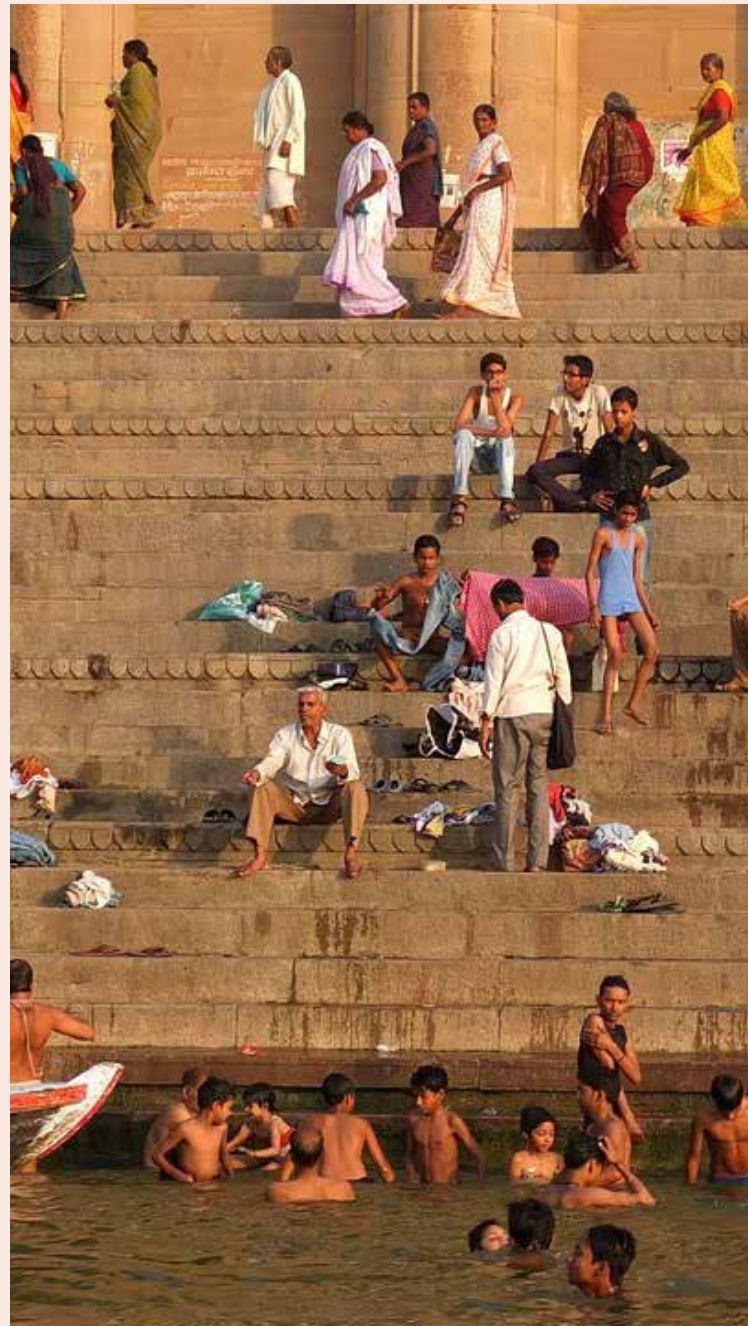
LA REENCARNACIÓ

Els hindús creuen que cada persona passa per successives reencarnacions (samsara), i que cada reencarnació és conseqüència del karma (les accions acumulades en vides anteriors per la persona). Així, si s'acumulen bones accions, la persona es reencarna en alguna cosa superior, i si passa allò contrari descendeix i s'encarna en una forma de vida de consciència inferior.

No obstant això, l'objectiu de tot hindú és alliberar-se de la cadena de reencarnacions (moksa), és a dir, no tornar a néixer en cap cos i arribar a la unió amb el Brahman (l'Absolut), i això s'aconsegueix transcendent el karma a través de la pràctica dels diferents tipus de ioga.

Cada any milions de pelegrins viatgen fins a Benarés per banyar-se al riu Ganges: submergeixent-se en les aigües del riu es purifiquen del seu karma negatiu, per tenir una vida present millor o en la propera reencarnació.

Homes dedicats a la cremació, en una pira funerària a Pashupatinah, Nepal. Un cop morta, el destí de cada persona depèn del seu karma, és a dir, de les accions acumulades, i de la consciència en el moment de la mort. L'hinduisme demana que les cendres dels difunts siguin escampades directament en un riu sagrat, especialment el Ganges, o en aigües que vagin a parar a la mar.

ISLAM

FES FESTA! ISLAM

ÀIDU L-ADHÀ / RAMADÀ / ÀID AL-FITR

L'Àidu l-adhà és una de les tradicions profètiques més seguides per les persones musulmanes. És la gran festa (també rep el nom d'Àidu l-kabir). Àidu l-adhà significa «la festa del sacrifici» i marca el punt culminant, és a dir, el dia central dels sis dies del pelegrinatge a la Meca, un dels cinc pilars de l'islam (Alcorà 22,196 -203 i 3,97). Aquest sacrifici és celebrat per totes les persones musulmanes, facin o no el pelegrinatge.

©shutterstock.com/avetavet

Es commemora el passatge en el qual Ibrahim (Abraham per als cristians) es va mostrar disposat a sacrificar el seu fill Ismael, com a mostra de devoció i de respecte a Déu. Abans del moment de l'execució, Ibrahim va ser aturat per Al·là, que va indicar-li que sacrificués un be en comptes del seu fill. Aquesta festivitat té lloc cada any el desè dia del mes de Du l-hiyya (l'últim mes del calendari lunar islàmic) i coincideix amb els últims dies del gran pelegrinatge a la Meca.

La celebració sol comportar el sacrifici d'un xai o d'una ovella, obeint el ritus musulmà, amb l'objectiu que la persona musulmana es posi en el lloc d'Ibrahim i compregui, així, la generositat d'Al·là. Amb aquesta carn sacrificada es fa un dinar familiar o comunitari en el qual una part dels aliments és donada a les famílies més pobres. Es tracta d'una festa sòbria de renovació i d'alliberament dels pecats.

©flickr.com

Pelegrins fent el pelegrinatge més important per a les persones musulmanes, el que els porta a la Meca, vestits amb dues peces de tela blanca sense costures. Es pot fer coincidint amb l'Àidu l-adhà (pelegrinatge major o hagg) o en qualsevol moment de l'any (pelegrinatge menor o umra).

L'Àidu l-adhà marca el punt final del pelegrinatge a la Meca, ciutat on va néixer Muhàmmad, el profeta de l'islam.

©gettyimages.com/Avad Avad

ÀIDU L-ADHÀ / RAMADÀ / ÀID AL-FITR

A més de ser un dels rituals seguits pels pelegrins de la Meca, la festa se celebra a tota la comunitat musulmana del món (umma). Les famílies que s'ho poden permetre han de comprar un animal per a l'ocasió. El dia comença amb les pregàries a la mesquita, preferiblement a l'aire lliure; després, l'imam mateix sacrifica un xai per a la comunitat i un altre per a la seva família. De retorn a casa, el cap de família també sacrifica un xai.

A vegades, les celebracions poden continuar durant tres dies, i els familiars poden prolongar la festa de benvinguda fins al retorn dels pelegrins.

El sacrifici és símbol de l'obediència a Déu i de la voluntat de sacrificar els béns materials en nom de Déu. La festa del sacrifici representa la renovació de la consciència d'una consagració, d'un lliurament a Déu. És l'ocasió de reconèixer els errors, de demanar perdó, de donar gràcies i de reafirmar la fe en l'Alcorà i en la unitat de la comunitat musulmana.

Durant l'Àidu l-adhà, les famílies han de comprar un animal per a l'ocasió i sacrificar-lo.

El ritual exigeix que l'animal sigui mort en direcció a la Ka'ba i que el sacrificant pronuncii la fórmula sagrada: «En el nom d'Al·là, el Compassiu, el Misericordiós». L'endemà, o uns dies més tard, l'animal es talla a trossos. En principi, una part de la carn es menja en família, una altra part es dona a familiars i amics, i la tercera part s'ha de donar als pobres.

FES FESTA! ISLAM

ÀIDU L-ADHÀ / RAMADÀ / ÀID AL-FITR

El Ramadà és el mes sagrat per a les persones musulmanes, ja que va ser aquest mes que Déu va ordenar que fossin revelats els textos sagrats al profeta Muhàmmad. El mes de Ramadà és el novè mes del calendari lunar islàmic; un període durant el qual tota la comunitat musulmana practica el dejuni des que surt el sol fins que es fa fosc. Tothom s'absté de menjar, de beure, de fumar i de tenir relacions sexuals a fi d'accedir a la dimensió espiritual de la vida. El dejuni és obligatori només per a les persones que s'ho poden permetre físicament i mentalment; els infants, els qui són de viatge, els malalts, les dones quan tenen la menstruació i les embarassades, no han de jejunar, i poden practicar aquesta abstinència més tard, en un altre moment de l'any.

©shutterstock.com/Paul Cowan

Ramadà és el nom del novè mes de l'any lunar. Sempre és el mateix mes del calendari islàmic, però en el solar (gregorià) cada any varia uns deu o onze dies. El Ramadà celebra el principi de la revelació de l'Alcorà al profeta Muhàmmad quan tenia 40 anys (cf. Alcorà 96,1-5). Durant el Ramadà se celebren altres esdeveniments històrics, com ara la batalla que va portar a la conquesta de la Meca i a la destrucció dels ídols pagans (celebrada el vintè dia del Ramadà i esmentada a l'Alcorà 110,1-3). A més de recordar moments històrics, el Ramadà és un mes de perdó, de pietat, de reflexió personal i de celebració col·lectiva. A banda d'això, el Ramadà dóna importància a la caritat: tothom, pobres i rics, ha de poder gaudir de la festa sense mancances.

Als països de majoria musulmana, com que se segueix el precepte de no menjar de dia, els restaurants tanquen durant el mes de Ramadà. Les persones musulmanes d'arreu del món deixen de jejunar cada dia quan es fa fosc. No hi ha una norma exacta per trencar el dejuni: algunes persones ho fan a casa i d'altres ho fan a la mesquita; hi ha qui fa un gran àpat a l'hora del trencament i hi ha qui únicament pren dàtils. A més a més, el ritual depèn dels costums culturals dels països.

El Ramadà commemora la revelació divina, ja que va ser durant aquest mes que l'arcàngel Gabriel es va aparèixer al profeta Muhàmmad per revelar-li l'Alcorà.

El Ramadà és un període de profunda espiritualitat i reflexió, durant el qual la comunitat musulmana passa hores resant i estudiant els textos sagrats. A més de les cinc oracions diàries, durant el Ramadà les persones musulmanes reciten una oració especial, anomenada *taraweeh* (l'oració nocturna).

El *zakaat*, un dels cinc pilars de la comunitat musulmana. Durant el Ramadà es dóna molta importància a la caritat.

©shutterstock.com/ye

©shutterstock.com/Amul Ismail

FES FESTAI ISLAM

AÏDU L-ADHÀ / RAMADÀ / AÏD AL-FITR

És la festa que anuncia el final del Ramadà i, per tant, del dejuni. És l'ocasió de celebrar l'experiència espiritual viscuda durant aquest mes, la revelació de l'Alcorà i la força de voluntat per haver complert l'obligació del dejuni; es tracta d'una celebració que es pot fer durar fins a tres dies. Molt sovint és el moment de fer caritat o de pagar l'impost de solidaritat (*zakat*).

©gettyimages.com/Arif Al

©wikipedia.org

El dia després del Ramadà és una ocasió d'alegria i de felicitat. Les persones musulmanes es vesteixen amb la seva millor roba i es reuneixen amb els amics a la mesquita o, si no tenen prou espai, directament al ras: l'última nit del Ramadà és de pregària i meditació.

L'endemà, molt aviat, comença la festa una hora després de l'albada: es trenca el dejuni i es menja, es fa una pregària i s'escolta un sermó. El tema del sermó reflecteix l'experiència espiritual del

Ramadà i la seva aplicació quotidiana, per exemple, la caritat i el reconeixement del patiment dels pobres. Després de la pregària es fa un dinar. Els infants reben regals i els pobres, caritat i solidaritat alhora que són convidats a participar de les festes.

L'acabament del Ramadà té un significat molt especial per a les persones musulmanes que viuen en països on són minoria: és l'oportunitat de renovar la seva fe i d'estar junts amb els amics.

©gettyimages.com/Jasfar Ashtiyeh

Pregària especial amb motiu de l'aïdu l-fitr que marca el final del mes sagrat de dejuni del Ramadà.

Membres d'una família, trenquen el dejuni amb un àpat després de la posta de sol; es comença per ingerir un dàtil i seguidament plats tradicionals com ara la sopa harira, fruits secs, ous bullits, suc i dolços farcits de pistatxo, ametlles i mel.

FES FESTA! ISLAM

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Mesquita de Sultà Hassan al Caire, Egipte.

©photo.com

LA MESQUITA

La mesquita té una funció religiosa, però també social i psicològica (lloc de trobada amb amics) i cultural (presència d'una biblioteca, s'hi fan cursos de cultura àrab i de reforçament escolar), i també serveix com a associació caritativa (col·lecta de diners per als més pobres).

Descripció de les parts d'una mesquita:

- **Minaret:** torre des d'on el mueztí crida els fidels a la pregària (només als països musulmans, perquè a Europa, si no hi ha minaret, la crida es fa dins de l'oratori, per no molestar els veïns).
- **Midà:** sala d'ablucions situada sempre a l'entrada, o a fora de la sala d'oració, per ser considerat un lloc impur. És un espai amb latrines i piles d'aigua per poder-hi fer tot tipus d'ablucions abans de l'oració.
- **Lloc de pregària dels homes i de les dones.**
- **Mínbar:** púlpit sobre el qual se situa l'imam durant la predicació dels divendres. Per a d'altres dies o d'altres quefers hi ha una altra tribuna diferent.
- **Mihrab:** fornícula construïda al mur per indicar la direcció de la Meca. Ocupa un lloc destacat, visible des de tota la sala de l'oració.

Sala de pregària d'una mesquita, coberta de catifes. Els fidels preguen en direcció a la Meca, que indica l'alquibla, el mur del fons, on hi ha un petit nínxol que està cobert amb una cúpula (mihrab).

1 Minarets: des de dalt del minaret el mueztí fa la crida a les cinc pregàries quotidianes. Aquesta crida consta de sis fórmules: 1) «Al-là és el més gran»; 2) «Certifico que no hi ha altre Déu que Al-là»; 3) «Certifico que Muhàmmad és l'enviat de Déu»; 4) «Veni a la pregària»; 5) «Veni a la felicitat», i 6) «No hi ha altre Déu que Al-là».

2 Pati interior (sahn) de la mesquita que té al centre una font (midà) on els fidels fan les ablucions.

3 Lloc de pregàries.

©pixabay.com

LA PREGÀRIA

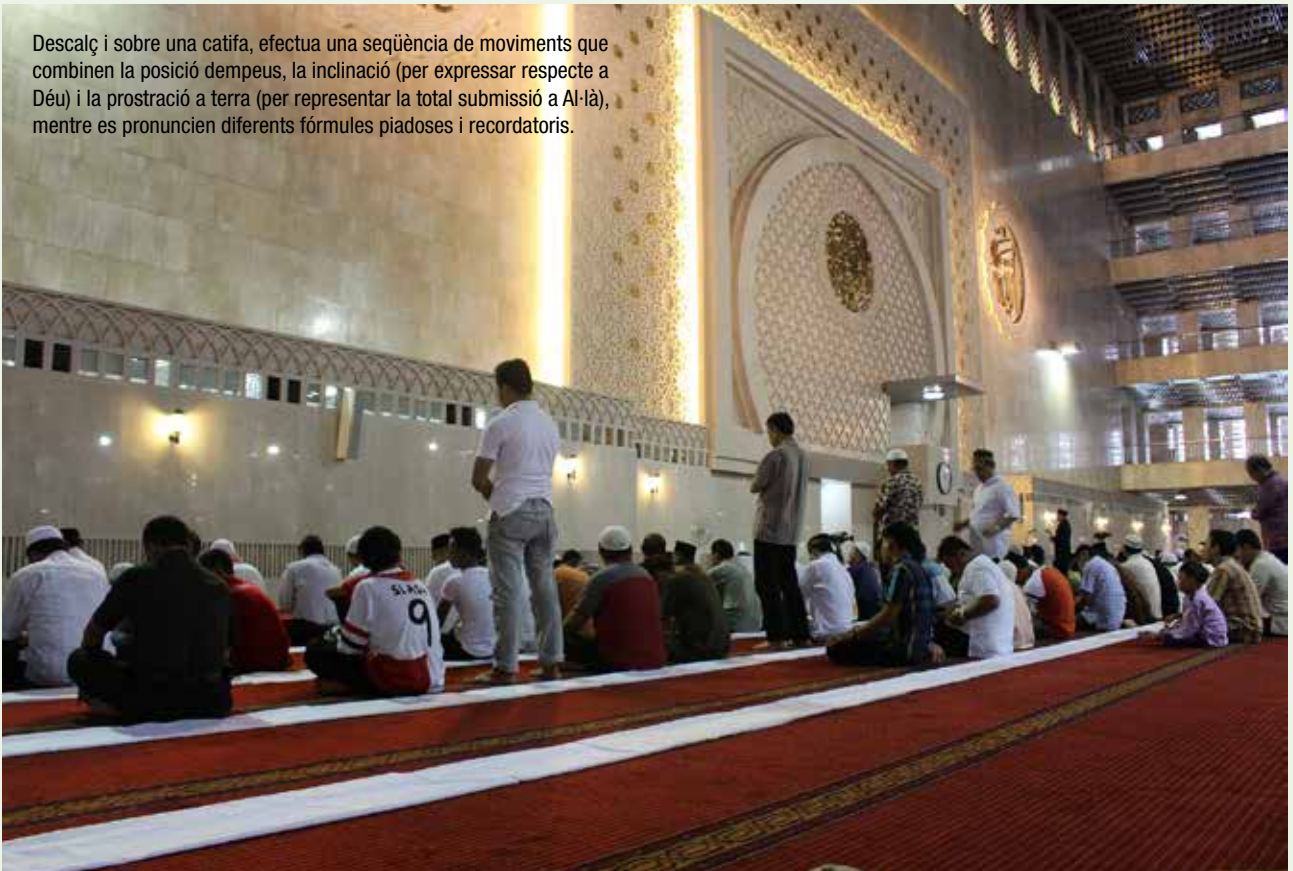
La pregària és el segon pilar de l'islam. Cada persona musulmana fa cinc pregàries repartides al llarg del dia, en direcció a la Meca, seguint un ritual precís.

La pregària ve precedida per les ablucions, que consisteixen a rentar-se la cara, les mans, els braços, el clatell i els peus, la qual cosa permet situar-se en un estat de puresa.

Les diferents postures de la pregària musulmana es poden interpretar de la manera següent:

- posició vertical: comunió amb el gènere humà, que és l'únic que s'està dempeus;
- posició inclinada: comunió amb el món animal, obligat a inclinar-se per agafar el menjar;
- posició prostrada: comunió amb el món vegetal i mineral; s'ha d'inclinar davant de la proximitat de Déu, i
- posició asseguda: permanència de la proximitat amb Déu i comunió amb els punts cardinals.

Descalç i sobre una catifa, efectua una seqüència de moviments que combinen la posició dempeus, la inclinació (per expressar respecte a Déu) i la prostració a terra (per representar la total submissió a Al·là), mentre es pronuncien diferents fórmules piadoses i recordatoris.

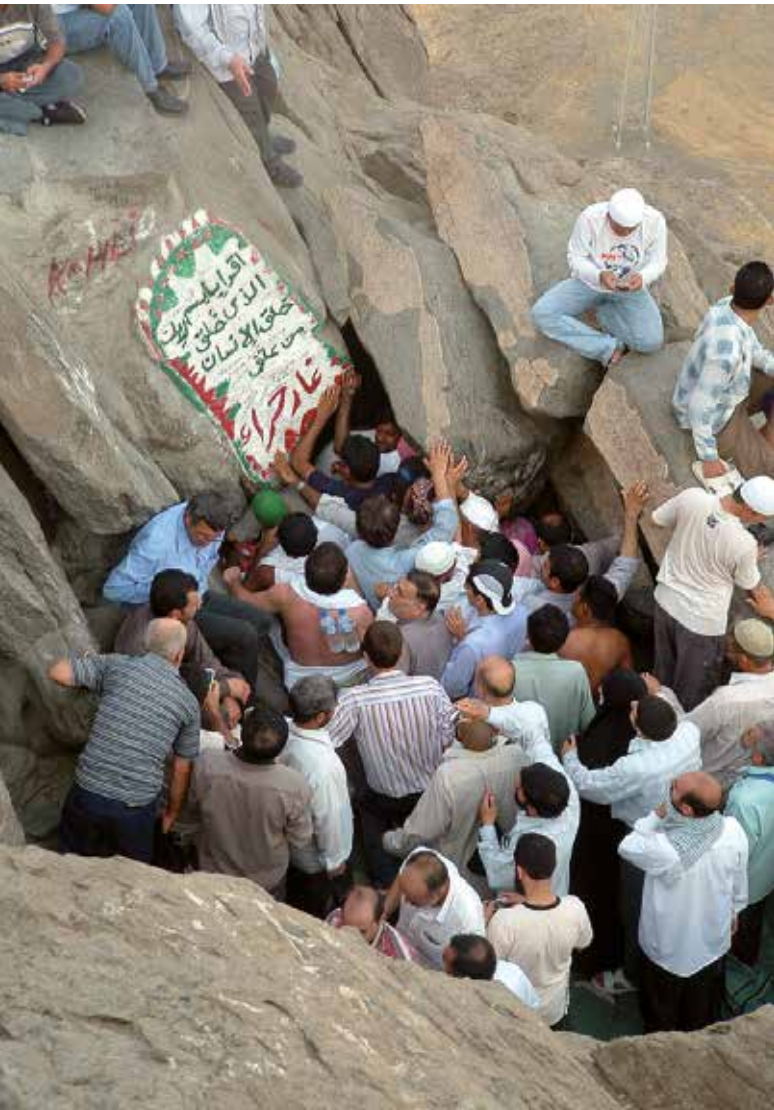
©pixabay.com

©shutterstock.com/JCV PhotoStock

©pshere.com

©flickr.com

Aquesta és la gruta, anomenada hira, on pregava Muhàmmad. El Profeta Muhàmmad va néixer cap al 570 dC a la Meca. Va quedar orfe i va ser educat per un oncle; es va dedicar a comerciar amb les caravanes que travessaven el desert, es va casar i va tenir set fills. L'arcàngel Gabriel se li va aparèixer en diverses ocasions per transmetre-li el missatge que hi ha un Déu únic (Al·là) i aquestes revelacions es van posar per escrit i constitueixen l'Alcorà.

L'ALCORÀ

És el llibre revelat i sagrat de la religió islàmica. El *Qur'an* o Alcorà (que significa «lectura» o «recitació») consta de 114 capítols, que es diuen sures. Per a la comunitat musulmana, l'Alcorà és la paraula mateixa de Déu que va ser revelada a Muhàmmad per l'arcàngel Jibril (Gabriel). L'Alcorà tracta sobretot de la fe en Déu, i esmenta alguns profetes i personatges bíblics (Abraham, Isaac, Jacob, Jesús, Maria, etc.); a més a més, l'Alcorà conté, encara que d'una manera molt exigua, prescripcions morals, religioses i jurídiques per a la vida social i familiar.

A banda de l'Alcorà, hi ha els hadits, que són les paraules i actuacions de Muhàmmad entre els anys 610 i 632 (a la Meca i Medina) i que constitueixen la tradició (sunna) del Profeta, que va ser posada per escrit després de la seva mort. A la pràctica, els hadits són com l'Alcorà, però s'ha de saber que es tracta dels relats dels companys del profeta sobre el seu ensenyament.

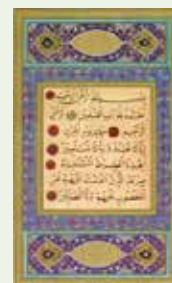
©maxpixel.freegreatpicture.com

L'Alcorà impregna la vida quotidiana dels musulmans, que el reciten i l'aprenen de memòria. És molt important aprendre a llegir (recitar) l'Alcorà en àrab: molts infants aprenen a llegir i escriure amb la primera sura.

Per a les persones musulmanes l'Alcorà recull la paraula mateixa de Déu comunicada als homes per mitjà de Muhàmmad.

©shutterstock.com/TAQLMOR

La primera sura que «obre» l'Alcorà, la fatiha, constitueix la professió de fe de les persones musulmanes i és recitada amb molta freqüència. L'Alcorà té 114 sures (capítols), totes elles comencen amb la fórmula «Bismi-llahi er-rahmani» (En el nom d'Al·là, el Compassiu, el Misericordiós).

Noia musulmana amb hijab, mocador que cobreix els cabells i les espatlles.

EL VEL

L'Alcorà no exigeix explícitament que es porti vel. A l'Alcorà hi diu que les dones, com els homes, han d'observar la decència en públic, perquè es considera un signe de respecte a Déu i, per tant, de moralitat i de civilització; per aquesta raó la nuesa està prohibida. També hi diu que les persones musulmanes han de ser pudoroses.

El precepte alcorànic que les dones es cobreixin més que els homes s'explica per raons històriques. A l'Àrabia anterior a l'islam es feia servir el hijab com un signe de respecte. El seu ús estava limitat a les dones lliures i respectables, per distingir-les externament de les esclaves i de les prostitutes. Aquestes dues categories de dones sí que eren sotmeses a l'home i el fet de no portar vel expressava precisament aquesta condició de submissió. L'islam originari va convertir el vel femení en un codi social obligatori per a totes les dones, expressant així la seva no submissió a l'home. Aviat, el precepte que la dona es cobris amb un vel va adquirir significat religiós: l'Alcorà (S 33, al 59) diu: «Profeta: vaig dir a les teves dones i a les teves filles i a les dones dels creients que se cenyissin els seus vels. Aquesta és la millor manera que siguin reconegudes i no siguin molestades. Déu és indulgent i misericordiós». El hijab, en el nou context, es va convertir en un precepte religiós, i el seu compliment és signe de la dignitat femenina recuperada i del fet que la dona, igual que l'home, només està sotmesa a Déu. Cal dir que el fet de portar vel és un costum cultural típic de les tradicions mediterrànies, però que a la majoria de països musulmans les dones no tenen cap obligació de dur-lo. En general, si el volen portar — o si els pares ho volen — per mostrar la seva moralitat i la seva identitat musulmana, ho poden fer. Tanmateix, la legislació d'alguns països, com l'Iran o l'Àrabia Saudita, obliga les dones — siguin o no musulmanes i siguin nacionals o estrangeres — a dur el cap cobert.

LES CINC OBLIGACIONS DE L'ISLAM

1. La professió de la fe. En moltes circumstàncies, el musulmà proclama: «Certifico que l'únic Déu és Al·là i que Muhàmmad és el seu Profeta».
2. Fer cinc pregàries diàries.
3. Pagament anual d'una part de la pròpia riquesa perquè sigui distribuïda entre els necessitats. És un impost obligatori d'un mínim del 2,5 % de l'excedent dels béns.
4. Complir el dejuni del Ramadà.
5. Fer el pelegrinatge a la Meca.

A més d'aquestes obligacions, hi ha diverses prohibicions: algunes són essencials (usura, assassinat, furt, calúmia, adulteri, blasfèmia, idolatria, etc.). L'Alcorà també prohibeix les begudes alcohòliques i el consum de porc, i algunes escoles també prohibeixen menjar granotes (la justificació dels científics àrabs medievals és que aquests animals quedaven fora de les categories biològiques), carn d'animals no degollats (el sacrifici és la norma ritual des de l'antiguitat grega), sang (però es pot menjar la sang que encara resta a la carn d'un animal que ha estat sacrificat i dessagnat segons el ritual específic islàmic, anomenat *halal*).

Catifa de pregària.

EL PELEGRINATGE A LA MECA

Tota persona musulmana que en tingui la possibilitat, ha de realitzar el pelegrinatge almenys una vegada a la vida. Cada any, dos o tres milions de fidels (homes i dones) van a la Meca (a l'Àrabia Saudita) i renoven la seva fe als mateixos llocs on anaven Hajar (Agar, a la Bíblia), la segona dona d'Ibrahim (anomenat Abraham a la Bíblia) i mare d'Ismael, i Muhàmmad. Quan tornen del pelegrinatge, són molt respectats (tenen el dret d'afegir al seu nom la paraula hagg o hadja, és a dir, «pelegrí» o «pelegrina»).

Els pelegrins han de respectar algunes prohibicions sexuals i regles higièniques i de comportament (practiquen l'abstinència sexual, es tallen les ungles i els cabells, els queda prohibit discutir, fer mal a cap ésser viu, encara que siguin formigues, plantes...) mentre dura l'estat de vida de pelegrí (ihram). A més a més, els homes s'han de vestir totalment de color blanc, amb dues peces de roba blanca sense costures, com a símbol d'humilitat i modèstia, de l'ésser lliure i deslligat de tot allò que no sigui Déu. Les dones poden anar vestides com vulguin, amb el cap i el cos coberts, però amb la cara obligatòriament descoberta.

Els pelegrins entren a la Meca i fan set voltes rituals al voltant de la Ka'ba (en sentit contrari a les agulles del rellotge), que és al pati de la gran mesquita de la Meca. A cadascuna de les set voltes que fan, saluden i intenten tocar una petita pedra negra (30 x 40 cm) que es troba en un dels angles de la Ka'ba.

Després d'haver fet les set voltes a la Ka'ba, els pelegrins beuen aigua del pou de Zamzam, que és a prop, dins el gran pati de la mesquita.

Durant el pelegrinatge a la Meca els pelegrins rememoren alguns esdeveniments concrets de la vida de Muhàmmad.

La Ka'ba és un petit temple en forma de cub situat al centre del pati de la gran mesquita i que està recobert d'una tela negra amb passatges alcorànics brodats amb or. La Ka'ba, anomenada casa d'Al·là, va ser construïda al mateix lloc on Ibrahim, amb l'ajut del seu fill Ismael, va edificar el primer temple per retre culte a Al·là. La Ka'ba indica l'orientació cap a la qual els fidels d'arreu del món han de pregar.

Després fan set vegades el trajecte entre els dos turonets de Safa i Marua, situats actualment dins el recinte de la gran mesquita, en un dels extrems.

Un cop acabat el ritual, es traslladen a Minà, a 5 km de la Meca, on passen la nit. L'endemà marxen cap al mont Arafat, a 20 km de la Meca, lloc on Muhàmmad va pronunciar l'últim discurs (segons la tradició islàmica, és el lloc on Adam i Hawwa, és a dir Eva, es van trobar després d'haver estat separats quan foren expulsats del paradís). El dia d'Arafat és el més important i espiritualment més dens de tot el pelegrinatge. Les pregàries i invocacions individuals són més intenses. És un dia marcat per la solemnitat, la invocació a Al·là i la reflexió sobre un mateix.

Després del crepuscle, els pelegrins es traslladen a la plana de Muzdàlifa, on passen la nit i recullen les pedres que, l'endemà mateix, llançaran a les esteles de Minà, lloc on el diable hauria temptat Abraham perquè no matés el seu fill Ismael, en senyal de rebuig de les temptacions del mal. També a Minà, els pelegrins sacrifiquen un animal en record del xai que Abraham va sacrificar en lloc del seu fill.

A banda del pelegrinatge a la Meca, és recomanable visitar Medina, 450 km al nord, on hi ha les tombes de Muhàmmad, de la seva filla Fàtima i d'alguns companys del Profeta. Els xiïtes a més del pelegrinatge de la Meca, que és el més important, en fan d'altres fins a les tombes dels imams descendents del Profeta, en territori dels actuals Iraq i Iran. Els sunnites també tenen altres llocs de pelegrinatge. De fet, moltes persones musulmanes, des del Marroc fins a Indonèsia, visiten les tombes dels sants locals.

ELS CORRENTS DE L'ISLAM

Hi ha una gran diversitat de tendències, però en destaquen tres de majoritàries:

Els sunnites	Representen el 90 % de les persones musulmanes (sobretot del Magrib, del Pròxim Orient i del sud asiàtic).
	Pel que fa a la successió de l'autoritat espiritual de Muhàmmad, els sunnites reconeixen la legitimitat dels quatre primers califes.
Els xiïtes	Representen el 10 % de les persones musulmanes (particularment de l'Iran, l'Iraq, Líban, Síria, Turquia, Bahrain i un percentatge menys elevat a l'Índia, Pakistan i Afganistan).
	Reconeixen el Profeta i Alí, cosí i gendre de Muhàmmad, així com els imams successius.
Els sufis	Constituïxen un grup que insisteix en la dimensió mística, i són presents a diferents branques de l'islam.

© Josep Maria Cortina

Els sufis practiquen la dansa com a element de pregària. El ritual de la dansa dels dervixos giròvags, d'una profunda religiositat, imita el moviment dels planetes al voltant del Sol. Els dervixos ballen i giren sobre si mateixos, repetint el nom d'Al·là i amb els braços estesos amb la finalitat d'aconseguir l'èxtasi místic i la connexió amb Déu: la mà dreta s'orienta al cel per recollir la gràcia de Déu, mentre que l'esquerra mira a terra per difondre aquesta gràcia divina sobre el món. El mestre s'uneix als dansaires i gira amb ells com si fos el Sol envoltat dels planetes.

Encara hi ha altres moviments minoritaris: els kharigites (a Oman, Algèria, Tunísia, Líbia i Tanzània; no els importa qui dirigeixi la comunitat si és moralment irreprotxable); els drusos (al Líban), els alauites (a Síria), els ismailites (a Judea i a l'Àsia Central), que són tres formes determinades d'islam xiïta, i els ahmadites (al Pakistan, a l'Índia, a Nigèria, entre altres països).

JUDAÏSME

JUDAÏSME

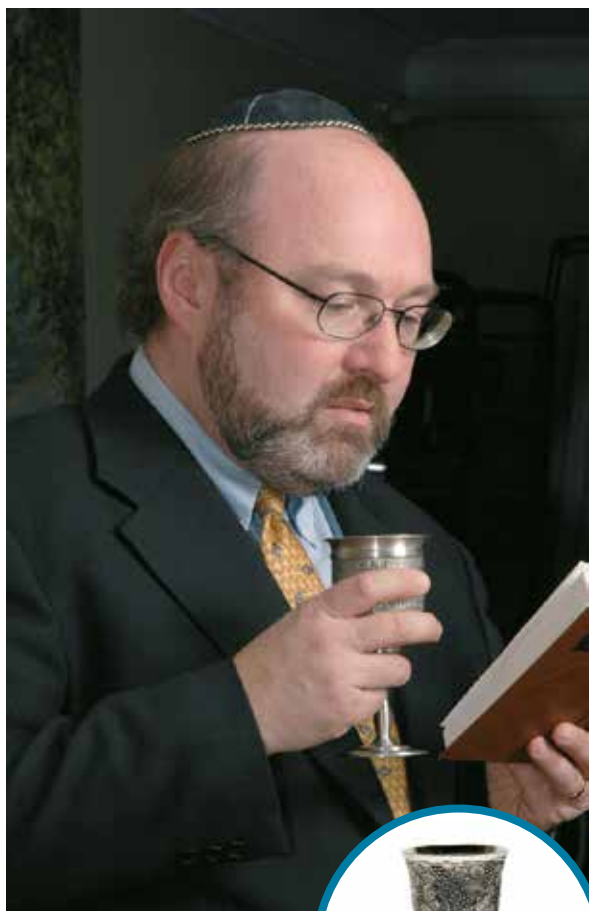
FES FESTAI JUDAISME

SÀBAT / PÉSSAH / ROIX HA-XANÀ - YOM KIPPUR

És un dia de descans per als jueus, que comença el divendres quan el sol es pon i acaba amb la posta del sol del dissabte. El sàbat es basa en dos principis: la creació del món en sis dies i el setè dia de descans. És un dia que combina rituals col·lectius, a la sinagoga i en família, i moments de reflexió interior. Hi ha moltes activitats que no es poden fer; aquesta prohibició es basa en un llibre de la Bíblia jueva (Èxode 16,29 i 35,3), segons el qual el precepte d'interrompre la feina va ser donat per Déu a Moisès, l'escollit de Déu i el guia dels israelites que fugien d'Egipte cap a la «terra promesa» d'Israel.

©istockphoto.com/SterlingPhoto

©shutterstock.com/Howard Sander

El pare es posa dempeus i, sostenint la copa de vi amb la mà dreta, pronuncia una benedició especial sobre el vi.

El quidduix, la copa amb què es beneeix el vi cada divendres al vespre. Tots els membres de la família, asseguts a taula, beuen vi amb aquesta copa, que generalment és de plata.

©shutterstock.com/SterlingPhoto

©flickr.com/Edsall Little

EL SOPAR RITUAL DEL SÀBAT

El divendres al vespre, la comunitat jueva encén dues espelmes i celebra el sàbat pregant a la sinagoga. Després, en tornar a casa, les dones fan la benedició de les espelmes per anunciar l'arribada del sàbat. El sopar comença amb el quidduix, que consisteix a consagrar una copa de vi mentre el pare diu una pregària (Proverbis 31) per beneir el dia, els seus fills i la seva dona (actualment, moltes dones responen amb una pregària: Salm 1). Després es procedeix a la partició del pa per recordar l'ofrena feta al temple de Jerusalem.

La tradició jueva demana als fidels el rentat ritual de les mans abans de menjar.

SÀBAT / PÉSSAH / ROIX HA-XANÀ - YOM KIPPUR

En general, els pans, enriquits amb ous i sucre i amb llavors escampades pel damunt, tenen forma de trena. Se'n serveixen dos, per recordar la doble porció de manà (alguns exegetes pensen que es podria tractar de la substància que prové d'alguns arbres) que Moisès, durant la travessia pel desert del Sinai, va demanar als israelites que recollissin el divendres per no haver de treballar l'endemà (sàbat). Els pans estan recoberts d'un vel blanc que evoca el manà. D'altra banda, al moment de menjar el pa, s'hi posa una mica de sal per recordar el pacte amb Déu (Nombres 18,18). Durant el sopar, es pot discutir sobre la Torà, i també es canta; un cant freqüent és el Salm 126, que recorda el retorn dels exiliats a Sió, símbol de la salvació definitiva.

La benedició de dos pans trenats i la seva repartició.

El sàbat és un dia dedicat a la lectura de la Torà, el llibre sagrat dels jueus. Aquest és un precepte del dia.

©he.wikipedia.org

El dissabte al matí, té lloc un servei religiós a la sinagoga. El cor de la cerimònia és la lectura del rotlle de la Torà. Es pronuncien pregàries per la pau, pel país, per la salut, etc. De retorn a casa, la gent menja un plat típic fet amb faves, carn i patates.

Capsa d'espècies perfumades que els fidels inspiren durant el *havdalah*, la cerimònia que marca el final del sàbat.

©shutterstock.com/Mikhail Levit HAW

La tarda del dissabte es dedica al descans (migdiada, passejada) i a la relació personal amb Déu (lectura, meditació, etc.). L'acabament del sàbat es diu *havdalah* (distinció): és una cerimònia que insisteix en la distinció (i la complementarietat) del sàbat i dels dies de la setmana, del que és sagrat i del que és profà, del dia i de la nit, d'Israel i de les nacions, és a dir, dels no jueus que no celebren el sàbat. En aquesta ocasió es beu una copa de vi perquè és un dia de festa, i s'inspira profundament prop de la capsa de les espècies per reconfortar-se i començar bé la setmana. Tots allarguen les mans cap a la llum, que té forma d'espelma allargada, i reciten drets la cançó «Elihu Hanavi» (Elies el profeta), que demana a Elies que torni l'era messiànica.

FES FESTAI JUDAISME

SÀBAT / PÉSSAH / ROIX HA-XANÀ - YOM KIPPUR

És la Pasqua jueva, que celebra, entre març i abril, el final de l'esclavitud a Egipte, és a dir, l'alliberament per part de Déu i l'èxode dels hebreus conduïts per Moisès (Péssah en hebreu significa "passar") de què parla el llibre de l'Èxode, 12-15. El Péssah és la primera de les tres grans festes anuals: Péssah, Xavuot o Pentecosta (celebració agrícola i festa del lliurament de la Torà) i Sucot o festa de les cabanes (que commemora la travessia pel desert cap a la llibertat). Les tres celebracions eren festes de pelegrinatge al temple de Jerusalem, on es conserva el Mur de les Lamentacions. El Péssah és tant la festa de la llibertat com una festa agrícola que celebra el principi de la collita de l'ordi.

©Shutterstock.com/ Roman Sigav

Uns dies abans del primer dia de Péssah es fa una neteja general de la casa per tal que no hi quedi cap rastre de llevat i perquè esdevingui com nova i pura.

Per la vetlla de Péssah, es prepara el séder (relat del sacrifici de l'anyell pasqual), que recorda l'alliberament d'Egipte. A les cases es fa un bon sopar acompanyat de la lectura de la història de l'Èxode i de preguntes sobre el text (en senyal de llibertat). Els aliments que s'hi prenen tenen valor simbòlic: 1) pa sense llevat —perquè, al moment de fugir d'Egipte, els jueus no van tenir temps de fer llevar el pa—; 2) os cobert de

carn d'anyell —simbolitza l'ofrena que s'havia de realitzar per aquesta festa—; 3) ou dur —com l'os d'anyell, simbolitza l'ofrena que s'havia de realitzar per aquesta festa—; 4) herbes amargues —per recordar la duresa dels dolors de l'esclavitud—; 5) una verdura de primavera (api o julivert) —per simbolitzar el retorn de la primavera—; 6) harósset —representa el fang amb què el poble jueu feia els maons per a les construccions dels egipcis, i 7) quatre copes de vi ritual per recordar les etapes de l'alliberament d'Egipte (esclavitud, emancipació, alliberament i adopció com a poble escollit).

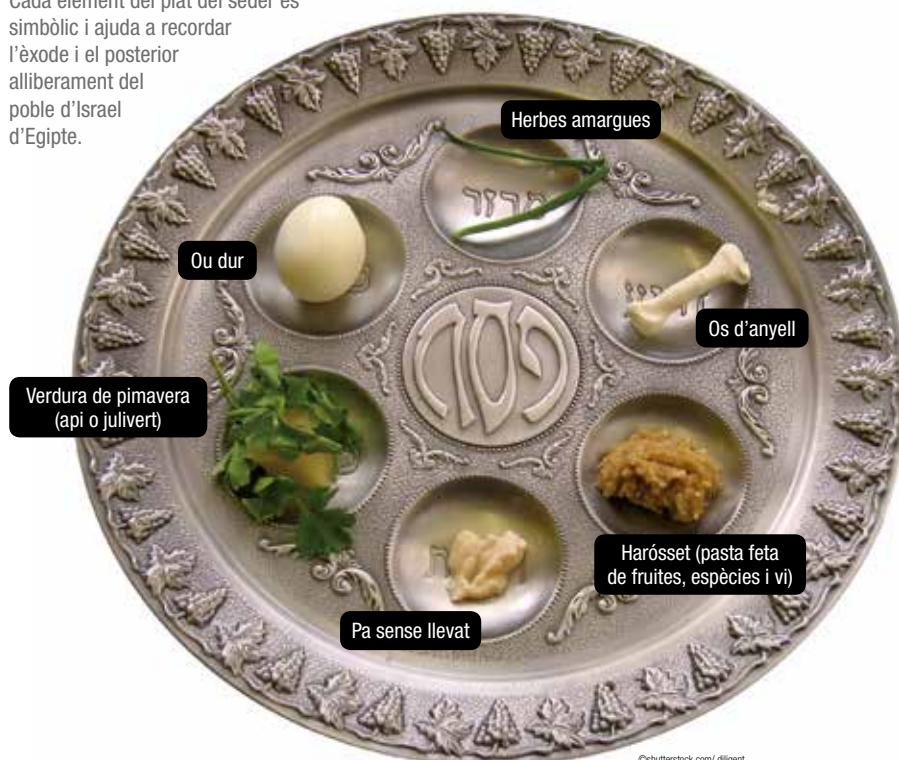

©Shutterstock.com/Mikhail Levit

Milers de jueus peregrinen cada any fins a Jerusalem en ocasió de la Péssah, on fan pregàries davant del Mur de les Lamentacions. La celebració de la Péssah pels jueus és símbol de llibertat, ja que es commemora l'alliberament del poble hebreu d'Egipte.

Ritual del sopar del séder, un sopar que reuneix tota la família i en què es prepara la qearà, una safata que conté diferents aliments.

Cada element del plat del séder és simbòlic i ajuda a recordar l'èxode i el posterior alliberament del poble d'Israel d'Egipte.

©Shutterstock.com/ diligent

©pshere.com

Durant la Pasqua jueva es menja pa sense llevat, la matsà, que recorda la fugida dels jueus d'Egipte.

FES FESTA! JUDAISME

SÀBAT / PÉSSAH / ROIX HA-XANÀ - YOM KIPPUR

Roix ha-Xanà és la festa del cap d'any jueu (el mes de setembre). Es commemoren la creació i el dia del judici: hom fa balanç de les seves accions durant l'any i intenta obtenir el perdó de l'ofès. El Roix ha-Xanà marca el principi d'un període de deu dies de penediment, durant els quals cadascú ha d'esforçar-se a purificar-se interiorment. S'acaba amb el Yom Kippur.

Yom Kippur també es diu «el gran perdó». És un dia important dedicat al dejuni, durant el qual està prohibit beure i menjar, tenir relacions sexuals, portar sabates de cuir i rentar-se. Aquest dia, els cinc serveis religiosos celebrats a la sinagoga comporten la confessió dels pecats de la comunitat.

©shutterstock.com/Carly Rose Hennigan

©pshere.com

El Roix ha-Xanà inclou diversos costums associats amb la renovació, com la festa de cap d'any. Aquest dia, molta gent es fa tallar els cabells i vesteix de gala; alguns es vesteixen de blanc, com a símbol de puresa. També

hi ha tradicions familiars. A casa es mengen pomes dolces (per augurar un any dolç), magranes (en senyal de fertilitat), pa en forma de corona (per recordar la sobirania divina) o en forma d'escala (per relligar el cel i la terra).

Que l'any que comença sigui dolç! Durant la celebració del cap d'any jueu és costum menjar pomes amb mel. També es mengen magranes i peix (especialment cap de peix), perquè el poble es multipliqui com els peixos. És costum estrenar roba nova aquest dia.

SÀBAT / PÉSSAH / ROIX HA-XANÀ - YOM KIPPUR

El servei matinal del Roix ha-Xanà inclou lectures especials de la Torà (Gènesi 21-22) que narren la història d'Isaac: en aquesta ocasió, com que la Bíblia menciona el sacrifici d'un moltó en comptes d'Isaac, per anunciar el principi del Roix ha-Xanà es fa sonar un instrument en forma de banya (xofar) tot bufant. Els serveis addicionals inclouen temes com l'exaltació de Déu com a rei, el record, la incertesa de la vida, etc. A la tarda es fan pregàries davant d'una font i els fidels buiden el contingut de les butxaques dins de l'aigua, com a símbol dels pecats dels quals s'han de purificar.

El dia del Yom Kippur es dedica a confessar (directament davant de Déu) els pecats comesos durant l'any anterior i a demanar perdó a la gent que va ser ofesa. No es pot menjar durant vint-i-cinc hores (la pràctica del dejuni deriva de la Torà i del llibre d'Isaïes 58,3 i tradueix la humilitat davant Déu). Les sabates de cuir són prohibides durant el Yom Kippur, perquè estan fetes a partir d'un animal mort, i la misericòrdia és vàlida per a totes les criatures.

Jueus reunits davant d'un llac llencen pedres que simbolitzen els pecats de l'any com una forma de purificar-se interiorment. Per cap d'any els jueus es penedeixen dels seus pecats i demanen perdó.

El sopar d'abans que comenci el dejuni ha de ser festiu. La gent es muda, el menjar és abundant per agafar forces per al dejuni i s'encenen espelmes que simbolitzen el record als familiars i amics difunts. Durant el servei religiós, la sinagoga es vesteix de blanc —hi ha qui es posa també una brusa blanca llarga— i es canta la pregària «Tots els nostres vots», que, en alguns moments, recorda d'una manera tràgica la persecució jueva.

Cap al vespre comencen les celebracions del Yom Kippur a la sinagoga. S'hi canten pregàries i himnes, alguns dels quals descriuen els sacrificis que es realitzaven al temple de Jerusalem (Nombres 29,7-11), i l'antic ritual del boc emissari que servia per allunyar tots els pecats de la ciutat (Levític 16). Actualment, a vegades es fan pregàries més adaptades a la nostra època que tracten del sofriment humà, de l'holocaust (genocidi contra els jueus) i del perdó.

©Shutterstock.com/Lev Olkha

La vigília del Yom Kippur es porta a terme el ritual del kaparat, que consisteix en el sacrifici d'un gall o una gallina seguint les normes caixer. Després és ofert als pobres. Els jueus sacrifiquen els animals seguint una sèrie de costums fixats.

©Wikimedia.org

El xofar, que emet un so molt peculiar, es bufa per anunciar l'arribada de l'any nou. El corn, que recorda el so de les trompetes del dia del judici final, insta a despertar-se i meditar sobre els pecats comesos.

FES FESTA! JUDAISME

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

©istockphoto.com/Peter Spiro

La Gran Sinagoga de Budapest, la més gran d'Europa, construïda el 1859, pot acollir fins a 3.000 persones.

©istockphoto.com/Elena Korenbaum

La nova sinagoga de Munic, reoberta el 9 de novembre del 2006, seixanta-vuit anys després que fos destruïda pel règim nazi durant la Nit dels Vidres Trencats.

LA SINAGOGA

La sinagoga és el centre al voltant del qual gira la vida religiosa i comunitària dels jueus. És un lloc de reunió, oració i estudi.

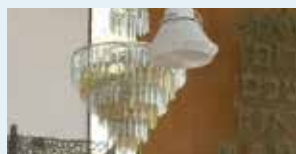
En el seu interior sempre s'hi troba un armari (Aron Hakodesh) encastat a la paret i protegit per una cortina decorada, destinat a guardar-hi els rotlles de la Torà. A sobre de l'armari, unes làmpades ornamentals (Ner tamid) cremen constantment. Al centre de la sinagoga hi sol haver un púlpit o tribuna (bimà), que és el lloc des d'on es llegeix la Torà i es dirigeix el servei religiós, que es fa en hebreu. Hi ha altres objectes que guarneixen la sinagoga, en particular menoràs (canelobres de set braços) i inscripcions en hebreu.

©shutterstock.com/Stavchansky Yakov

1 Aron Hakodesh, armari orientat cap a l'est en direcció a Jerusalem, que es fa servir per guardar els rotlles de la Torà i altres llibres i objectes sagrats.

2 Ner tamid, làmpada ornamental, símbol de la llum eterna, que indica la continuïtat de la fe.

3 Bimà, púlpit des d'on es llegeixen els textos sagrats.

©Comunitat jueva Bet Shalom

LA PREGÀRIA

Per als jueus, la pregària (tefil·là) és essencial i es prega tres cops al dia: al matí, a la tarda i a la nit. La pregària és un moment de meditació i de reflexió, durant el qual es fan benediccions i es reciten salms. Es distingeixen quatre tipus de pregàries: la lloança, l'agraïment, la petició i la confessió.

Quins són els símbols que es porten en el moment de llegir la Torà o de pregar?

Els homes i els nens (les dones no) han de portar la quipà damunt del cap en signe de respecte a Déu (alguns creients la porten sempre), el tal·lit, un xal amb franges que la Torà ordena portar i que serveix de recordatori dels deures respecte de Déu (Nombres 15,37-41), i els tefil·lín, dos estoigs de cuir fixats al front i a l'avantbraç que contenen quatre citacions bíbliques escrites sobre pergamí.

© Sània López

1 El *tal·lit* és un xal rectangular, generalment de color blanc amb franges blaves, que té borles o serrells en els seus quatre costats, i que els jueus es posen a sobre de les espatlles cobrint l'esquena o també a sobre del cap.

2 La *quipà* és una peça de roba que els jueus es posen al cap tradicionalment quan entren a la sinagoga.

3 Els *tefil·lín* són dos estoigs o caixes de cuir negres que contenen en el seu interior quatre citacions bíbliques (fragments de la Torà) escrites sobre pergamí, i que es lliguen al braç i al front amb cintes de cuir.

Nen amb els elements distintius de la pregària: el *tal·lit*, els *tefil·lín* i la *quipà*.

© flickr/israel_photo_gallery

LA TORÀ

És el llibre sagrat dels jueus que conté la memòria històrica del poble d'Israel i també les bases de la pràctica religiosa. De fet, la Bíblia jueva (Tanakh) té tres parts: 1) la Torà o Pentateuc, que comprèn els cinc primers llibres de l'Antic Testament (Gènesi, Èxode, Levític, Nombres i Deuteronomi), que narren els orígens, l'ensenyament de Moisès al Sinai i els 613 manaments; 2) els Neviim o Llibres profètics (Josuè, Samuel, Isaïes, Jeremies, Ezequiel, Joel, Amós, Jonàs, Zacaries, etc.), que expliquen els ideals ètics i religiosos d'Israel, i 3) els Ketuvim o Escrits, que són llibres de saviesa, salms, relats i poemes (Salmos, Job, Proverbis, Rut, Càntic dels Càntics, Lamentacions, Ester, Daniel, etc.). Aquesta classificació es va fer, probablement, a finals del primer segle de l'era cristiana. La Torà és comentada en el Talmud, que recull explicacions i estudis fets entre els segles I i XV. El Talmud és la Torà oral, que es comença a escriure cap a l'any 200 de la nostra era i s'acaba cap al 400, i que conté la tradició oral i jurídica, més exactament les discussions de rabins relatives a la interpretació, a l'aplicació dels textos de la Torà i al desenvolupament de la vida jueva.

©wikimedia.org

La Torà és el text bàsic dels jueus. Es llegeix i es recita, sempre interpretant-la i estudiant-la, a la sinagoga (sobre rotlles manuscrits) i en família, durant el sàbat i totes les festes. La Torà es guarda permanentment a l'Aron Hakodesh, un armari de la sinagoga, i només es treu per ser llegida públicament.

Les sinagogues són espais d'estudi, ja que solen acollir les escoles de formació religiosa jueva. En aquestes escoles (yeshiva), sota la direcció d'un rabí, els alumnes aprenen la religió jueva i es dediquen a l'estudi de la Torà i el Talmud. La Torà es llegeix i es recita, però també es comenta i s'interpreta.

77

Noi llegint la Torà a la sinagoga. Celebra el seu bar mitzvà, cerimònia d'entrada a l'edat madura.

2

1

©shutterstock.com/Boris Katsman

©shutterstock.com/Stavchansky Yakov

1 La Torà està composta de peces de pergami, cosides l'una a continuació de l'altra, que es fixen a dos cilindres, als quals s'enrotllen.

2 Per tal de fer avançar el text, cal girar els bastons, evitant de tocar el text sagrat amb les mans.

El yad. La Torà es llegeix seguint el text amb el yad evita que el manuscrit, escrit a mà, es faci malbé.

El rotlle de la Torà és tractat amb molta veneració i molt respecte. Queda protegit en una caixa cilíndrica de plata i or i es treu en processó per ser llegit solemnement el dissabte, o en ocasió de celebracions importants.

La Torà s'escriu a mà. L'escriba a vegades triga un any a copiar-la tota, mot a mot.

EL MUR DE LES LAMENTACIONS

El temple de Jerusalem, construït pel rei Salomó, va ser destruït pels romans l'any 70 de la nostra era. A partir d'aquell moment, els pelegrinatges a Jerusalem van ser difícils i tristos: la gent a vegades s'estripava la roba en senyal de dol (és per això que el Mur occidental és conegut com el «Mur de les Lamentacions»). Actualment, jueus d'arreu del món intenten passar les festes de pelegrinatge a Jerusalem i aplegar-se al Mur de les Lamentacions.

©pixabay.com

Jerusalem és el lloc més sagrat per als jueus i un lloc de pelegrinatge, perquè és allà on es trobava el Temple de Jerusalem, que va ser enderrocat pels romans l'any 70 dC. El Mur de les Lamentacions és l'únic testimoni que resta del Temple de Jerusalem, per això la devoció dels pelegrins jueus es concentra en aquesta paret occidental.

© shutterstock.com/Mikhail Levit

EL CANELOBRE DE SET BRAÇOS (MENORÀ)

És un dels símbols historicoreligiosos del judaisme. Segons la Bíblia (Èxode 25,31-40), Moisès va manar fondre aquest singular canelobre, que es trobava a l'antic Temple de Jerusalem, seguint minuciosament les instruccions de Déu. Els set braços representen la setmana de la creació.

La menorà, canelobre de set braços, antic símbol del judaisme i símbol oficial de l'estat d'Israel. Tota sinagoga està proveïda d'una menorà.

©pxhere.com

Alguns fidels escriuen pregàries i desitjos en paper que dipositen a les esclotxes entre les pedres del mur.

Els fidels s'apleguen davant del Mur per resar. Es posen de cara a la paret i molts fan una sèrie de moviments amb el cos. Es balancegen rítmicament cap endavant i endarrere mentre reciten els textos sagrats.

EL XOFAR

El xofar és un instrument de vent que es toca en ocasions solemnes. Té un sentit ritual profund i un significat molt religiós. El xofar recorda al poble jueu el sacrifici d'Abraham quan aquest va estar a punt de matar Isaac, el seu fill, en obediència a Déu, encara que després va ser precisament Déu el qui li va ordenar de sacrificar un xai en comptes del seu fill. Tocar el xofar és el símbol central de la festivitat del cap d'any jueu, i un precepte bíblic.

©shutterstock.com/Howard Sandler

El xofar, una banya d'animal que es fa servir en la celebració del cap d'any jueu. El primer dia de l'any els jueus fan sonar el xofar a la sinagoga, amb tota la congregació dempeus. Els tocs del xofar, que combinen sons llargs i breus, anuncien l'arribada del cap d'any jueu i conviden al penediment davant Déu i a la reflexió.

L'ESTRELLA DE DAVID

Aquesta estrella de sis punxes, formada per dos triangles equilàters, constitueix actualment el símbol més comú i universalment reconegut del judaisme. És un element simbòlic que trobem a les sinagogues. L'estrella de David sobre la bandera blava i blanca és també el símbol de l'estat d'Israel.

©pixabay.com

L'ALIMENTACIÓ

Els seguidors de les normes de la Torà no mengen ni porc ni crustacis. També tenen prohibit el consum simultani de productes carnis i lactis. A més, les cases disposen d'utensilis de cuina separats per als productes lactis i carnis. Aquestes consideracions dietètiques reben el nom de caixer.

©flickr.com

Alimentació caixer.

LA MEZUZÀ

La mezuzà és un estoig que es col·loca al muntant dret de la porta d'entrada de les cases jueves i a les portes de les habitacions. A l'interior hi ha un full de cuir d'animal caixer sobre la qual hi ha escrits fragments de la Torà.

Quan entren i surten de casa, els jueus posen la mà (alguns hi fan un petó) sobre la mezuzà, una capseta que conté un pergami amb passatges de la Torà. Serveix com a recordatori dels preceptes que ha de complir el jueu.

©wikimedia.org

SIKHISME

FES FESTAI SIKHISME

GURPURAB / BAISAKHI / HOLA MOHALLA

Gurpurab vol dir dia del guru. Els gurpurab són celebracions que estan relacionades amb la vida dels gurus sikhs. Les persones que professen el sikhisme celebren deu gurpurab, dels quals en destaquen dos: el naixement del guru Nanak (octubre-novembre) i el naixement del guru Gobind Singh (desembre-gener).

©Stockphoto.com/Angelo Villasci

©flickr.com

Durant aquestes festes es fan processons pels carrers, el Sri Guru Granth Sahib o Adi-granth (el llibre sagrat) és transportat i acompanyat amb guarniments de flors. Durant la processó la comunitat ofereix menjar, dolços i te a les persones que troba al seu pas. Es neteja el carrer i s'espargeixen flors. Les bandes locals toquen música religiosa, la canalla rep regals (roba nova) i també desfila en algun moment de la processó. Les botigues i les cases es decoren amb flors i amb espelmes enceses.

Mural que escenifica una processó cerimonial del *Guru Granth Sahib*.

Amb motiu de l'aniversari del guru Nanak, el llibre sagrat o Guru Granth Sahib, embolcallat amb robes precioses, és carregat en processó. El llibre sagrat és objecte de la màxima reverència; es col·loca en un palanquí d'or damunt d'un carro especial. L'atén un devot que sosté un *chaur* (plomall), que fa moure de tant en tant com a símbol de l'eminència del guru. El transport s'ha de dur a terme amb gran cura, seguint tot el protocol pertinent. Una gentada entusiasta acompanya el llibre sagrat pels carrers, entre càntics i seguicis.

©gettyimages.com/STR

FES FESTAI SIKHISME

GURPURAB / BAISAKHI / HOLA MOHALLA

Festa del baptisme sikh. Se celebra a l'abril (Vaisakh), coincidint amb l'inici de la collita al Panjab (Índia). És una trobada religiosa, política i social.

©Forum Barcelona 2004/Juan A. Roca de Vilas

Baisakhi és la festa sikh de cap d'any i la commemoració de la fundació de la comunitat (khalsa). Al matí del dia d'any nou, els sikhs participen en una cercavila. Els pelegrins avancen amb molt entusiasme, cantant himnes religiosos i fent exhibicions de diferents tipus, i el Guru Granth Sahib és passejat cerimonialment pels carrers.

©Comunitat Sikh de Catalunya

La gent es concentra als gurdwara (llocs de culte) i als temples. Les celebracions comencen molt d'hora, abans de l'alba, i els membres de la comunitat porten flors i fan ofrenes als temples en processó.

La celebració més important té lloc al gurdwara d'Anand pur Shaib. El Sri Guru Granth Sahib (el llibre sagrat) hi és passejat cerimonialment, és banyat simbòlicament amb llet i aigua i és col·locat al seu tron. Mentrestant els assistents escolten cançons especials de cerimònia i discursos i fan lectures.

Fent girar un *chakar*. És tradició aquest dia fer competicions de *gatka*, un art marcial sikh que data del segle XVII i que actualment es conserva com a pràctica cerimonial.

©gettyimages.com/STR

GURPURAB / BAISAKHI / HOLA MOHALLA

El dia de Baisakhi, el 14 d'abril, a la majoria de gurdwara s'hi celebra el bateig ritual del sikhisme.

L'any 1699 el desè guru, Gobind Singh, va fundar la institució de la khalsa (sikh practicant), batejant cinc sikhs. D'ençà d'aleshores, la comunitat sikh fa aquest bateig (cerimònia d'amritsankar) coincidint amb aquesta data. Es tracta d'un ritual sagrat d'iniciació i d'incorporació a la institució de la khalsa, la comunitat de fidels sikhs. Un cop batejats, els homes afegeixen al seu nom original l'apel·latiu Singh (lleó) i les dones el nom de Kaur (princesa). Aquest apel·latiu es va incorporar amb la voluntat d'unificar els cognoms i propiciar, així, l'eliminació del sistema de castes.

- 1 La cerimònia inclou lectures de l'escriptura i l'explicació dels principis doctrinals del sikhisme.
- 2 Amb una espasa es barreja aigua i sucre en un batta (recipient d'acer) per preparar l'amrit (beguda ritual).
- 3 En el moment en què s'aspergeix sobre ell l'aigua sagrada, l'amrit, l'iniciat ha de dur el cap cobert, vestits nets i portar les cinc K al damunt. El ritual és conduït per cinc sikhs ja batejats (que representen els cinc primers sikhs batejats pel guru Gobind Singh) i un sisè que llegeix els himnes indicats de l'Adi-granth.
- 4 Al final de la cerimònia es beu l'amrit.

Aquest noi sikh segueix els rituals religiosos. És un dels més de tres mil pelegrins sikhs de l'Índia que anualment fan el viatge cap al Pakistan per reunir-se al temple de Panja Sahib amb milers de devots sikhs pakistanesos per celebrar-hi junts Baisakhi.

FES FESTAI SIKHISME

GURPURAB / BAISAKHI / HOLA MOHALLA

Aquesta festa se celebra un dia després de l'adveniment de Holi (primavera). A la trobada comunitària de Hola Mohalla, que podríem traduir per «batalla simulada», s'hi organitzen processons semblants a desfilades militars, amb tambors de guerra i banderes; se simulen lluites amb armes reals i es fan curses de cavalls, generalment sense sella. Als langars, o cuines comunitàries, se serveix menjar als pelegrins.

©Comunitat Sikh de Catalunya

Devots sikhs de l'Índia toquen instruments musicals mentre prenen part en una processó en ocasió del Hola Mohalla, al Temple Daurat d'Amrítzar (Índia).

©gettyimages.com/Narinder Naru

Hola Mohalla és una gran trobada comunitària. Aquesta celebració sikh commemora l'alliberament del sisè guru Har Gobind després del seu captiveri a Gwalior Fort. La festa inclou una llarga processó i desfilada militar amb tambors i banderes.

Un jove sikh nihang fa una exhibició a cavall durant la celebració de Hola Mohalla. Els sikhs nihang, són un grup de guerrers que es distingeixen per portar pantalons curts de color blau fosc i un cinturó taronja.

©gettyimages.com/Narinder Naru

FES FESTA! SIKHISME

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

EL GURDWARA

©Forum Barcelona 2004/Joan A. Roca de Vilfals

El gurdwara és el lloc de culte on es reuneix la comunitat sikh per escoltar el guru. Literalment, gurdwara significa «allà on es troba el guru». El gurdwara té tres àrees principals: el kirtan, lloc on es canten els himnes del llibre sagrat; el *katha*, lloc on es llegeixen els textos i s'escolten els comentaris, i el langar, una cuina i menjador comunitaris, obert a tots els visitants sigui quina sigui la seva religió.

LA PREGÀRIA

La pregària diària dels sikhs (*nitnem*) es practica al matí i al vespre i està constituïda per recitacions, himnes, lloances, súpliques i peticions, extretes del Guru Granth Sahib, el llibre sagrat. A les cases hi sol haver un petit espai reservat al text sagrat, davant del qual es fan les pregàries. A més, cada diumenge els fidels sikhs es troben al gurdwara, també per pregar.

©Forum Barcelona 2004/Joan A. Roca de Vilfals

Una de les activitats principals als temples sikhs (gurdwara) és la recitació del Guru Granth Sahib, el llibre sagrat.

- 1 El llibre sagrat reposa sobre un palanquí cobert per una marquesina ricament decorada.
- 2 El guru condueix la pregària, llegeix el llibre sagrat i agita un plomall.
- 3 Els fidels, en presència del Granth Sahib, han d'anar descalços, han de cobrir-se el cap amb una peça de roba i han d'oferir obediència als gurus inclinant-se davant del llibre fins a tocar amb el cap a terra.

©Forum Barcelona 2004/Joan A. Roca de Vilfals

L'àpat comunitari del langar està obert a tots els visitants sense distinció. El langar simbolitza la lluita sikh a favor d'una major igualtat social. Els sikhs rebutgen el sistema hindú de castes i donen molta importància a la igualtat entre rics i pobres i entre homes i dones.

CANTS I MÚSICA

Els cants sikhs són anomenats "himnes dels gurus", *Gurbani* (paraula del Guru). El Shabad Kirtan és el cant del Gurbani. Tots els versos del Guru Granth Sahib són escrits en forma de poesia i rima per tal de poder ser recitats en una trentena de *ragas* de la música índia clàssica. El Guru Nanak va començar la tradició del Shabad Kirtani; va ensenyar que escoltar el kirtan és una manera poderosa d'aconseguir la tranquil·litat mentre es medita; cantar les glòries del Suprem Atemporal (Déu) amb devoció és la manera més eficaç d'estar-hi en comunió.

Les tres oracions del matí per als sikhs són Japji Sahib, Jaap Sahib i Tav-Prasad Savaiye. Els sikhs batejats - Amritdharis, s'aixequen molt aviat i mediten, seguidament reciten els Cinc Banis de Nitnem, abans d'esmorzar.

Les persones que canten els himnes es diuen ragis.

©Glòria Vallés

LLENGUA I ESCRIPTURA

La llengua principal de les escriptures és el SantBhāsā, una llengua indoeuropea relacionada tant amb el panjabi com amb l'hindi, que s'havia fet servir de forma extensiva durant l'època medieval al nord de l'Índia sobretot pels proponents de la religió popular de devoció (bhakti). El text és imprès en gurmukhī, un sil·labari que es creu que va desenvolupar el Guru Angad.

LLIBRE SAGRAT

El llibre de referència és el Sri Guru Granth Sahib («Venerat Mestre Llibre»), escrit en alfabet gurmukhī i compost d'himnes i pregàries dels primers gurus, de poetes sikhs i de sants hindús i musulmans. Al temple o en família, els fidels sikhs obren el llibre sagrat al matí i el tanquen al vespre; el llegeixen, el reciten i l'estudien; el toquen amb precaució, i s'inclinen davant d'ell, com si fos un mestre.

Sikh llegint l'Adi-granth, també conegut com a Sri Guru Granth Sahib, el llibre sagrat del sikhisme. Aquest llibre és tractat amb un alt grau de respecte i devoció. El *Guru Granth Sahib*, considerat com un guru vivent, és l'autoritat espiritual suprema de la comunitat sikh.

ELS DEU GURUS I L'AUTORITAT RELIGIOSA

El terme guru prové del sànscrit *gurū*, que vol dir «professor, guia» o «mentor». Les tradicions i la filosofia del sikhisme van establir-les deu gurus específics entre el 1469 i el 1708 de la nostra era. Cadascun d'ells va afegir i va reforçar el missatge dels seus predecessors, donant com a resultat la creació de la religió sikh.

Nanak va ser el primer guru i va marcar un dels deixebles com a successor. Gobind Singh va ser l'últim guru en forma humana. Abans de la seva mort, el Guru Gobind Singh va decretar que el guru Granth Sahib seria el guru final i perpetu dels sikhs. Les persones que professen el sikhisme creuen que l'esperit de Nanak va anar passant d'un guru a l'altre, “com la llum d'una làmpada, que n'il·lumina una altra i no decreix” i això també s'esmenta al seu llibre sagrat.

El guru Nanak (1469-1539), fundador de la religió sikh i el primer dels deu gurus. L'últim guru va ser Gobind Singh, i després va adquirir la condició de guru el Guru Granth Sahib.

©gettyimages.com/Narinder Nanu

CREENÇA EN UN SOL DÉU

El sikhisme té una concepció panteïsta, o més exactament panenteïsta (doctrina segons la qual Déu és en tot i tot és en Déu). La primera frase de totes les escriptures sikhs són dues paraules, que reflecteixen la base dels ensenyaments: «Ik Onkar» ('[hi ha] un sol déu'), en idioma panjabi, encara que té el seu origen en el terme sànscrit «eka Omkara» ('un sol so om'), essent *eka*: 'un' (nombre); *om*, un mantra que representa el Brahman (el déu no-persona de l'hinduisme); i *kara*: 'lletra'. (Onkar): representa Déu o el poder transcendental. Es tracta de la lletra *ura* -la primera lletra de l'alfabet gurmukhi- però amb una grafia que n'allarga la cua. Es pronuncia "onkar", i representa tot el poder de l'univers, controlat per Déu.

LA RELIGIÓ SIKH

La religió sikh va ser fundada cap al 1520 pel guru Nanak (1469-1539), els ensenyaments del qual van ser aplegats en el *Sri Guru Granth Sahib*, el llibre sagrat del sikhisme.

El missatge del guru Nanak se centra en la devoció i la conducta excel·lent com a deures fonamentals. El guru Nanak va donar forma als tres pilars del sikhisme: meditar, recitar i cantar el nom de Déu; guanyar honestament els diners; compartir les riqueses amb la comunitat.

Els sikhs practiquen una religió monoteïsta (creuen en un Déu únic, que es pot manifestar a través del llibre o del mestre, anomenat guru), però que inclou devocions manlevades de l'hinduisme (obligacions morals, adoració divina, càntics).

En canvi, el sikhisme rebutja el sistema de castes i predica la fraternitat entre els humans. A l'Índia hi ha 20 milions de sikhs, i dos milions més viuen a Europa, principalment a la Gran Bretanya, i també hi ha nombroses comunitats sikhs a Indonèsia, Sud-àfrica, Estats Units i Canadà.

Les cinc K o símbols de fe:

Temple Daurat d'Amritsar.

- 1 La cúpula daurada és la part principal on es troba el Guru Granth Sahib.
- 2 La passarel·la porta cap al temple.
- 3 El Temple Daurat està envoltat d'un estany anomenat *amritsar* (bassa de nèctar) que forma part del recinte, on els pelegrins es banyen.
- 4 Una part important dels edificis del temple són de marbre blanc.

El símbol sikh, la *khanda*. Està format per tres armes: una espasa recta situada al centre (*khanda*) que simbolitza el coneixement i el poder de Déu, dues espases corbades i creuades (*kirpan*) que representen la responsabilitat d'un sikh davant de Déu i de la comunitat, i una arma en forma de disc (*chakar*) que simbolitza la naturalesa infinita de Déu, que no té principi ni final.

ELS TRES PILARS DE LA RELIGIÓ SIKH

Sri Guru Nanak Dev Ji va establir un *dharam* (manera de vida espiritual) basat en tres principis:

Naam Japnaa:

Una persona sikh s'ha de llevar cada dia abans de la sortida del sol, rentar i purificar el seu cos, meditar en el nom de Déu (Naam), i recitar els himnes del Guru (banis/oracions), si és possible en companyia de la congregació espiritual (Sangat). Durant la resta del dia continua repetint el nom de Déu, mentre realitza la seva feina i les activitats quotidianes.

Dharam Di Kirat Karni:

Una persona sikh ha de treballar honradament i guanyar-se la vida amb la pròpia suor. Ha de viure en família i servir la seva comunitat, essent un exemple de rectitud i honestat.

Vand Ke Chaknaa:

Una persona sikh ha de compartir els seus guanys amb els necessitats, ser generós i caritatiu. Per això els gurdwara sempre són oberts a tothom i sempre s'hi pot menjar gratuïtament.

LA VIDA DE LES PERSONES SIKHS

La primera comesa de tota persona fidel al sikhisme és treballar honradament al servei de la societat i consagrar-se al màxim a la família. A més, les normes ètiques són molt exigents: el tabac, l'alcohol, les drogues i l'adulteri hi són prohibits. La tradició sikh concedeix una gran importància a la igualtat entre els homes i les dones, entre els rics i els pobres. En són un bon exemple els àpats comunitaris que s'organitzen regularment prop dels temples per acollir tots els visitants sense distinció. La religió sikh és molt democràtica i tolerant. Qualsevol acte que atempta contra el proïsme —mentir, robar, abusar, ofendre— contradiu la veritat de Déu. Per tant, els sikhs tenen un sentit moral molt elevat. Tots els homes sikhs, després de la seva iniciació religiosa, han de portar els atributs distintius de la seva pertinença a la comunitat: el turbant, la barba, una pinta a la seva llarga cabellera, pantalons curts, un braçalet d'acer i una espasa, que representen la fermesa de la seva fe.

©Comunitat Sikh de Catalunya

JUSTÍCIA I IGUALTAT

El sikhisme veu la justícia, tant la justícia restaurativa com la justícia divina, com la superació de qualsevol codi subjectiu d'ordre moral. La paraula que en panjabi solia representar això era *Niau*, que vol dir justícia. La paraula *dharam* (el que és correcte) també s'utilitza per transmetre la justícia, en el sentit de l'ordre moral. Un atac a *dharam* és un atac a la justícia, a la justícia i a l'ordre moral en general. Segons el desè guru sikh, el Guru

Gobind Singh “quan tots els esforços per restablir la pau resulten inútils i no hi ha paraules disponibles, és lícita la llum d'acer, és correcte treure l'espasa”.

Els homes i les dones són iguals per al sikhisme i comparteixen els mateixos drets. Mentre que en d'altres tradicions s'ha estat discutint en els últims temps sobre l'ordenació de sacerdotesses, les dones han estat liderant les principals oracions als temples sikh des de la fundació d'aquesta religió.

**CELEBRACIONS
INTERRELIGIOSES
I INTERCONVICCIONALS**

FES FESTA! CELEBRACIONS INTERRELIGIOSES I INTERCONVICCIONALS

Des del 1893, amb el Primer Parlament de les Religions del Món que es va celebrar a la ciutat de Chicago va començar el que ara es considera el moviment internacional modern del diàleg interreligiós. Es tracta d'una iniciativa de la societat civil, i en especial de les persones i de les comunitats de les diverses tradicions religioses del planeta, per construir ponts de trobada entre religions, conviccions i cultures diverses. No n'hi ha prou en reconèixer i respectar que som diversos, també es tracta de reconciliar-se i de sanar les ferides del passat així com de veure i subratllar el que ens uneix per damunt del que ens separa i de construir junts un altre món més just i humà. El diàleg interreligiós és essencial per al diàleg intercultural i és una eina imprescindible de la cultura de la pau.

©United Religions Initiative

CELEBRANT JUNTS EL DIÀLEG

Les celebracions interreligioses són celebracions en què hi participen membres i/o representants de les tradicions religioses presents en un mateix lloc.

Poden ser:

- Pregàries junts al mateix lloc, cadascú pel seu compte.
- Pregàries junts al mateix lloc i plegats.
- Trobades per celebrar algun esdeveniment, diada, jornada, etc. en les quals es comparteix algun acte públic per visualitzar el diàleg i la relació entre tradicions.

No són:

- Celebracions religioses pròpies d'una tradició religiosa en què es convida a membres d'altres tradicions religioses.
- Celebracions d'una nova forma religiosa híbrida o eclèctica que es presenta per substituir les diferents i tradicionals celebracions religioses confessionals ja existents.

Acte interreligiós i interconviccional en record de les víctimes dels atemptats de Barcelona i Cambrils i per la pau. Barcelona, 2017.

©flickr.com

ACTORS DE LA CELEBRACIÓ

Persones de referència, representatives o significatives de les diverses tradicions religioses i espirituals. Poden ser restringides a algun nombre de tradicions o, en molts casos, obertes a tothom sense cap exclusió.

- Persones i/o organitzacions de conviccions no religioses (ateus, agnòstics, etc.). Aquest tipus de celebracions s'anomenen 'celebracions interconvencionals'.
- Lectors i lectores de textos sagrats o de referència seleccionats de les diverses tradicions religioses i espirituals (Bíblia, Alcorà, Canon Pali, Adi Granth, etc.).
- Músics intèrprets de les diverses tradicions.
- Persona delegada o grup religiós o interreligiós que coordini o animi la celebració.

©United Religions Initiative

ELS TEMPS DE LES CELEBRACIONS INTERRELIGILOSES

Es fan habitualment amb motiu d'algun esdeveniment, necessitat, urgència social o humana, efemèrides o per celebrar un dret o un valor fonamental per a la humanitat.

A Catalunya s'han fet durant molts anys, per exemple, celebracions interreligioses per commemorar el dia Mundial de Lluita contra la Sida o el Dia Mundial en Memòria de les Víctimes del Trànsit.

També és habitual la celebració de la Setmana Mundial de l'Harmonia Interconfessional entre totes les religions, confessions i creences. Es tracta d'un esdeveniment anual que, des de 2011, se celebra durant la primera setmana de febrer de cada any. Les Nacions Unides afirmen que la comprensió mútua i el diàleg entre religions són dimensions fonamentals de la cultura de pau.

Duellum: no tan sols

Guia sobre celebracions funeràries de creences i conviccions

El moment de la mort també ha esdevingut un temps per a la celebració interreligiosa. Així, hi ha persones que decideixen fer celebracions funeràries interreligioses (vegeu la "Cerimònia Interreligiosa i Interconviccional", a *Guia sobre celebracions funeràries de creences i conviccions* que podeu trobar a <http://governacio.gencat.cat/ca/detalls/Article/Duellum>, pàg. 145-148).

©flickr.com

©flickr.com

ESTRUCTURA BÀSICA DE LES CELEBRACIONS INTERRELIGIoses I INTERCONVICCIONALS

- Espai de silenci.
- Paraula: lectures de textos de referència de les tradicions (abrahàmiques, índiques, conviccions no religioses...).
- Ús de símbols i objectes naturals o de tradicions religioses o espirituals.
- Gestos o rituals que acompanyen els símbols.
- Música
- Les celebracions interreligioses i interconviccionalistes acostumen a desenvolupar-se en espais "neutrals" o d'alguna tradició amb acord de les altres tradicions participants. No solen durar més d'una hora i mitja.

De manera habitual i malgrat que hi ha unes formes més freqüents que d'altres, les tradicions participants acostumen a dissenyar plegades la forma i les parts de la celebració. En alguns casos és una tradició religiosa o una administració o organització de la societat civil que convida i qui decideix el format final de l'acte, però en aquests casos les tradicions convidades poden acceptar o rebutjar la participació en funció de si la seva sensibilitat particular ha estat respectada.

Hi ha tradicions religioses o membres de tradicions religioses que no veuen bé o no accepten que en les celebracions interreligioses es facin pregàries conjuntes perquè consideren que això genera confusió en la gent de la pròpia tradició i al conjunt de la societat.

La música, com el silenci, solen tenir un espai central en les celebracions interreligioses i interconviccionalistes.

Celebració CBS Interfaith Christmas Special. San Francisco, 2015.

©United Religions Initiative

©United Religions Initiative

Cartell de la pregària interreligiosa de la sida de l'any 2010.

“- Què dius? I vareu pregar junts? Però... si creieu en déus diferents...!

- Dona, no ho sé. Vam pregar junts però cadascú pregava al seu Déu... suposo...
- Però jo no crec en el déu dels altres... No podria mai pregar amb ells... Em sentiria falsa, bruta... com una traïdora...
- Doncs, a mi, en canvi, em va agradar. No hi vaig pensar en això que dius. Crec que cadascú va pregar al seu Déu i que va ser maco fer-ho al mateix moment i lloc.
- Però quina pregària vau triar?
- No recordo ben bé, van ser diferents textos... Un d'ells va ser el parentostre.
- Ah, i sobretot molt silenci...
- I un budista i un musulmà ho van acceptar?
- Sí, sense problemes. De tota manera, no sé el que pensaven però l'atmosfera era agradable i tot va ser molt bonic. Sempre parlem de divisions i mal rotllo i allà vam veure que era possible estar plegats i compartir en un espai tranquil el que cadascú creu sense discussions ni baralles... Em va agradar. Hi tornaria.”

(Conversa entre dues cristianes recollida dos dies després de la XV Trobada interreligiosa amb motiu del Dia Mundial de la Sida, celebrada a Barcelona el 25 de novembre de 2010)

©media.bahai.org

EL SILENCI

En les celebracions interreligioses o interconviccionals el silenci hi té un paper important. Les tradicions religioses i espirituals pensen i afirmen que l'Absolut (que té molts noms i formes diferents segons el context històric i geogràfic: Déu, la divinitat, el sagrat, el Misteri, etc.) no es pot conèixer, si més no del tot. Per això, no es pot expressar del tot amb paraules. Així, el silenci apareix

com una condició necessària quan s'aspira a connectar amb l'Absolut. Allà on no arriba la paraula hi arriba el silenci. Això li atorga un paper decisiu en les celebracions interreligioses. Totes les tradicions religioses i espirituals el valoren i s'hi troben còmodes. És un autèntic patrimoni espiritual comú de la humanitat. És el silenci que parla, no el silenci que hom experimenta quan no es vol comunicar.

©flickr.com

EL DIÀLEG INTERRELIGIÓS I INTERCONVICCIONAL

Les tradicions religioses i les conviccions no religioses són expressió de la immensa diversitat de creences i conviccions que hi ha en les societats plurals, tant en l'àmbit local com en el global. Aquesta diversitat de per sí no és ni positiva ni negativa, és un fet i un dret i, com a tals, una realitat a partir de la qual s'ha de construir la necessària i imprescindible convivència, una cultura del diàleg i de la pau. Cadascuna de les religions i de les conviccions no religioses no poden viure l'una al cantó de l'altra sense comunicar-se, encara que les creences siguin diferents i fins i tot, en alguns casos, aparentment contradictòries. El diàleg permet aprofundir el coneixement i el respecte, explorar vies de col·laboració i, fins i tot i ben sovint, arribar a sentir afecte i a estimar-se mútuament.

EL PARLAMENT CATALÀ DE LES RELIGIONS

L'any 2004 es va celebrar a Barcelona el IV Parlament de les Religions del Món en què hi van participar més de 9.000 persones de tot el planeta. Com a resultat d'aquest Parlament internacional el diàleg interreligiós a Catalunya va rebre una gran embranzida.

Es va crear el Grup de Treball Estable de les Religions, que agrupa especialment les principals autoritats religioses de les tradicions religioses amb més presència a Catalunya. Es va crear també la Xarxa Catalana d'Entitats de Diàleg Interreligiós, que actualment agrupa més de vint entitats de diàleg interreligiós de tot el territori de cultura catalana. Aquesta xarxa convoca el Parlament Català de les Religions, que durant un o dos dies reuneix gent de totes les tradicions religioses i de les organitzacions interreligioses per visualitzar la diversitat i el diàleg entre religions.

Les edicions celebrades fins ara s'han fet a Barcelona (2005), Manresa (2006), Alacant (2007), Lleida (2009), Perpinyà (2011) i Girona (2016). La propera edició es farà a Mallorca (2020).

Veure <http://audir.org/xarxa-catalana-dentitats/>

©United Religions Initiative

©United Religions Initiative

L'ESPERIT DEL DIÀLEG

DECÀLEG DEL DIÀLEG

1. El primer objectiu és aprendre.
2. El diàleg interreligiós i interconviccional ha de ser un projecte amb dues cares: en el si de cada comunitat i entre les diferents comunitats.
3. Cal assistir al diàleg amb plena honestetat i sinceritat.
4. Cal no comparar els propis ideals amb les pràctiques de l'altre, sinó ideals amb ideals i praxis amb praxis.
5. Cada participant s'ha de definir a sí mateix.
6. Cap participant ha de venir al diàleg amb prejudicis rígids sobre on rauen els punts de desacord.
7. El diàleg només es pot desenvolupar entre iguals.
8. El diàleg només es pot desenvolupar sobre la base de la confiança mútua.
9. És necessària una capacitat mínima d'autocrítica de sí mateix i de la pròpia tradició.
10. Finalment, cada participant ha de procurar sentir empatia envers la creença o convicció de l'altre.

(Leonard Swidler)

©United Religions Initiative

©United Religions Initiative

©flickr.com

EL SERMÓ DE LA MUNTANYA DEL DIÀLEG INTERRELIGIÓS

- Quan entris en un diàleg interreligiós, no pensis amb gaire antelació allò que diràs.
- Quan donis testimoni de la teva pròpia fe, no et defensis ni vetllis pels teus propis interessos, per sagrats que et puguin semblar. No veus els ocells del cel? canten i volen i no s'enorgulleixen de la seva música ni de la seva bellesa.
- Quan dialogues amb algú, mira el teu interlocutor com a experiència reveladora, com miraries o hauries de mirar els lliris del camp.
- Quan et comprometis en el diàleg interreligiós, intenta primer treure la biga del teu propi ull abans de treure la palla de l'ull del veí.
- Beneïts sigueu quan no us sentiu autosuficients mentre dialogueu.
- Beneïts sigueu quan confieu en l'altre perquè confieu en Mi.
- Beneïts sigueu quan us enfronteu amb la incomprensió de la vostra pròpia comunitat i la dels demès per fidelitat a la Veritat.
- Beneïts sigueu quan no abandoneu les vostres conviccions i, tanmateix, no les mantingueu com a normes absolutes.

(Raimon Panikkar)

Acte interreligiós i interconviccional en record de les víctimes dels atemptats de Barcelona i Cambrils i per la pau. Barcelona, 2017.

Més informació:

www.audir.org

www.grupdereligions.org/

www.gencat.cat/afersreligiosos

www.observatorioreligion.es/publicaciones/documentos_del_observatorio/religiones_y_pluralismo__las_vias_del_dialogo_interreligioso_en_espana/

Organització
de les Nacions Unides
per a l'Educació,
la Ciència i la Cultura

ASSOCIACIÓ UNESCO PER AL
DIÀLEG INTERRELIGIÓS

Membre del Moviment
de Clubs per a la UNESCO